

„KULAKI” LĀTVIJĀ

JĀNIS RIEKSTIŅŠ

Сов. Сепарато

LATVIJAS PSR MINISTRU PADOME
СОВЕТ МИНИСТРОВ ЛАТВИЙСКОЙ ССР

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 289 сс

17. марта 1949 года

г. Рига

О выселении из пределов Латвийской ССР
КУЛАЦКИХ СЕМЕЙ.

В соответствии с Постановлением Совета Министров Союза ССР № 630-138 от 29 января 1949 года, Совет Министров Латвийской ССР постановляет:

1. Выселить из пределов Латвийской ССР в отдаленные места Советского Союза на спецпоселение 10.000 кулацких семей.
2. Утвердить представленные узлами исполнительными комитетами депутатов трудящихся списки кулацких семей, подлежащих выселению.
3. Выселенные кулацких семей получить провести ЦТБ Латвийской ССР.

Президент
Совета Министров Латвийской ССР
В.Лацис В.Лацис
Bastins И.Бастинс

"Saskaņā ar PSR Savienības Ministru Padomes 1949.gada 9.janvāra lēmumu Nr.390-138 Latvijas PSR Ministru Padome nolemj:

1. Izsūtīt ārpus Latvijas PSR uz attālām Padomju Savienības vietām specnometinājumā 10 000 kulaku ģimenes.
2. Apstiprināt aprinķu darbaļaužu deputātu padomju izpildu komiteju iesniegtos izsūtīšanai paredzēto kulaku ģimeņu sarakstus.
3. Kulaku ģimeņu izsūtīšanu uzdot Latvijas PSR Valsts drošības ministrijai.

Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājs
V.Lācis.
Latvijas PSR Ministru Padomes lietu pārvaldnieks
I.Bastins."

96-3

L625

L
9

PRIEKŠVārds

Jānis Riekstiņš

"KULAKI" LATVIJĀ

(1940. - 1953.gads)

Kā varasvīri Latvijā "kulakus" taisīja un kādas sekas tas radīja
Dokumenti un fakti

Pirmpublicējums
Firma *Ievanda*, Rīgā
1996

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

~~96~~ 13.105
0303042 180

Datorsalikums
Vāks

Ulla Freiberga
Valentīns Ivanovskis

Izd. firma "Ievanda" ©
Rīgā, a/k 365, tālr. 7284002,
reģ.apl.nr. 2-0853

ISBN 9984 - 9112 - 4 - 1

© Jānis Riekstiņš, 1996

© Valentīns Ivanovskis, vāks, 1996

PRIEKŠVĀRDS

Tā saucamo "kulaku" problēmu Latvijā uzsāku pētīt 1988.-1989.gadā. Pamazām rodot pieeju arvien plašākam arhīvu dokumentu klastam, izdevās gūt pilnīgāku priekšstatu par to, kādi tad zemnieki tolaik tika nodevēti par kulakiem, kādas lauksaimniecības produktu sagādes normas viņu saimniecībām uzlika un kādus nodokļus no viņu saimniecībām piedzina. Arhīvu dokumenti arī parāda, kā 1947.gadā ipašas "kulaku" saimniecību pazīmes tika noteiktas un kā 1949.gada martā notika šo varas iestāžu tik nīstamo "kulaku" ģimeņu deportācija uz Sibīriju.

No arhīvu dokumentiem gūtās atziņas savulaik esmu apkopojis publikācijās periodiskajiem izdevumiem. Tomēr, kā šķiet, arī nepateiktā palicis daudz. Šā iemesla dēļ arī radās iecere arhīvos gūtās zināšanas un faktus apkopot atsevišķā izdevumā, galveno uzmanību pievēršot 1947.gada vasaras nogalei un rudenim - laikam, kad tika noteiktas t.s. "kulaku" saimniecību pazīmes un sastādīti "kulaku" saimniecību saraksti.

Šā pētījuma pamatā likti laika gaitā izpētītie arhīva dokumenti, no kuriem savulaik daudzi bija stingri noslepenoti un tāpēc - pētniekiem praktiski nepieejami. Līdztekus Latvijas komunistiskās partijas Centrālās komitejas dokumentiem (*Latvijas Valsts arhīva 101.fonds*) un Latvijas PSR Ministru Padomes dokumentiem (*270.fonds*) pirmoreiz plašāk izmantoti arī LPSR Finanšu ministrijas dokumenti (*327.fonds*), kuri vispilnīgāk atklāj kā "kulaku" saimniecību sarakstu sastādīšanu, tā arī viņu sagraušanu.

Grībētos cerēt, ka šis apjomā nelielais darbs ļaus lasītājiem labāk un pilnīgāk iepazīt to latviešu zemnieku lielas daļas traģēdiju, kurai pamatus lielā mērā lika tieši ipašu "kulaku" pazīmju noteikšana daudzām jo daudzām zemnieku saimniecībām.

Autors

Krievijas boļševīku vadonis V. Loņins (Uļjanova) visu zemniekus iedalīja trijās daļās: mazās, vidējās un lielas grupās. Mazās grupas bija zemnieki, vidējās - zemnieki un "kulaki", lielas - Krievijas boļševīku spriedzums t.s. kulakiem tika pārvērtis visstāvējis kari. "Socialistiskā" pārveidojās lauksaimniecība viņiem bija jābija produkcija.

Lai apkarotu un izpostītu "kulaku" saimniecības, lai veiksmu labības un citu lauksaimniecības produktu atņemšanu "kulakiem". 1918. gada vasarā tika izveidotas t.s. trūcīgo zemnieku komitejas. Tās cīnījās nodarbojās ar "pārlikas nodarēm", kurās ne pietāca tika sūtītas uz laukiem, lai atņemtu ar visu zemniekiem labību Sarkanās armijas un pilsētu strādnieku vajadzībām. Vairākus gadus zemnieku dzīvībai Krievijā apgrūbināja izraisītais plašais badis, kas 1920. un 1921. gadā dažās vietās pārņēma tādu zemnieku karu.

Ļaunā dabā gadās pēc pavasarī Pilsētas kara, kad Krievijas zemnieki bija nodarīti atņemtus no kara postņiem, sīkai sīkai rūsai par "kulaku brīvības". Pēc ilgākiem diskusijām tika notīrīti visi ar īpašu "kulaku" saimniecību pārņemti. PSRS Tautas komisariāta padomē 1929. gada 21. maīja laimāšana notika, ka par "kulakiem" jāuzskaita visi zemnieki saimniecības, kurās ir kaut viena no šādām pazīmēm:

- sistemātiski izņemti sīkās darbvienības lauksaimniecības darbos vai saimniecībās;

- saimniecība ir izveidota, lai nodarbotos ar ražošanu;

- veidoti vai uz lauku sūtīti darbināji, kas ir nodarbināti dzīvībai, tāpat vai dažādos veidos nodarbojās ar lauksaimniecību un ražošanu.

STAĻINA KARŠ PRET TURĪGĀKAJĒM ZEMNIEKIEM

Novēdi un apgrūbināt izpildīšanas sagatavošanas darbus sīkākā veidā izpildīšanai notika ar savu "kulaku" saimniecību pārņemti. Daudzās vietās par "kulakiem" tika notīrīti zemnieki saimniecības ar divām vai trim govīm vai diviem darbu locekļiem. Būdi "kulaku" iedzīvīja tas saimniecības, kasas izveidoti rakšana, izveidoti jauni projekti vai tehnoloģija, nepietilīgi kultūras tīklos, centās ar notīrīti lauksaimniecības darbus ar palīgdarbību.

Tas bija tāds i. Staļina komiteja savu bēdīgi pazīstamo tīri, kas bija par pamatu visam nepietilgājam kopīgajam un masveida represācijām. Runa VK(b)P CK 1928. gada 10. maīja plēnē tika paziņots: "Vai nav dzīvībai, ka visā mūsu virzībā uz priekšu, kārti mūsu kaut cik nepietilgājam pozitīvu revolucionāras reformācijas laimā ir šīru tīri izpaušot un tā rezultāts mūsu zems." Bet ne vien tā izriet, ka līdz ar mūsu virzības uz priekšu kapitalistiskā elements pārvērtās pakļautības, šīru tīri saimniecības" (*I. Staļins, Raksti, 11. sēj., 163. lpp.*)

STALINA KARŠ PRET
TURĪGĀKĀJIEM
ZEMNĪEKIEM

Krievijas boļševiku vadonis V. I. Leņins (Uljanovs) visus zemniekus iedalīja trijās sociālā ziņā atšķirīgās grupās: trūcīgajos zemniekos, vidējos zemniekos un "kulakos". Kopš 1917. gada boļševiku apvērsuma t.s. kulakiem tika pieteikts visistākais karš. "Sociālistiski" pārveidotajā lauksaimniecībā viņiem vieta vairs nebija paredzēta.

Lai apkarotu un izpostītu "kulaku" saimniecības, lai sekmetu labības un citu lauksaimniecības produktu atņemšanu "kulakiem", 1918. gada vasarā tika izveidotas t.s. trūcīgo zemnieku komitejas. Tās cieši sadarbojās ar "pārtikas nodaļām", kuras no pilsētām tika sūtītas uz laukiem, lai atņemtu ar varu zemniekiem labību Sarkanās armijas un pilsētu strādnieku vajadzībām. Varmācība pret zemniecību daudzos Krievijas apgabalos izsauca plašus nemierus, kuri 1920. un 1921. gadā dažās vietās parauga istā zemnieku karā.

Jau dažus gadus pēc postoša Pilsoņu kara, kad Krievijas zemniecība bija nedaudz atguvusies no kara postījumiem, atkal atsākās runas par "kulaku briesmām". Pēc ilgākām diskusijām tika noformulētas arī īpašas "kulaku" saimniecību pazīmes. PSRS Tautas komisāru padomes 1929. gada 21. maija lēmums noteica, ka par "kulakiem" jāuzskata tās zemnieku saimniecības, kurām ir kaut viena no šādām pazīmēm:

- sistemātiski izmanto algotu darbaspēku lauksaimniecības darbos vai amatniecības uzņēmumos;
- saimniecībā ir dzirnavas, pienotava vai kāds cits uzņēmums ar mehānisku dzinēju;
- pastāvīgi vai uz laiku iznomā lauksaimniecības mašīnas ar mehānisku dzinēju, telpas vai dažādas ierīces;
- nodarbojas ar tirdzniecību un augļošanu.

Novadu un apgabalu izpildkomitejas saņēma tiesības atbilstoši vietējiem apstākļiem noteikt arī savas "kulaku" saimniecību pazīmes. Daudzās vietās par "kulakiem" atzina pat zemnieku saimniecības ar divām trim govīm vai diviem darba lopiem. Bieži "kulakos" ieskaitīja tās saimniecības, kuras intensificēja ražošanu, ieviesa jaunu, progresīvu tehnoloģiju, augstāzīgu kultūru šķirnes, centās savienot lauksaimniecības darbus ar palīgrāžošanu.

Tieši šajā laikā J. Staļins formulēja savu bēdīgi pazīstamo tēzi, kas kļuva par pamatu visām turpmākajām ļaunprātīgajām masveida represijām. Runā VK(b)P CK 1928. gada jūlija plēnumā viņš paziņoja: "Vai nav skaidrs, ka visa mūsu virzišanās uz priekšu, katrs mūsu kaut cik nopietnais pasākums sociālistiskās celtniecības laukā ir šķiru cīņas izpausme un tās rezultāts mūsu zemē? Bet no visa tā izriet, ka līdz ar mūsu virzišanos uz priekšu kapitālistisko elementu pretestība palielināsies, šķiru cīņa saasināsies." (*J. Staļins, Raksti, 11. sēj., 163. lpp.*)

1929. gadā Staļins jau pasludināja "kulaku kā šķiras likvidācijas" lozungu. Ko tas īstenībā nozīmēja? "Kulaku" ekspropriācijas sistēma paredzēja:

-visu ražošanas līdzekļu atņemšanu tām saimniecībām, kuras tika atzītas par "kulaku" saimniecībām;

-visu naudas līdzekļu atņemšanu šīm saimniecībām (šo naudu bija paredzēts izlietot, lai samaksātu trūcīgajiem zemniekiem biedru naudu un paju maksājumus, viņiem iestājoties kolhozā, kā arī lai segtu "kulaku" saimniecību soda naudas un parādus);

-"kulaku" ģimeņu izsūtīšanu gan ārpus sādžas tā paša rajona robežās, gan izsūtīšanu ārpus rajona robežām, galvenokārt uz Ziemeļi, Sibīrijas un Tālo austrumu mazapdzīvotajiem novadiem.

"Kulaku" ekspropriāciju Staļins cieši saistīja ar forsētu vienlaidu kolektivizāciju. 1929.gada 27.decembra runā "agrāriešu-marksistu konferencē" viņš paziņoja: "No kulaku ekspluatatorisko tendenču ierobežošanas politikas mēs esam pārgājuši uz kulaku kā šķiras likvidācijas politiku... Tagad mums ir pietiekama materiālā bāze, lai dotu triecienu kulakiem, salauztu viņu pretestību, likvidētu viņus kā šķiru un viņu ražošanas vietā liktu ražošanu kolhozos un padomju saimniecībās." (*J.Staļins, Raksti, 12.sēj., 157., 158.lpp.*)

Turīgo zemnieku saimniecību iznīcināšana ieguva neiedomājami plašus apjomus un nepieredzēti nežēlīgas izpausmes. "Atbildē biedriem kolhoziekiem" Staļins paziņoja: "Kulaku kā šķiras likvidācijas politika jārealizē ar vislielāko neatlaidību un konsekvenci, uz kādu vien boļševiki ir spējīgi." (*J.Staļins. Leņinisma jautājumi. Rīga, 1945.g., 379.lpp.*) Lūk, kā Staļins izskaidroja viņa tik nistamo "kulaku" iznīcināšanas būtību un nepieciešamību: "Nu, bet ko darīt ar kulaku ekspropriācijas politiku, vai vienlaidu kolektivizācijas rajonos var pieļaut kulaku ekspropriāciju? - jautā no dažādām pusēm. Smieklīgs jautājums! Kulaku ekspropriāciju nevarēja pieļaut tikmēr, kamēr mēs pieturējāmies pie kulaku ekspluatatorisko tendenču ierobežošanas viedokļa, kamēr mums nebija iespējams pāriet izšķirīgā uzbrukumā pret kulakiem, kamēr mums nebija iespējams kulaku saimniecību vietā likt ražošanu kolhozos un padomju saimniecībās. Toreiz politika, kas nepieļāva kulaku ekspropriāciju, bija nepieciešama un pareiza. Bet tad? Tagad cita lieta. Tagad mums ir iespēja sākt izšķirīgu uzbrukumu kulakiem, salauzt viņu pretošanos, likvidēt viņus kā šķiru un viņu ražošanas vietā likt ražošanu kolhozos un padomju saimniecībās. Tagad kulakus ekspropriē pašas trūcīgo un vidējo zemnieku masas, kas realizē vienlaidu kolektivizāciju. Tagad kulaku ekspropriācija vienlaidu kolektivizācijas rajonos nav vairs vienkāršs administratīvs solis. Tagad kulaku ekspropriācija - tā ir kolhozu dibināšanas un attīstības sastāvdaļa

(*pasvītrojums mans - J.R.*). Lūk, kāpēc tagad ir smieklīgi un nenopietni daudz runāt par kulaku ekspropriāciju. Ja galva nost, par matiem neraud.

Ne mazāk smieklīgs šķiet otrs jautājums: vai kulaku drīkst laist kolhozā? Protams, kolhozā viņu laist nedrīkst. Nedrīkst tāpēc, ka viņš ir nāvīgs kolhozu kārtības ienaidnieks." (*J.Staļins, Raksti, 12.sēj., 159.lpp.*)

Izpildot Staļina un viņa domubiedru direktīvas, pēc stipri nepilnīgām ziņām, tikai 1930. - 1932.gadā represīvie orgāni izsūtīja sešus septiņus miljonus "kulaku" un viņu ģimenes locekļu. Pie viņiem jāpieskaita vēl trīs četri miljoni tā saukto "kulaku atbalstītāju". Aptuveni vienu miljonu "kulaku" izsūtīja 1933.gadā, bet briesmīgajā badā, kas piespiedu kolektīvizācijas dēļ aptvēra daudzus PSRS apgabalus, bojā aizgāja aptuveni seši septiņi miljoni cilvēku. Un tie nebūt nav visi šajā briesmīgajā turīgāko zemnieku iznīcināšanas akcijā cietušie.

Pēc Latvijas okupācijas 1940.gada jūnija tikpat traģisks liktenis bija iecerēts arī daudziem tūkstošiem Latvijas zemnieku. Pirmais trieciens viņiem tika dots jau 1941.gada 14.jūnija deportācijas akcijā un 1940./1941.gada zemes reformā. Arī pēckara zemes reformā daudzas turīgāko zemnieku saimniecības tika pilnīgi vai daļēji izpostītas. Turīgāko zemnieku saimniecības nīdēja ar milzīgām, grūti izpildāmām lauksaimniecības produktu sagādes normām un praktiski nenomaksājamiem nodokļiem. Lai no turīgāko zemnieku saimniecībām piedzītu vēl lielākus nodokļus, 1947.gada rudenī Latvijas PSR tika noteiktas īpašas "kulaku" saimniecību pazīmes. Ar šo milzīgo nodokļu parādiem daudzas saimniecības tika pilnīgi izputinātas, un to īpašnieki nodoti tiesai. Izvērstot zemnieku saimniecību kolektīvizāciju, 1949. gada martā uz Sibīriju mūža nometinājumā tika aizdzīts vairāk nekā deviņi tūkstoši "kulaku" ģimeņu, viņu atstātais īpašums - konfiscēts. Latvijā palikušās kulaku saimniecības līdz pat 1953.gada rudenim tika apliktas ar aizvien lielākiem nodokļiem un nodevām. Tāpat kā iepriekšējos gados nodokļu parādniekiem aprakstīja mantu un pašus nodeva tiesai.

Turīgāko zemnieku slāņa iznīcināšana ir viens no staļiniskā totalitārisma režīma lielākajiem noziegumiem.

Šajā darbā izmantoti raksturīgākie Latvijas Valsts arhīva materiāli, kuri visspilgtāk raksturo varas iestāžu cīņu pret viņu tik nīstamajiem "kulakiem".

Termins "kulaks" lietots tāpēc, ka visos tā laika likumos, kā arī citos oficiālos dokumentos turīgākie zemnieki tika dēvēti par "kulakiem". Tā kā autors nepievienojas šādam zemnieku dalījumam "kulakos" un citos, tekstā vārds "kulaks" liks pēdīnās, izņemot oficiālo dokumentu citātus. Padomju laikos šis jēdziens tika skaidrots šādi:

- **kulaki** - (krieviski - кулак) - lauku buržuāzija, kura radās

zemnieku sociālās diferencēšanās gaitā. Par šķiru kulaki Krievijas impērijā izveidojās pēc 1861. gada zemnieku reformas.

... ..

NEOFICIALIE
"KULAKI" LATVIA

Latvijas PSR gan 1940. un 1941.gadā, gan pašos pirmajos pēckara gados nekādas oficiāli noformētas "kulaku" saimniecību pazīmes nepastāvēja. Par "kulaku" saimniecībām uzskatīja galvenokārt tās, kurām zemes reformas laikā zemes platību samazināja līdz 20-30 hektāriem. Patiesībā daudzos gadījumos "kulakos" ieskaitīja katru zemnieku saimniecību, kura noteiktajā laikā un daudzumā nepildīja to vai citu varas iestāžu uzlikto saimniecisko uzdevumu. Patvaļīgi pārvērtuši turīgāku zemnieku par visādi nīstamu un apkarojamu "kulaku", tālaika ideologi un arī citi komunistiskās partijas un padomju darbinieki neatlaidīgi prasīja, lai pret viņu tiktu pielietotas visasākās un neželīgākās represijas. Turklāt vēra neņēma pat to apstākli, ka krietni daudz kādreiz turīgāko zemnieku saimniecību bija ļoti stipri cietušas kā 1941.gada 14.jūnija deportācijas akcijās, tā arī 2.pasaules kara apstākļos, ka tajās nereti saimniekoja tikai sievietes, bērni un vecīši.

Tālaika LK(b)P CK locekļi, apriņķu komiteju sekretāri, tiesu, prokuratūras, sagādes un finanšu darbinieki, kā likums, "socialistiskās celtniecības" aktīvie darbinieki PSR Savienībā, pamatīgi apguvuši Staļina bausli par "kulaku" kā "padomju varas niknāko ienaidnieku", visas dažādās Latvijas lauku pēckara grūtības izskaidroja galvenokārt ar "kulaku pretaģitāciju" un "sabotāžu". Bet tolaik vispārpieņemtā Staļina tēze par "šķiru ciņas saasināšanos" deva unikālu iespēju ne tikai katru savu pašu kļūdu un neizdarību novelt uz "kulakiem", bet arī ieskaitīt "kulakos" jebkuru centīgi strādājošu zemnieku. Jebkura cita, no valdošā uzskata atšķirīga, doma tika neatlaidīgi apkarota un bargi nosodīta.

Viens no niknākajiem "kulaku" meklētājiem un apkarotājiem Latvijā tolaik bija žurnāla "Padomju Latvijas Boļševiks" redaktors J.Bumbērs. Kritizējot dažus citādi domājošos, viņš sacīja: "Ir mums tāda rakstniece Brodele, kura raksta, ka kulaks iesaugsot socialismā, ka esot labais kulaks un sliktais kulaks un, lūk, labais kulaks iesaugsot sociālismā. Viņa ir atradusi tādu kulaku. Rakstniecei Zālītei ir līdzīgas domas.. Pat bijušajam LK(b)P CK sekretāram Jurgenam kulaks bija pazudis." (*Latvijas Valsts arhīvs, Partijas arhīvs -101.fonds., 9.apraksts., 9.lieta, 101.lappuse. Turpmāk - LVA, PA.*) LK(b)P CK sekretārs A.Ņikonovs darba zemnieku republikāniskajā kongresā 1947.gada janvārī uzsvēra: "Valstij stipri kaitē tie, kas mēģina nomierināt tautas modrību ar sarunām par to, ka pie mums kulaku vispār nav vai arī ka kulaks iesaugs sociālismā... Kulaku vajag prast saredzēt, prast atmaskot." (*Ciņa, 1947.g. 19.janv.*)

Lai izpildītu šīs direktīvas, piemēram, LK(b)P Madonas apriņķa komiteja no pagastu izpildu komiteju iesniegtajiem sarakstiem izsvītroja tos zemniekus, kuriem bija paredzēts sēklas aizdevums, jo tiem, lūk, esot vairāk nekā 20 hektāru zemes. Tādā veidā pie kulakiem pieskaitīja un sēklas aizdevumu atņēma Liepkalnes pagasta 14 zemnieku saimniecībām, kuras visas bija ļoti stipri cietušas karadarbības rezultātā.

Visos Latvijas pagastos. Sevišķi aktīvi "kulaki" tika meklēti labības un citu lauksaimniecības produktu sagādes kampaņu laikā, kā arī sastādot nodokļu maksātāju sarakstus, kad turīgāko zemnieku saimniecības tika ierakstītas īpašā nodokļu maksātāju grupā.

Sevišķi ar izstrādāto par "kulaku" tika vērtē, sākot ar 1947.gada oktobra nogali. 1947.gada augustā LPSR valdība saņēma PSRS Ministru Padomes no PSRS Finanšu ministrijas prasības arī Latvijā, ņemot kā aprakst veidlapā republikas nolikuma par "kulaku" saimniecību pazīmi. Šis drakoniski prasotais faktiski izstrādāts bija PSRS Finanšu ministrija. Ar Latvijas vides galvenās šīs pazīšanas dokumentos sagatavoja Finanšu ministrijas darbinājs.

Ar šīm apsvērtībām nolikuma izstrādāšanai "kulaku" saimniecību pazīme, 1947.gada augusta nogalē LK/MP CK divas reizes saņēma ziņu par šīs pazīmes izstrādāšanu. LPSR Finanšu ministrija A.Tebala nolikuma "kulaku" saimniecību pazīme. Šis apraksts gāja arī divas stenogrammas, kuras izstrādātas no krievu valodas - raksturīgi saglabāta runātāja izteiksmes stils, bet izstrādātie vārdi līnī izveidoti latviski.

Ar šīm nolikuma izstrādāšanu, kas notika no daudzajiem runātājiem šīs apraksts par daudzu zemnieku pārvērtību par vadojo apkarotajiem "kulaku" principāli acibūda. Un, lai arī LK/MP CK sekretārs I.Kalshorziņš prasīja, izstrādāt "kulaku" uzskatus, šīs vārdi arī apraksts izstrādātais domas un nostāšanās - faktiski par pamatu tika ņemta LPSR Finanšu ministrija jau agrāk izstrādātā "kulaku" pazīme.

"KULAKU" TAISĪŠANA 1947.GADA AUGUSTĀ

IZVILKUMS NO PSRS ZEMNIEKU SAIMNIECĪBU APLIKŠANU AR NODOKĻIEM
KURŠĪPINA
NODOKĻU PĀRVAIDĒS PĒKŠNIEKA G.MARJAHINA 1947.GADA 20.AUGUSTA RĪKOJUMA LATVIJAS PSR FINANSU MINISTRIJAI PAR LATVIJAS PSR ZEMNIEKU SAIMNIECĪBU APLIKŠANU AR NODOKĻIEM

PSRS Finanšu ministrija
1947.gada 20.augustā
Nr. 25-37

Par Latvijas PSR zemnieku saimniecību aplikšanu ar nodokļiem.

1. Zemnieku saimniecību aplikšana ar lauksaimniecības nodokli Latvijas PSR teritorijā 1947. gadā notiek uz likuma pamata par lauksaimniecības nodokli ar tām izstrādāt un papildinātām. Šis paredzēts PSRS Ministru Padomes 1947.gada 17. augusta lēmumā Nr. 2874 "Par Latvijas PSR, Latvijas PSR un Igaunijas PSR zemnieku saimniecību aplikšanu ar nodokļiem".

Izstrādājis PSRS Zemnieku Padomes lēmumu:

96- 13.105

Viena Latvijas pagāmi. Nevienā citā "Kulaku" tika veikta šādas un citu
darbības, kas šeit aprakstītas. Tā kā ar šādas darbības
veikšanu saistīta arī nepieciešamība izstrādāt tās ieviešanas
plānu, tad šādas darbības veikt.

"KULAKU" TĀLŠĪSANA
1947. GADA AUGUSTĀ

Sevišķi asi pasākumi pret "kulakiem" tika vērsti, sākot ar 1947.gada vasaras nogali. 1947.gada augustā LPSR valdība saņēma PSRS Ministru Padomes un PSRS Finanšu ministrijas prasības arī Latvijā, tāpat kā agrāk vecākajās republikās, noteikt īpašas "kulaku" saimniecību pazīmes. Šā drakoniskā pasākuma faktiskā iniciatore bija PSRS Finanšu ministrija. Arī Latvija visus galvenos šā pasākuma dokumentus sagatavoja Finanšu ministrijas darbinieki.

Lai kaut aptuveni noformulētu Maskavas pieprasītās "kulaku" saimniecību pazīmes, 1947.gada augusta nogalē LK(b)P CK divas reizes sasauca plašu apspriedi, kuras dalībnieki apsprieda LPSR finanšu ministra A.Tabaka nolasītās "kulaku" saimniecību pazīmes. Šo apspriežu gaitu atklāj divas stenogrammas, kuru tulkojumā no krievu valodas maksimāli saglabāts runātāja izteiksmes stils, bet izlaistie vārdi likti kvadrātītiņos.

Ar dziļu nožēlu ir jāsecina, ka neviens no daudzajiem runātajiem šajās apspriedēs pret daudzu zemnieku pārvēršanu par visādi apkarojamiem "kulakiem" principiāli neiebilda. Un, lai arī LK(b)P CK sekretārs J.Kalnberziņš apsolīja, sastādot "kulaku" sarakstus, ņemt vērā arī apspriedē izteiktās domas un nesteigties, faktiski par pamatu tika ņemtas LPSR Finanšu ministrijas jau agrāk noteiktās "kulaku" pazīmes.

IZVILKUMS NO PSRS FINANSU MINISTRA VIETNIEKA F.URJUPINA UN PSRS FINANSU MINISTRIJAS NODOKĻU UN NODEVU PĀRVALDES PRIEKŠNIEKA G.MARJAHINA 1947.GADA 20.AUGUSTA RĪKOJUMA LATVIJAS PSR FINANSU MINISTRIJAI PAR LATVIJAS PSR ZEMNIEKU SAIMNIECĪBU APLIKŠANU AR NODOKĻIEM

PSRS Finanšu ministrija
1947.gada 20.augustā
Nr. 25-37

Par Latvijas PSR zemnieku saimniecību aplikšanu ar nodokļiem.

1.Zemnieku saimniecību aplikšana ar lauksaimniecības nodokli Latvijas PSR teritorijā 1947. gadā notiek uz likuma pamata par lauksaimniecības nodokli ar tām izmaiņām un papildinājumiem, kas paredzēti PSRS Ministru Padomes 1947.gada 17. augusta lēmumā Nr. 2874 "Par Lietuvas PSR, Latvijas PSR un Igaunijas PSR zemnieku saimniecību aplikšanu ar nodokļiem".

Saskaņā ar PSRS Ministru Padomes lēmumu:

..4. Kulaku saimniecību pazīmes, kurām tiek piemēroti pieskaitījumi pie apliekamā ienākuma, tiek noteiktas ar republikas Ministru Padomes lēmumu.

Sakarā ar to ir nepieciešams izstrādāt kulaku saimniecību pazīmju uzskaiti un iesniegt to republikas Ministru Padomē izskatīšanai un apstiprināšanai.

Vienlaikus ar to ir nepieciešams iesniegt apstiprināšanai republikas Ministru Padomē sīkus norādījumus par to kārtību, kādā pagastu izpildu komitejas sastāda un aprinču izpildu komitejas apstiprina kulaku saimniecību sarakstus.

Šajos norādījumos ir jābūt paredzētām tām kulaku saimniecību pazīmēm, kādas noteiks republikas Ministru Padome ar savu lēmumu, un tā kārtība, kādā pagastu izpildu komitejas noteiks un aprinču izpildu komitejas apstiprinās šo saimniecību sarakstus.

LVA, 327.f., 7.apr., 100.l., 1., 3., 3.a.lpp. Oriģināls. Tulkojums.

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS (BOĻŠEVIKU) PARTIJAS CENTRĀLĀS KOMITEJAS 1947.GADA 29.AUGUSTA APSPIEDES PAR "KULAKU" SAIMNIECĪBU NOTEIKŠANU

STENOGRAMMA

LIKUMS PAR KULAKU SAIMNIECĪBU NOTEIKŠANU

/b.Tabaks/

TABAKS: "Mūsu strīdīgie jautājumi. Pirmais. Ja kuļmašina pieder zemnieku grupai, bet tādas grupas pastāv arī patlaban, un ienākumus viņi sadala grupas locekļiem, šis saimniecības nevar pieskaitīt pie kulaku saimniecībām, tas būs nepareizi. Otrs strīdīgais jautājums - jūs atdodat ganībām savu pļavu un saņemat no tā noteiktu ienākumu."

LĀCIS: "Lūk, apakšpunkts "g"."

TABAKS: "Mēs uzskatām, ka tā nav kulaka pazīme. Tālāk mēs izlabojām attiecībā uz kalēju saimniecību - izņēmām vārdus "ja ir viens darba spējīgais", jo tā ir viņa sieva."

NOVIKS: "Ja viņam ir kuļmašina un nekādu citu kulaka pazīmju nav, ko ar viņu darīt?"

TABAKS: "Šo jautājumu mēs izlemt nevarējām. Mūsu finansu nodaļu priekšnieki saka, ka zemnieki minot kuļmašīnu īpašniekus, kuri nopelna desmitiem tonnu graudu, bet ar nodokli viņus neapliek."

KALNBĒRZIŅŠ: "Kuļmašīnu īpašniekus vajag ar nodokli aplikt."

TITOVŠ: "Runa nav par simtiem kilogramu graudu, bet gan par to, ka viņš saņem politisku novērtējumu, kļūst par kulaku."

NOVIKS: "Vajag tomēr nosacīt kulaka noteikšanas galvenās pazīmes."

TABAKS: "Galvenā pazīme ir ekspluatācija."

KALNBĒRZIŅŠ: "Ir saimnieks, kuram pieder kuļmašīna, un ir mašīnistu kategorija, kuri ar kuļmašīnām strādā."

TABAKS: "Mašīnisti tiek aplikti ar ienākuma nodokli."

NOVIKS: "Bet, ja viņš strādā pats ar savu kuļmašīnu?"

KALNBĒRZIŅŠ: "Tas ir izņēmums. Kā likums, ar kuļmašīnu strādā mašīnisti. Ir arī tādas kuļmašīnas, kas vairāk stāv nekā strādā. Ir galīgi sajukušas. Tāda piebilde ir nepieciešama - ja viņam ir kuļmašīna, ja ar to brauc un strādā un ja viņš ir mašīnists."

NOVIKS: "Tādu vajag aplikt ar ienākuma nodokli kā mājamatnieku, nevis kvalificēt viņu kā kulaku. Kas viņš par kulaku?"

TABAKS: "Bet ja viņš zemi iznomā un pats iet citos darbos?"

DEGLAVS: "Tas nav kulaks, tas ir zemnieks, kurš nevar savu zemi apstrādāt."

TABAKS: "Šis jautājums lēmumā nav iekļauts."

KALNBĒRZIŅŠ: "Nesāksim prātot!"

TABAKS: "Bet ko darīt ar kulta kalpiem, garīdzniekiem, kuriem ir māsas (mūķenes)?"

KALNBĒRZIŅŠ: "Tos vajag aplikt, kā nākas."

DEGLAVS: "Vajag katru aplūkot atsevišķi."

KALNBĒRZIŅŠ: "Šie gadījumi nav raksturīgi."

AUGUSTE: "Nosakot kulaku, no dzīvokļa vadīties nedrīkst."

KALNBĒRZIŅŠ: "Vai jums bija principiāli strīdi kulaka pazīmju noteikšanas jautājumos?"

TABAKS: "Bija strīdi par bandītu saimniecībām. Pēc ekonomiskām pazīmēm tā nav kulaka saimniecība, bet pēc politiskām - ir. Ko tad darīt? Lūk, tādi strīdi bija."

LĀCIS: "Ja bandā atrodas ģimenes galva - saimnieks, tā ir viena lieta, bet, ja kāds cits ģimenes loceklis [tad ir cita]."

KALNBĒRZIŅŠ: "Bet, ja šo bandītu padomju vara ir jau iznīcinājusi un saimniecībā dzīvo sieva un bērni, un pēc ekonomiskām pazīmēm saimniecība neatbilst kulakiem, tad nav obligāti viņus nosaukt par kulakiem."

NOVIKS: "Lai noteiktu pēc politiskām pazīmēm, ir kriminālkodekss. Vajag noteikt pēc ekonomiskām pazīmēm."

KALNBĒRZIŅŠ: "Tas ir jānosaka ar tiesas palīdzību. Var būt, ka viņa īpašumu konfiscēs."

NOVIKS: "Vajag noteikt pēc ekspluatācijas pazīmēm. Tā vajag ierakstīt."

MANOILLO: "Ja viņam ir sistemātiski ienākumi no kuļmašīnas, viņu vajag aplikt."

DEGLAVS: "Man liekas, ka šis jautājums ir viens no svarīgākajiem politiskajiem jautājumiem. Šis jautājums pārsniedz finansu politikas robežas. Tas ir ļoti svarīgs politisks jautājums. Šeit ir runa par kulaku saimniecību sarakstu sastādīšanu. Aprīņķu izpildu komitejas sarakstus apstiprinās, un tie būs ne tikai b.Tabakam. Tie ieies mūsu dzīvē. Un, ja mēs izdarīsim muļķības, ja pieļausim kļūdas uz vienu vai otru pusi, tad būs slikti. Tamdēļ šodien šos priekšlikumus pieņemt nevar."

Noteikt kulaku saimniecību šodien, šajos sarežģītajos apstākļos, nav nemaz tik viegli. Mēs nevaram patlaban iedziļināties katras kuļmašīnas sīkumos, tamdēļ galvenajam principam ir jābūt kādam citam. Būtu vajadzīgs šajā lēmumā dot 2-3 galvenās neapstrīdamās pazīmes un tālāk dot norādījumus konkrēti aplūkot katru saimnieķeli, noskaidrot viņa ekonomiku. Tikai tad var noteikt, vai tā ir vai nav kulaka saimniecība. Jādod 2-3 galvenās pazīmes, un pēc tam galvenais, lai katram būtu individuāla pieeja. Lūk, tas ir galvenais. Tamdēļ es iesaku šodien lēmumu nepieņemt."

Otrs priekšlikums. Ministru Padomes lēmumā, ko parakstījis biedrs Staļins, ir teikts, ka Latvijas, Lietuvas un Igaunijas PSR ir jādod savs viedoklis par kulaku saimniecību pazīmju noteikšanu. No tā ir skaidrs, ka šim pazīmēm ir jābūt vienādām visiem, ar nelielām niansēm, taču galvenajā tās sakritis tamdēļ, ka Latvijas, Lietuvas un Igaunijas republiku ekonomikā lielu atšķirību nav. Visā visumā tā ir vienāda.

Šajā jautājumā ir nepieciešams konsultēties ar VK(b)P CK, jo šis ir ļoti svarīgs politisks jautājums. Šajā lietā steigties nedrīkst. Var izdarīt daudz muļķību. Domāju, ka ir vērts konsultēties ar VK(b)P CK, ar VK(b)P CK palīdzību ar mūsu kaimiņiem un tad rast pareizo lēmumu.

Vēl viens jautājums. Vai mēs uzticēsim šo sarakstu apstiprināšanu aprinķu izpildu komitejām, vai Ministru Padomei vajadzēs iejaukties šajā lietā? Lai tos apstiprinātu Ministru Padome - tā ir neiespējama lieta, taču to kontrolēt kaut kādā veidā vajag, vai nu ar Ministru Padomes, vai Finanšu ministrijas, vai Zemkopības ministrijas palīdzību. Bet kaut kādai Ministru Padomes kontrolei šeit ir jābūt.

Galvenais, ko es gribēju pateikt, ir tas, ka kulaku saimniecību noteikšanai vajadzētu būt 2-3 galvenajām pazīmēm. Un otrs - ,ka vajag konsultēties ar VK(b)P CK."

KALNBĒRZIŅŠ: "Vajag sasaukt apspriedi ar aprinķu darbiniekiem.VK(b)P CK mums recepti nedos. Viņi saka: "Dodiet savus priekšlikumus." Tamdēļ es domāju, ka vajag sasaukt šādu apspriedi un apmainīties domām ar aprinķu darbiniekiem."

NOVIKS: "Vajag dot vispārējas definīcijas, lai nebūtu jāspriež pēc kādas vienas saimniecības pazīmes, kas tas kulaks ir. Kulaks - tas ir komplekss. Šeit vajag rīkoties konkrēti un individuāli. Šim jautājumam ir liela politiska nozīme."

KALNBĒRZIŅŠ: "Vajag norunāt, lai pirmdien tāda apspriede tiktu noorganizēta, un uzklaut citus cilvēkus, un šo jautājumu sīki noskaidrot. Vajag uzklaut tos cilvēkus, kuri ar šiem jautājumiem saskaras katru dienu. Ir tāda saimniecību

kategorija, kura ar dažādu teoriju palīdzību visas kampaņas izgāž. Tātad vajag paskatīties, kādas tām ir pazīmes. Tas ir interesanti."

LĀCIS: "Bet lēmumā tomēr kaut kādas pazīmes ir jādod."

PLĒSUMS: "Es esmu saskāries ar faktiem, kad cilvēkus kulakos ieraksta formāli."

KALNBĒRZIŅŠ: "Par paveikto darbu - paldies. Taču, lai lieta būtu droša, vajag sasaukt tādu apspriedi. Var būt, ka vajadzētu izsaukt arī aprinķu finanšu darbiniekus."

NOVIKS: "Var būt, ka vajadzētu izsaukt arī saprātīgus vietējos aģentus, kuri ar šo darbu ir cieši saistīti."

KALNBĒRZIŅŠ: "Un arī no Barjajeva aparāta varētu cilvēkus izsaukt."

NOVIKS: "Un arī aprinķu aģentus."

KALNBĒRZIŅŠ: "Šim jautājumam ir jāpieiet gan ekonomiski, gan politiski. Ir saimniecības, kuras ekonomiski varbūt arī ir kulaku saimniecības, bet politiski tās vairs nav kulaku saimniecības. Lūk, piemēram, kā jūs kvalificēsiet Akadēmijas prezidenta Lejiņa saimniecību? Pēc ekonomiskām pazīmēm to var ieskaitīt kulaku saimniecībās, bet politiski - kas tā ir par kulaku saimniecību? Tādi gadījumi var būt.

Sasaukt apspriedi tiek uzdots b.b.Ronim, Tabakam un no CK lauksaimniecības daļas - Akišinam. Šajā lietā var piedalīties Sokurenko un Barjajevs, lai pirmdien pulksten 11.00 no rīta sapulcētos un apspriestu šo jautājumu. Ja var, ir jāpieaicina arī daži labi pagastu izpildu komiteju priekšsēdētāji no mūsu cilvēkiem, kuri mūs neapmānīs. Vispār lai būtu 20-25 cilvēki, un pietiek."

TITOVŠ: "Vajag sastādīt personālo sarakstu un izsaukt uz apspriedi."

KALNBĒRZIŅŠ: "Vajag izsaukt saprātīgus cilvēkus, kuri mums kaut kā var palīdzēt."

TITOVŠ: "Atbrauks 13 pagastu komiteju sekretāri uz apstiprināšanu. Viņus arī šajā apspriedē var izmantot."

KALNBĒRZIŅŠ: "Ar šiem biedriem noteikti vajag aprunāties. Tad tas būs solīdi. Var daudz pārliecinošāk pieņemt lēmumu. Vajag, lai mums neiznāktu tā, ka visa Latvija būs ieskaitīta

kulakos, bet arī lai neiznāktu tā, ka kulaku Latvijā vairs nav, ka mēs esam tik labi, ka nevienu neapliekam un neierobežojam kulakus. Nodokļu prese - tas ir viens no kulaka ierobežošanas veidiem, un trūcīgajiem zemniekiem tas kaut kā ir jāsajūt."

RONIS: "Es arī gribēju par to sacīt, ka mēs pēc zemes reformas jau esam izaudzējuši jaunus kulakus."

KALNBĒRZIŅŠ: "Ar nodokļu preses starpniecību viņiem mūs ir jāsajūt. Sasauksim tādu apspriedi un pēc šīs apspriedes noslīpēsīm lēmumu. Biedrs Lācis to parakstīs, un tas varēs sākt darboties. Sastādot sarakstus, vajadzēs veikt stingru kontroli apbraukāšanas veidā vai kaut kā citādi, bet kontrole ir jāveic."

TABAKS: "Mums vajag apspriesties, lai sarakstu sastādīšanas laikā atbildīgi cilvēki izbrauktu uz laukiem."

RONIS: "Tas taču izsauks īstu šķiru cīņu. Mums šis darbs ir jāveic ar trūcīgo palīdzību - jāatrod kulaks. Jautājums taču ir par saimniecību politisko novērtēšanu."

TITOVŠ: "Šie saraksti, balstoties uz esošajām pazīmēm, ir jāsastāda padomju orgāniem."

KALNBĒRZIŅŠ: "Šim nolūkam sanāksmes sasaukt nevajag, bet vajag vienkārši aprunāties ar trūcīgajiem. Lielas sanāksmes šeit nevajag sasaukt."

LVA, PA - 101.f., 10.apr., 82.l., 63., 64., 65., 66., 67., 68.lpp., Oriģināls. Tulkojums.

Paskaidrojumi:

A. TABAKS - LPSR finansu ministrs

V. LĀCIS - LPSR Ministru Padomes priekšsēdētājs

A. NOVIKS - LPSR valsts drošības ministrs

J. KALNBĒRZIŅŠ - LK(b)P CK pirmais sekretārs

F. TITOVŠ - LK(b)P CK sekretārs

Fr. DEGLAVS - LPSR Valsts plāna komitejas priekšsēdētājs

O. AUGUSTE - LPSR Augstākās Padomes Prezidija priekšsēdētāja vietniece

F. MANOILLO - LPSR finansu ministra vietnieks

P. PLĒSUMS - LK(b)P CK Partijas komisijas priekšsēdētājs

J. RONIS - LPSR Augstākās Padomes Prezidija priekšsēdētāja vietnieks

LK(b)P CK APSPIEDES "PAR KULAKU SAIMNIECĪBAS
NOTEIKŠANAS PAZĪMĒM SAKARĀ AR APLIKŠANU AR
NODOKĻIEM"

STENOGRAMMA

TABAKS (LPSR finanšu ministrs):

/Nolasa lēmuma projektu par zemnieku saimniecību aplikšanu ar nodokļiem/.

"Mēs uzskatām, ka vajag noteikt noteiktu dienu skaitu, pieiet pie būtības un jautājumu izlemt politiski. Šis ir galvenās pazīmes, kuras Latvijas PSR Finanšu ministrija iesniedz apspriešanai."

KALNBĒRZIŅŠ: "Šodien mums ir jāaprunājas par to, kā labāk šogad īstenot lēmumu par lauksaimniecības nodokli šajā gadā, lai nebūtu pārpratumu, pārspilējumu, galējību. Un nebūtu slikti, ja mēs šodien apmainītos domām par to, ko tad beigu beigās Padomju Latvijā uzskatīt par kulaku saimniecību."

Šeit piedalās pagastu darbinieki, aprīņķu darbinieki, un būtu lietderīgi viņus uzklaut. Lai pagastu darbinieki pastāsta, cik saimniecību viņi uzskata par kulaku saimniecībām, kā tās nosaka, pēc kādam pazīmēm vadās, kad uzskata, ka tā ir kulaka saimniecība un pieskaitāma pie tām, kā kulaka saimniecība tiek aplikta ar nodokļiem un kā pret to tiek vērsti citi pasākumi. Tas būtu ļoti lietderīgi. Tad mēs varētu šajā gadā pareizi īstenot lauksaimniecības nodokli.

Kurš no aprīņķu darbiniekiem grib izteikties? Mēs visi esam ieinteresēti, lai to izdarītu pareizi."

ŽUKOVŠ (Daugavpils): "Sākumā es gribētu uzdot dažus jautājumus."

KALNBĒRZIŅŠ: "Sākumā izsakiet savas domas, bet jautājumus - pēc tam. Pastāstiet, no kā vadāties jūs, cik saimniecību uzskatāt par kulaku saimniecībām, un kā to nosakāt?"

ŽUKOVŠ: "Nedaudz grūti. Sākumā vajadzētu mazliet padomāt, tad būtu skaidrs. Pašreiz pateikt precīzu ciparu, cik aprīņķī ir kulaku saimniecību, es nevaru. Aptuveni, pēc tām ziņām, kuras ir mūsu rīcībā, varbūt daļa atkritīs. Mēs uzskatām - līdz

600. Tas ir ļoti nopietns jautājums un ļoti politisks. Tas dzīvē ir jāīsteno pareizi. Kāds jautājums pelna īpašu uzmanību? No vienas puses, noteikt, kādas saimniecības mēs pieskaitīsim pie kulaku grupas, no otras puses, pat tad, ja mēs to noteiksim, kā to praktiski risināt uz vietas, lai nepieļautu politiskas kļūdas, tāpēc ka, no vienas puses, vidējā saimniecība var tikt pieskaitīta pie kulakiem un otrādi. Man liekas, ka pēc šā darba paveikšanas sādžā, ciemā mums būs gandrīz vai pēc uzvārdiem jāzina, kas ir trūcīgais, kas ir vidējais zemnieks."

KALNBĒRZIŅŠ: "Tas jau sen bija jāzina."

ŽUKOVŠ: "To mēs tagad zinām, bet precīzi un noteikti - tieši - ,veicot šo darbu, zināsim: tie ir mūsu trūcīgie, mūsu atbalsts, tā ir kulaku saimniecību grupa, bet tā - vidējo saimniecību grupa."

KALNBĒRZIŅŠ: "Jūs dažus zemniekus nelaižat kolhozos. Ar ko atšķiras tie, kurus jūs kolhozos nelaižat?"

ŽUKOVŠ: "Es varu nosaukt konkrēti: kulaks Grigorjevs. Viņu mēs nelaižam Siloviškovas ciema padomes kolhozā "Iljiča ceļš". Viņam pieder komplicēta kuļmašīna, dzinējs, lauksaimniecības mašīnas. Turklāt līdz 40. gadam (1940. gadam - J.R.) viņš pastāvīgi turēja 2-3 kalpus. Tagad viņam ir viens pastāvīgs plus divi sezonas kalpi. Tā ir kulaka saimniecība.

Ņemsim citu kolhozu - "Zvirgzdene". Kulaks Kursiša dzīvo blakus kolhoza teritorijai. Viņa ir saimniece. Viņai ir 45 gadi. Ja ņemtu šodien, tad it kā nekā tāda nav. Viņai ir viens pastāvīgs kalps. Agrāk bija divi. Viņai ir septiņi zirgi, piecas govīs. Bija gandrīz visas komplicētās mašīnas. Tagad viņa tās ir likvidējusi, atstājot tikai vienu puskomplicētu mašīnu. Viņa bija dedzīga vāciešu atbalstītāja. Mēs viņu nelaižam kolhozā un domājam nedaudz vēlāk vispār aizvēkt no teritorijas, jo viņas zeme iespiežas kolhoza teritorijā.

Par izvirzītajiem jautājumiem. Man šķiet, būtu pareizi šā jautājuma risināšanai pieiet tā: ja agrāk viņam bija sistemātisks, pastāvīgs darbaspēks, viens divi cilvēki, gan agrāk, gan tagad, turklāt vēl mašīna, tad tā, bez šaubām, ir kulaka saimniecība.

Taču mums bija daudz arī tādu, kuriem pastāvīga darbaspēka nebija, tikai - sezonas. Tādā gadījumā būtu politiski nepareizi uzskatīt viņus par kulakiem.

Otrām kārtām. Jūs nosakāt noteiktu darba dienu skaitu. Ko tas dos? Ja ir pastāvīgs kalps, tā ir stingra pazīme. Bet, ja viņš ir strādājis 45 darba dienas, bet cits - 105? Tātad, ja četrdesmit piecas, tad pieskaitīsim pie kulakiem vai nepieskaitīsim? Bet, ja 105 darba dienas, tad tā būs kulaka saimniecība? Vai varbūt ir nepieciešamas vēl kādas pazīmes? Turklāt - kā šo lietu uzskaitīt?

Man šķiet, būtu pareizi šajā jautājumā vadīties no darbaspēka pastāvīgas izmantošanas. No otras puses, lūk, konkrēts piemērs, tā ir pieskaitīšana pie kulaka saimniecības vai ne. Anna Zeilere, Aizputes pagasts (tā tekstā, iespējams, ka domāts Aizkalnes pagasts - J.R.). Līdz zemes reformai viņai piederēja 56 hektāri zemes, astoņas govīs, trīs zirgi. Tagad ir 25 hektāri zemes, trīs govīs, divi zirgi, viena puskomplīcēta kuļmašīna. Ģimenes sastāvs - viena. Viņai ir 65 gadi. Protams, viņa ir tāda fakta priekšā: vai nu viņai ir jābūt darba spēkam, vai arī jāšķiras no saimniecības, jo viņa pati ir darba nespējīga. Tātad viņai, lai uzturētu savu saimniecību, ir jābūt darba spēkam. Pie kādas grupas viņas saimniecību pieskaitīt? Vai pie kulakiem? To vēl vajadzētu pārdomāt.

Otrs gadījums. Lodzai līdz reformai zemes nebija. Tagad, pēc zemes reformas, viņai ir 11 hektāru zemes, bet ir arī pastāvīgs darba spēks, pastāvīgs kalps. Pati ir darba nespējīga. Līdz zemes reformai kalpa nebija. Pie kādas grupas viņu pieskaitīt? Vai nu viņai ir jāizmanto algots darbs, vai arī sava saimniecība jālikvidē.

Man tas viss vēl galvā nav nogūlies - kādām ir jābūt galvenajām pazīmēm, nosakot kulaka saimniecību. Bet tā ir tikai puse no lietas. Pats galvenais, lai uz vietām pareizi noteiktu, pie kādas grupas saimniecību pieskaitīt. Un bez trūcīgajiem mēs neiztiksim. Mūsu galvenais balsts ir trūcīgie, un mums vispirms pagastos ir jābūt kaut kādai nelielai grupai, dažiem, visvairāk pārbaudītiem, cilvēkiem, mūsu iniciatoriem, patriotiem,

trūcīgajiem un kalpiem, un ar viņiem ir jāapspriežas, lai būtu daži uzmetumi tam, pie kādas saimniecības konkrētu saimniecību pieskaitīt, lai nepieļautu kļūdas. Ja mēs apspriedīsimies ar trūcīgajiem un kalpiem, mēs zināsim, kāda saimniecība tā ir bijusi pagātnē un kāda tā ir tagad. Tāpēc pagasta izpildu komitejā ir jāsasauca daudz plašāka trūcīgo apspriede. Ar viņiem ir atsevišķi pamatīgi jāapspriežas un tikai pēc tam jāpieņem lēmums."

KALNBĒRZIŅŠ: "Tas atsauksies uz labības sagādi."

ŽUKOVŠ: "Ja šo lietu pareizi organizētu, tas labības sagādei palīdzētu. Viņi mums var pateikt priekšā, kurš būtu jāpiespiež. Tas mūs netraucēs. Taču bez trūcīgo palīdzības mēs šajā lietā varam pieļaut visrupjākās kļūdas. Šobrīd jebkuros apstākļos mēs visām pagastu izpildu komitejām uzticēties nevaram, bet trūcīgais godīgi mums pateiks priekšā, kurš patiešām ir kulaks. Tas politiski būs pareizāk."

Man šķiet, ka, pirmkārt, vajag vadīties no tā, kurš pastāvīgi izmanto algotu darba spēku. Darba dienu noteikšanu vajag atņemt, nenoteikt. Tas radīs sajukumu.

Otrkārt, viņam var būt komplicēta mašīna, taču kalpu agrāk viņam nebija, bet tagad kalpi ir. Kuļmašīna ir, dzinējs ir. Ja viņam ir pastāvīgs darba spēks, tad viņu nešauboties vajag pieskaitīt pie kulaku saimniecībām, bet, ja viņam ģimenē nav darba spējīgo? Mašīna atrodas lauksaimniecības biedrībā. Būs nepareizi, ja mēs viņu pieskaitīsim pie kulaku saimniecību grupas. Mums tāds gadījums ir. Konkrēti ņemsim, piemēram, Ivanovu. Viņam ir traktors un komplicēta kuļmašīna, kuru pilnībā izmanto lauksaimniecības biedrība. Viņš strādā viens. Vairāk ģimenē darba spējīgo nav, bet mašīnas tiek izmantotas, un viņu pie kulaku saimniecībām pieskaitīt nevar, bet vajag pieskaitīt pie vidējo saimniecībām. Var teikt, ka viņam ir zināmi ienākumi no kuļmašīnas. Tas ir pareizi, ka viņam ienākums ir. Vajadzētu padomāt, varbūt vajadzētu pieiet pa citu līniju, daļu ienākuma atdot lauksaimniecības biedrībai. Mums tas būtu izdevīgi."

VORSLOVS: "Agrāk Jelgavas apriņķī kulaku

saimniecības ražas novākšanai ieveda 40 tūkstoš kalpu. Gandrīz katrai saimniecībai bija algots darbs. Tagad šī grupa attiecībā pret visām zemnieku saimniecībām ir 11 procentu, labības piegādēs tai ir 30 procentu. Nosakot kulaku saimniecību, vajag vadīties no principa, kam ir bezstrādes ienākumi. Un nekādu sezonas raksturu nenoteikt. Es izdarītu izņēmumu tiem, kuri dien Padomju armijā, un tiem padomju iestāžu darbiniekiem, kuri patlaban ir spiesti pieņemt [algotu darba spēku] un pēc tam piespiesti: saņēmt zemi no padomju varas - nodarbojieties ar savu personīgo darbu. Ja atļausim algotu darbu, attīstīsim Padomju Savienībā kapitālistisko saimniecību.

Vajag tomēr nostāties uz tāda ceļa, lai šī lieta tiktu pārtraukta, un iet sociālistisko ceļu. Simt darba dienu - to būs grūti noteikt. Ja ņemsim bezstrādes ienākumu pazīmes, tad mēs noteiksim precīzi - viņš ir kulaks, ja tādu nav - viņš nav kulaks. Es minēšu piemēru. Sīpeles pagastā ir kulaka Brombergas saimniecība. Viņai ir 63 gadi. Viņa izsaimniekoja savu saimniecību, bērnus atlaida mācīties, bet pati sēž uz 30 hektāriem. Es rīkotos tā: ierobežotu viņas zemes īpašumus kā vientuļam cilvēkam, bet, ja grib paturēt 30 hektārus, tad viņa ir kulaks. Citādi mēs ne par finansu nodaļas līniju, ne par lauksaimniecības nodokli reālas summas nesauņemsim."

NO VIETAS: "Bet kur likt zemi?"

VORSLOVS: "Par zemi vajag padomāt, nodot sovhozam, kolhoziem. Cits konkrēts gadījums. Tērvetes pagastā Ulmaņa saimniekam Ūdrim ir 17 hektāru. Viņam ir divi kalpi. Pats viņš tirgojas Dobelē. Pats viņš ir it kā cietušais. Nekur nav bēguļojis. Uz viņu mēs uzspiedīsim. Varbūt vēlāk - mūsu spiediena ietekmē - viņš atteiksies un novāks [ražu] pats. Varbūt pēc kāda laika bezstrādes ienākumu pazīmju vairs nebūs. Bet, ja viņam tas būs izdevīgi, viņš turēs kalpus un godīgi maksās padomju varai nodokļus.

1941. - 1944. gadā mēs [viņam] atstājām piecus hektārus. Tagad viņš nav kulaks, bet agrāk bija kulaks. Algota darba spēka viņam nav. Viņam ir tikai pieci hektāri, trīs govīs, divi zirgi, laba māja.

Viņš atrodas trūcīgo grupā, bet agrāk viņam bija 70 hektāru.

LĀCIS: "Kas viņš par trūcīgo, ja viņam ir trīs govīs?"

VORSLOVS: "Agrāk viņš bija kulaks. Viņš katru no mums pakārtu pirmajā kokā. Arī tagad pakārtu, taču tagad viņam ir tādi apstākļi, ka viņš neizmanto algotu darbu. Viņam ir tikai pieci hektāri, trīs hektāri aramzemes, ar valsti viņš norēķinās, finansu nodoklis viņam ir niecīgs. Kā tādu saimniecību novērtēt? Agrāk viņš bija liels kulaks. Viņam bija kalpi, bet tagad nav."

LĀCIS: "Ja mēs viņu iekļausim kulaku sarakstos, tad viņam nav nekādu perspektīvu. Viņš no kulaku skalas nekad neizklūs. Cilvēks bija kulaks, bet tagad viņš pēc pazīmēm nav kulaks. Bet mēs vienalga uzskatām [par kulaku]. Jūs saprotat, kādus noskaņojumus dzīvē tas radīs."

VORSLOVS: "Ar viņa noskaņojumiem nav iespējams rēķināties."

LĀCIS: "Ja to ir 200-300 saimniecību, tad var nerēķināties, bet, ja palielināsiet līdz 100 tūkstošiem, tad nāksies rēķināties."

VORSLOVS: "Lūk, šeit runāja par ienākumiem no dārziem, no zemes rentēšanas. To uz vietām ir grūti noteikt. Zeme netiek pirкта un pārdota, bet ar tādiem faktiem mēs sastopamies. Piemēram, Platones pagasta izpildu komitejas priekšsēdētājs Zalas (tā tekstā - J.R.) ir aktīvs darbinieks. Viņam saimniecībā strādā sieva, māsas un vēl viens cilvēks. Es jautāju - kas viņš ir? Izrādās, ka Zalas ir noslēdzis līgumu uz sešiem mēnešiem, maksā viņam dienā pudu labības. Viņam tas ir izdevīgi. Pats viņš ir jaunsaimnieks. Viņš [Zalas] no savas zemes deva viņam individuālo sakņu dārzu, nākamajā gadā gatavojas dot govī. Lūk, jums padomju darbinieks. Ko ar viņu darīt? Viņš ir kulaks. Es viņam teicu, ka viņam šī lieta ir jāizbeidz. Ar viņu stingri parunāja, un viņš pieņems mērus. Vajag ierobežot zemes lietošanu."

KALNBĒRZIŅŠ: "Kā jūs domājat šo lietu noformēt?"

VORSLOVS: "Vajag pieiet diferencēti. Ar atsevišķiem kulakiem vajag aprunāties, lai brīvprātīgi atdod

zemi un ēkas."

KALNBĒRZIŅŠ: "Kā jūs domājat sastādīt sarakstus aplikšanai ar nodokļiem?"

VORSLOVS: "Sākumā vajag pastrādāt partorgam, pagasta izpildu komitejas priekšsēdētājam, [nodokļu] aģentam. Pēc tam kad viņiem tas viss nosēdīsies galvā, [vajadzēs] pastrādāt ar tautu, piesaistīt zemniekus. Ja to uzticētu tikai finansu darbiniekiem, tad, protams, izdarīsim muļķības, jo viņi ir politiski neizglītoti cilvēki un var pielaut kļūdas. Turklāt tas Latvijas zemniekiem parādīs mūsu demokrātismu. Mums vēl ir cilvēki, kuriem pieder astoņi hektāri. Taču tie ir bijušie kulaki. Vajag raudzīties stingrāk."

LĀCIS: "Vai tādu ir daudz?"

VORSLOVS: "Nav daudz. Taču daži no viņiem savā centrālajā mājā ir palikuši. Tajās pašās mājās, kur bija agrāk."

LĀCIS: "Kā jūs novērtētu tādu cilvēku: līdz padomju varai viņam piederēja 50 - 60 hektāru. 1940. un 1941. gadā viņu pakļāva zemes reformai, noveda līdz normai. Vācu okupācijas laikā viņš savu saimniecību neatjaunoja. Pēc vāciešu padzišanas viņš turpina uz šā gabala strādāt. Tas ir aptuveni tik liels, kādu viņam iedeva 1941. gadā. Un tagad nav citu pazīmju. Kā noteikt ir viņš kulaks vai nav?"

VORSLOVS: "Ja tas ir tā, - bet tādu gadījumu ir maz, - ja viņš godīgi strādā, tad kulaks viņš nav."

LĀCIS: "Tas nozīmē, ka kaut kādu kategoriju no kulaku kategorijas izrakstīsiet, bet ir arī tādi, kuri sēž uz pieciem hektāriem. Viņus kulakas ierakstīsiet, ja viņi kaut kad patiešām ir bijuši kulaki? Vai tas viss būs taisnīgi?"

VORSLOVS: "Protams. Ja viņš ir padomju pilsonis, bet pēc mūsu konstitūcijas viņš ir pilsonis, viņam ir jābūt atbilstoši atvieglojumiem. Bet mums ir 500 saimniecību, kuras pēc likuma nodod 1.000 tonnu labības, un mums nav nekādu tiesību no viņa prasīt vairāk. Bet viņu nākas aģitēt, lai viņš labību pārdotu."

LĀCIS: "Lūk, vēl viens jautājums. Atmetiet pie malas visus vecos ekonomiskos rādītājus, ņemiet vērā tikai to, kas viņš ir tagad, vai viņš uzvedas lojāli, vai

godīgi izpilda visas saistības ar valsti. Vai jūs nemsiet vērā visus šos momentus vai nē?"

VORSLOVS: "Protams, ka nemsim."

LĀCIS: "Noteikti nemsim."

VORSLOVS: "Lūk, man ir kulaks Bušs. Viņam ir jānodod 65.557 kilogrami graudu. Viņš ir nodevis vienu tonnu. Nekāda algota darbaspēka viņam nav. Es viņu izsaucu. Viņš teica, [ka graudus] nodošot. Bet, lūk, kulaks Dudarevs saka: "Es tomēr nenodošu." Algots darbaspēks viņam ir, tiesa, nelegāls, nepiereģistrēts. Lūk, pie mums komunist Krasnoščekovs dzīvo dzīvoklī pie saimnieces, bet saimniece aizsedzas ar šo komunistu un nodokli nemaksā. Tādos gadījumos ir jārēķinās ar visiem momentiem, jāņem tie vērā. Mums, protams, ir jārēķinās, lai cilvēki nāktu no meža ārā, tie, kuri tur sēž. Tas ir sarežģīts, grūts darbs, bet to vajag izdarīt pareizi. Sākumā uz vietām [vajag] sasaukt cilvēkus, tāpat kā jūs sasaucāt mūs, bet pēc tam [vajag] obligāti sasaukt trūcīgos, kuri mums daudz ko varēs pateikt priekšā. Daudz ko mēs pašlaik nezinām, nezinām, kas ir noslēpts.

DUNCS (LK(b)P Bauskas apriņķa komitejas sekretārs): "Šeit par šo jautājumu jau izteicās, daudz domāja, kā noteikt galvenās [kulaku] pazīmes. Tās pazīmes, kuras nolasīja biedrs Tabaks, bez šaubām, kulaku noteikšanā ir galvenās pazīmes, un pēc tām daļēji vajag vadīties, taču ne pastāvīgi. Lielas šaubas rada [teiktais] attiecībā uz algoto darba spēku. Mums ir vidusskolas skolotāja, pasniedz vidusskolā matemātiku. Pati viņa ir cēlusies no kalpiem. Tiesa, pēc tam apprecējusies. Vīram piederēja 10 hektāru zemes un nekomplicētas dzirnavas. Tagad viņai vīra nav, viņu izsūtīja. Viņa algotu darba spēku neizmantoja, bet tagad kā skolotāja viņa algotu darba spēku izmanto. Vai viņu ieskaitīt kulaku saimniecībā vai nē? Pēc tādām pazīmēm - nē. Nevarēs pieskaitīt pie kulaku saimniecībām tikai tāpēc, ka izmanto sezonas darba spēku."

LĀCIS: "Ja izmestu vārdus "sezonas darba spēku", bet ņemtu vērā tikai pastāvīgo darba spēku, tad, ja mēs sezonas darba spēkam nekādas normas nenoteiksim,

sezonas darbu laikā varēs izmantot trīs četrus strādniekus, un iznāks nevis 100 darba dienu, bet gan 500-600."

DUNCS: "Ja izmantotu vairākus strādniekus.. Taču es runāju par ražas novākšanas laiku. Vajag skaidri ierakstīt - ja izmanto vairākus sezonas strādniekus, tad ir jāieskaita kulaku saimniecībās."

KALNBĒRZIŅŠ: "Jums nāksies to darīt. Kā jūs to domājat praktiski [izdarīt]?"

DUNCS: "Mums bija vecāko republiku pieredze, kad kulaku saimniecībām

deva individuālos uzdevumus. Šo jautājumu, bez šaubām, vajadzētu apspriest šaurā aktīvā, labā partijas vadībā, paskatīties katra pagasta sarakstus. Es uzskatu, ka ir jāaprunājas ar trūcīgajiem, tāpat kā agrāk vecajās republikās runāja ar trūcīgo grupām, un nebūtu slikti pēc tam apspriest trūcīgo sapulcēs."

KALNBĒRZIŅŠ: "Gan kulaki, gan trūcīgie vienmēr diskutēs."

DUNCS: "Vecajās republikās [šie jautājumi] tika apspriesti sapulcēs, taču kulakiem bija atņemtas vēlēšanu tiesības. Vajadzētu apspriest tādā paplašinātā aktīva sanāksmē. Varbūt apspriest trūcīgo sapulcēs? Citādi mēs varam sastrādāt ļoti daudz [mulķību], un mēs tās faktiski jau esam sastrādājuši. Mums ir apmēram 80 saimniecībā, un tagad mēs nezinām, kur ar šīm saimniecībām likties. [Palikusi] tikai kāda vecenīte vai divi vecīši. Faktiski viņi šo zemi neapstrādā, pielieto algotu darba spēku, un viņu saimniecības tiek ieskaitītas kulaku kārtā. Tur mums ir grūtības. Tagad viņiem ir zemes platība, un algots darba spēks daļēji ir, ir arī pastāvīgs, un mēs nezinām, ko ar šo grupu iesākt. Tur vajag padomāt, ko ar tādu saimniecību darīt. Tās vajag kaut kādā veidā likvidēt, piespiest viņus atteikties no inventāra un īpašuma daļas, bet atstāt tikai nepieciešamo, vienu divas istabas, un viss. Šī grupa ir diezgan liela, tā vienmēr mums sagādās galvassāpes, tāpēc ka mēs nezinām, kur ar tām likties. Pagājušajā gadā viņi palika parādnieki. Šajā gadā mēs viņiem uzlikām obligātas piegādes, bet dabūt tās nevarēsim. Pēc manām domām, vajag stipri padomāt, ko darīt.

Attiecībā uz bijušajiem rentniekiem un pusgraudniekiem. Mēs viņiem zemes reformā iedevām zemi. Faktiski daudzi no viņiem jau Ulmaņa laikā un pie vāciešiem izmantoja darba spēku. Tagad mēs viņiem iedevām 15 hektāru. Un arī tagad ir gadījumi, kad daļēji tiek izmantots darba spēks. Ko ar šo grupu lai dara? Viņi faktiski bija bezzemnieki, bet tagad mēs viņus pārcelsim kulaku grupā. Pazīmes ir. Algots darba spēks ir. Viņi atdod trūcīgajiem, kuriem iedeva zemi, kuri dzīvo viņu apkārtnē, inventāru, zirgus, komplicētas sējmašīnas, plaujmašīnas. Viņam ir inventārs, un viņš to dod trūcīgajam, bet trūcīgais iet un par to atstrādā. No vienas puses, iedeva zemi un teica: "Tu esi saimnieks", bet ir visas pazīmes, ka viņu vajag ieskaitīt šajā grupā. Dažu labu patiešām vajag ieskaitīt, bet ka tikai tas neradītu lielus pārspīlējumus."

FREIBERGS (Cēsu apriņķis): "Man ir grūti pateikt. [Kulaku grupa] Cēsu apriņķī ieņem lielu vietu. Ņemot vērā tos nosacījumus, kurus minēja biedrs Tabaks, aptuveni 32 procentus. Pagājušā gada plānā viņi veidoja 46 procentus. Jāatzīst, ka daļa šo saimniecību vairs nepastāv. Šajā pavasarī 360 saimniecību atteicās no zemes. Zeme pārgāja lauksaimniecības kooperācijas un valsts fonda rīcībā. Ja es par šo jautājumu būtu zinājis iepriekš, es to būtu pārdomājis un būtu pateicis vairāk. [Kulaku] noteikšana, bez šaubām, ir pareiza."

ŅIKONOVS: "Vai jūs labi pārdomājāt, nosaucot skaitli - 32 procenti?"

FREIBERGS: "Pagājušajā gadā sagādes plānā piektā grupa veidoja 32 procentus."

ŅIKONOVS: "Vai tad piektā grupa visi ir kulaki, vai to var uzskatīt par identisku?"

FREIBERGS: "Es to nesaku. Es šim jautājumam neesmu detalizēti gatavojies, taču Cēsis ieņem vidējo vietu."

NO VIETAS: "Pēc valdības uzskaites - četri procenti."

FREIBERGS: "Es šim jautājumam neesmu gatavs."

KALNBĒRZIŅŠ: "Jums nāksies šo lietu īstenot dzīvē. Kā jūs noteiksiet kulaka saimniecību?"

FREIBERGS: "Es gribētu vērst uzmanību uz tiem, kuriem pieder pieci hektāri. Viņi mūs saskalda. Trūcīgie un vidējie [zemnieki] saka: "Bijušais kulaks un ekspluatators, bet tagad atrodas pilnīgi citādā, labā stāvoklī?" Es domāju, aplūkojot jauno likumu, šim jautājumam ir jāpievērš uzmanība. Var būt, ka visus nevajag iesaistīt šajā lietā, bet pret kulaku lielāko daļu jaunais likums ir jāpiemēro. Kā viņš dzīvo pie padomju varas? Kā viņš izpilda visus likumus? Ir jāņem vērā visas puses. Vairākums no viņiem visādi cenšas, izpilda burtiski visas normas. Bet visu veidu kūdīšana nāk no viņu puses. Es domāju, ka pret viņiem jauno likumu vajadzēs pielietot.

Ja mēs salīdzinām pēc pazīmēm kulaku saimniecības pagātnē un pat padomju varas laikā, jāpievērš uzmanība trīsdesmithektārniekiem un tiem, kuriem agrāk piederēja 60 hektāru, kuriem bija pat līdz [19] 45. gadam, bet [19] 46. gadā palika tikai viena govjs, un viņi gandrīz nemaz nesēj. Visas tās pazīmes, par kurām ir runa, ir acīm redzamas. Viņi ir kulaki, bet tagad viņi rīkojušies viltīgi - atstājuši vienu govī, apsējuši divus hektārus, un viss.

Man gribētos, lai mums būtu skaidrība par to, ko mēs ar viņiem darīsim. Šobrīd mums tādas skaidrības vēl nav.

Kā šo darbu paveikt? Mans viedoklis ir tāds. Protams, vispirms tas ir jāapspriež šaurā lokā. Es piekritu biedram Žukovam, ka ir jāpastrādā piecniekos, pēc tam kalpu un mūsu labāko vidējo zemnieku vidū. Kopējās sanāksmes sasaukt nevajag. Ko mēs ar kulaku runāsim par padomju likumiem? Viņa pienākums ir šos likumus pildīt, bet kalpus sagatavot vajag, lai viņi būtu mūsu atbalsts."

REBERS (? - J.R.). (Biedra Rebera runa tiek pievienota.)

REDERS (Valmieras izpildu komitejas priekšsēdētājs. Uzstāšanās latviešu valodā ar tulkojumu krievu valodā): "Ja šim jautājumam mēs pieiesim burtiski, tad Valmieras aprīņi mums būs liels kulaku saimniecību procents. Tāpēc šā jautājuma izlemšanai ir jāpieiet nopietni un individuāli. Katru saimniecību vajag izanalizēt. Lai šo darbu paveiktu,

uz pagastiem ir jāsūta pilnvarotie, kuri kopā ar aktīvu šo jautājumu izlems uz vietas. Šā darba veikšanu finansu aģentiem uzticēt nevar."

BRAŠUS (Zaļenieku pagasts): "Kulmašīnu atdeva uz citu pagastu, valsts piegādes nenodeva."

KALNBĒRZIŅŠ: "Vai algotais darba spēks ir?"

BRAŠUS: "3-4 dienas pastrādā 16 gadu vecs zēns, pēc tam atkal cits. Viņš [saimnieks] šajā gadā ir iekūlis 800 kg rudzu un valstij nenodod, bet saka: "Es esmu vecs, lieciet mani mierā." Otrs mums ir Hetvers. Pagājušajā gadā strādāja mašīna. Mēs viņu aplikām ar nodokli, atņēmām mašīnu. Viņam ir 30 hektāru zemes. Pavasarī viņš neizpildīja sējas plānu un atsakās izpildīt valsts piegādes, saka, ka mašīna esot atņemta, pagājušajā gadā esot atņemtas arī trīs govīs. Palikušas trīs govīs. Arī šajā gadā viņš valsts piegādes nevarēs nodot."

KALNBĒRZIŅŠ: "Par govju likvidāciju viņu varēja iesēdināt."

BRAŠUS: "Pagājušajā gadā viņš nenodeva valsts piegādes, un govīs paņēma par valsts piegādēm. Mums ir 35 saimniecības, kuras nevarēs nodot valsts piegādes, un tas pagasta plānā veido 30 %. Ja šīs saimniecības mēs atstāsim uz nākamo gadu, viņi neko neiesēs."

NIKONOVŠ: "Kas, pēc jūsu domām, ar šīm saimniecībām būtu jādara?"

BRAŠUS: "Jautājums ir jāizlemj pagasta izpildu komitejā."

NIKONOVŠ: "Ko jūs ar šīm saimniecībām darīsiet?"

BRAŠUS: "Vajag atdot lauksaimniecības kooperācijai."

NIKONOVŠ: "Vai lauksaimniecības kooperācija pie jums ir spējīga? Vai tā spēs [zemi] apstrādāt?"

BRAŠUS: "Jā, spēs. Ja paņemsim ar zirgiem un mašīnām."

NIKONOVŠ: "51 apstrādāja, bet 120 kulaku saimniecības sastāda vienu tūkstoti hektāru."

BRAŠUS: "Dažas saimniecības vēl var palikt, bet dažas saimniecības ar saviem spēkiem nevarēs apstrādāt. Mums ir 35 saimniecības, kuras ar katru gadu iet uz panīkumu."

KALNBĒRZIŅŠ: "Tātad visas kulaku saimniecības, kuras iet uz leju vai arī ir

tādas, kuras cenšas izpildīt darbus, izmanto darba spēku? Vai arī tādu saimniecību nav?"

BRAŠUS: "Tādas ir tikai astonešas."

KALNBĒRZIŅŠ: "Raksturojiet tās saimniecības, kuras nesabrūk, bet turpina attīstīties kā kulaku saimniecības."

BRAŠUS: "Piemēram, Akcija Šmidta. Pagājušajā gadā viņa jau labāk apsēja, bet šogad visu apsēja, un iekūla 19 tonnu graudu. Viņai ir 26 hektāri zemes. Viņa ir viena, un viņai palīdz kalps."

KALNBĒRZIŅŠ: "Kā jūs kā pagasta saimnieks domājat sastādīt sarakstus sakarā ar nodokļiem?"

BRAŠUS: "Par tiem, kuriem bija algots darba spēks, saraksti ir jau sastādīti. Šis jautājums pie mums ir jau nokārtots. Pat izskaitīts, cik dienu pa visu gadu."

ŅIKONOVŠ: "Kā jūs skatāties uz sezonas darba spēku?"

BRAŠUS: "Tas arī ir algots darba spēks. Mēs [to] arī atzīmējām."

ŅIKONOVŠ: "Kulaks ir vai ne, ja viņš atstrādāja 100 dienu?"

BRAŠUS: "Protams, ka viņš ir kulaks."

KALNBĒRZIŅŠ: "Piemēram, viņam ir saimniecība. Pats viņš ir ievēlēts par ciema padomes priekšsēdētāju. Lai saimniecība neizjuktu, viņš izmanto darba spēku."

BRAŠUS: "Protams, ja viņš ir priekšsēdētājs, viņam ir daudz darba. Viņš ir aizņemts valsts darbā, un viņam nākas algot darba spēku."

.....(Valkas apriņķa finanšu nodaļas vadītājs):
"Pateikt, cik apriņķī un pagastā ir kulaku saimniecību, nav iespējams, un neviens nevar pateikt tāpēc, ka, lai atrastu kulaku saimniecības, ar šo lietu neviens, kā nākas, nav nodarbojies. Es gribētu apstāties pie viena punkta kulaku saimniecību noteikšanā - pie kalpu darba dienām. Pēc manām domām, šo punktu vajag izmainīt. Mazāk vai vairāk darba dienu ir atstrādājuši kalpi, tam nav nozīmes. Var būt 30 darba dienu vai desmit, 200 vai 300, tas ir vienalga. Kulaka saimniecību vajag atrast un aplikt ar individuālu nodokli. Man ir darba prakse kopš 1928.gada. Es tad strādāju par ciema

padomes sekretāru un uzskaitīju šīs saimniecības. Kulakus atradīs trūcīgie. Viņi mums šajā lietā palīdzēs. Bet slikti ir tas, ka patlaban trūcīgie nav organizēti pagastu izpildu komitejās un ciemu padomēs. Kad mēs organizēsim trūcīgos un kalpus, viņi mums krietni palīdzēs. Nedrīkst aizmirst, ka šajā lietā ir nepieciešamie dokumenti, lai noteiktu kulaku. Var būt, ka nāksies tos sanāksmēs atklāt. Taču par to, ka mums būtu 20-30 procenti [kulaku], es šaubos.

Valkas apriņķī es pārbaudīju visus pagastus. Lūk, mums ir lielais Strickocās (Trikātas - J.R.) pagasts, kurā ir 136 saimniecības, kuras izmanto algotu darba spēku. Vai tās visas var uzskatīt par kulakiem? Daļu no šīm 136 saimniecībām, protams, var, taču daļa no šā saraksta izkritīs. Lūk, pie mums ir lauku patērētāju biedrības priekšsēdētājs. Lai apstrādātu savu saimniecību, viņš tur vienu kalpu. Agrāk viņam bija 60 hektāru, bet tagad ir

astoņi hektāri. Agrāk viņam bija savs veikals, bet tagad viņš ir gandrīz vēlētā amatā. Viņš tur pastāvīgu ganu un vienu kalpu. Viņš man saka, ka no sava veikala, kuru viņš likvidēja, tikai sāls viņam pietikšot 10 gadiem. Šeit, meklējot kulaku, vajag rīkoties, raugoties no politiskā redzesloka, un šo darbu veikt ar trūcīgo grupas palīdzību."

Tālāk. Attiecībā uz kuļmašīnu īpašniekiem. Viņus no kulaku grupas izslēgt nevar. Pret viņiem ir jārikojas tādā pašā kārtībā. Protams, ja uz kuļmašīnu ir 10-20-30 paju biedri, tad viņi nav kulaki, bet, lūk, gadās, ka viņam patiešām ir sava kuļmašīna, un viņš to ekspluatē. Man ar šo lietu nācās saskarties pagājušajā gadā. Kulakam ir kuļmašīna. Viņš ar to strādā un ierakstus kāрто divās grāmatās. Viena - pagasta izpildu komitejai, otra - savām vajadzībām, kurā viņš patiešām pareizi ieraksta tos zemniekus, kuriem viņš kūla, kurš ar viņu ir norēķinājies un kuram pēc tam ir jāatstrādā. Gandrīz visiem kuļmašīnu īpašniekiem ir pa divām grāmatām. Man tāds ir 15 hektāru īpašnieks. Par viņu saka, ka viņš nav kulaks, bet pēc manām

domām - ir kulaks. Viņš strādā lauksaimniecības kooperācijā par saģādnieku. Kad es aprēķināju nodokli neprecējušiem, viņš atnāca pie manis, lūdza, lai iedodot kvītis par 4 pagastiem un teica, ka viņš pats no viņiem saņemšot nodokli, bet, lai es tikai viņam iedodot paziņojumus. Viņš saka: "Es no viņiem dabūšu gan sviestiņu, gan gaļu un ar jums norēķināšos." Viņš šajā lietā ir iedzīvojiem. Protams, viņš ir kulaks. Viņš sūta uz Rīgu, uz lauksaimniecības kooperāciju vienu mašīnu ar gaļu un kartupeļiem, bet sev paņē 10 tādas mašīnas. Šeit katram vajag pieiet šauri individuāli.

Ir arī tādas kulaku saimniecības, kurām pieder 70-80 hektāri. Tagad, pēc zemes reformas, saimniecība ir pārrakstīta uz kaut kāda dēla [vārda], bet pats viņš ir saņēmis 15 hektārus kā jaunsaimnieks, 15 hektārus ir dabūjusi meita kā jaunsaimniece. Mums vienā pagastā ir 11 tādas saimniecības, bet kādā citā - 16. Es par šīm saimniecībām sagatavoju materiālu, abraukāju tās, viņi parakstījās par to, ka zemi, apstrādā kopīgi. Iebraucu pie kāda saimnieka Rozenblata. Visa ģimene sēž, pusdieno. Uz lauka strādā trīs cilvēki. Es jautāju: "Kas tie tādi? Vai kalpi?" Rozenblats atbildēja: "Tie nav kalpi. Tie ir krievi. Tas nav algots darba spēks." Bet ko izdarīja zemes komisija? Dēlam iedeva 15 hektārus, māsai - 15 hektārus, pašam - 30 hektārus. Un šo zemi apstrādā trīs krievi.

Pie mums bija fakti, ka dēls bija aizgājis vācu armijā, bet pats saņēma 15 hektārus un tika pieskaitīts jaunsaimniekiem. Kulaku noteikšanā ir jābūt stingriem. Ne jau tik liels procents iznāks. Tur nav ko baidīties."

LĀCIS: "Ko darīt tādā gadījumā: ir kalējs. Viņam ir 1 hektārs zemes, govys un komplicēta kuļmašīna. Rudenī, kuļšanas laikā viņš aizslēdz smēdi un iet kā mašinists kult zemniekiem labību. Pēc tam atkal nodarbojas ar kalēja amatu. Kā kalējs viņš mums ir vajadzīgs. Kā jūs viņu novērtēsiet?"

VORSLOVS: "Finansists viņu apliks ar nodokli."

LĀCIS: "Ja viņam nebūtu zemes un govys, viņam nodokli uzliktu tikai par šo agregātu. Taču viņam ir viena

aizķere - 1 hektārs zemes un govys, kas uzreiz rada jaunu momentu."

RUSKIS: "Iespējams, ka viņš ir kulaks, bet iespējams - ka nav. Vai viņš uzrāda to, ko saņem no zemniekiem vai noslēpj - no tā būs atkarīgs viņa apzīmējums."

NIKONOVŠ: "Tātad izšķirošais moments būs padomju varas attieksme un viņa godīgums?"

RUSKIS: "Jā."

NIKONOVŠ: "Ja viņš uzrādīs, cik viņš ir nokūlis, tātad viņš nav kulaks?"

RUSKIS: "Ja viņš nav ekspluatējis algotu darba spēku, nav iedzīvojis, tad viņš nav kulaks."

POSSE (*Valkas apriņķa Gercenovas (Jercēnu - J.R.) pagasta partorgs*): "Man šķiet, ka katram pagasta darbiniekam ir jāzin, kā noteikt kulaku. Pie mums no 210 saimniecībām atradīsies 17-18 kulaku. Pazīme tāda: ja ekspluatē algotu darba spēku. Ja tagad viņam nav algota darba spēka, tad viņš var nebūt pieskaitīts kulakiem. Ir mums tāds Mednis, bijušais Ulmaņa laika rentnieks. Viņam piederēja 30 ha zemes, tagad [arī] ir 30 hektāri. Algota darba spēka viņam nebija un nav. Agrāk, Ulmaņa laikā, nebija un tagad nav. [Zemi] apstrādā divatā ar sievu. Visus nodokļus nomaksā akurāti. Var teikt - pirmais pagastā. Es uzskatu, ka viņu kulakiem pieskaitīt nevar."

KALNBĒRZIŅŠ: "Bet kā pārējais, lopi?"

POSSE: "Ir 6 govys, 3 zirgi, 4-5 aitas."

BARANOVŠ: "Bet kā tad viņš visu apstrādā?"

POSSE: "Viņam ir mašīnas. Pats strādā. Viņam ir jauna sieva, pagājušajā gadā apprecēja savu strādnieci. Sezonas darba spēku viņš izmanto, bet nedaudz, tikai pašā lauku darbu karstumā. Bet pastāvīga darba spēka viņam nav. Es uzskatu, ka kulaks viņš nav."

NIKONOVŠ: "Lūk, zemnieks. Viņam bija 40-50 hektāru zemes. Viņam bija personīgais traktors, zemi apstrādāja ar traktoru. Kalpu nebija. Tagad ir 30 hektāri, kalpa nav. Ir viņš kulaks vai nav?"

POSSE: "Ir kulaks."

KALNBĒRZIŅŠ: "Traktora dēļ?"

POSSE: "Jā."

NIKONOVŠ: "Viņš nespekulē, verdziskos apstākļos pie viņa nestrādā."

POSSE: "Tikai uz 30 hektāriem viņš nestrādā. Katrā gadījumā viņš traktoru izmanto un mēs nepieļausim šo traktoru turēt bez darba."

NIKONOVŠ: "Tātad jūs apzināti bīdāt viņu uz šo lietu?"

POSSE: "Viņam ir komplicēta mašīna. Mums bija tādi traktori. Mēs tos nodevām lauksaimniecības biedrībai.

Jautājums attiecībā uz 5-8 hektārniekiem. Es uzskatu, ka lielais vairums no viņiem, ar mazu izņēmumu, ir jāpieskaita kulaku saimniecībām. Viņi ir paši bezkaunīgākie ekspluatatori slepkavas. Tie ir viņi, kuriem mēs zemi atņēmām 1945.-1946.gadā. Tie ir paši [niknākie] tautas ienaidnieki. Ja mēs viņus nepieskaitīsim kulaku kategorijai, uz ko tad mēs rādīsim ar pirkstu? Trīsdesmithektārniekus, kuri visu laiku izturas pret padomju varu izturas lojāli, mēs pieskaitīsim kulakiem, bet par 5-8 hektārniekiem, kuri kā dēles sēž uz tautas kakla, mēs teiksim, ka viņi ir labi cilvēki. Patiesībā mēs viņus esam nostādījuši privilīģētā stāvoklī. Viņi mums acīs smejas. Nodokli maksā mazu, pašu zemāko, vienādi ar 10-hektārniekiem.

Zeme [viņiem] ir pati labākā, ēkas - pašas labākās. Viņi dzīvo kā kungi, un daži no viņiem līdz pat šai dienai ekspluatē algotu darba spēku. Kā lai mēs varam raudzīties uz šo iedzīvotāju slāni miermīlīgi? Gan trūcīgie, gan darba tauta ir sašutusi tieši par tādu stāvokli, ka mēs pārlietu esam viņus nostādījuši ļoti privilīģētā stāvoklī. Un viņiem ir taisnība.

Par šiem 30-hektārniekiem - vecīšiem. Nezinu kā, bet es no savas puses uzskatu, mēs domājām no pagastā apspriedām. Mēs vienkārši vienu saimniecību likvidējām un aprinča izpildu komiteja mūsu lēmumu šajā jautājumā apstiprināja. Viņš spekulēja ar zemi. Strenču pilsētā strādniekiem ir vajadzīgi sakņu dārzi un tie atrodas 4 kilometrus no Strenču pilsētas un viņš divus gadus pēc kārtas - 1945.-1946. gadā atdeva savu zemi apstrādāt: vienam

- pushektāru, otram - 1/3 ha u.t.t., bet pats apstrādāja 2 ha un tādā veidā cilvēki viņam atstrādāja. Paši saimnieki - 2 vecīši - apstrādāja tikai 2 hektārus. Pats saimnieks ir garīgi slims. Vēlāk par tādu atzīts. Slimnīcā nomira. Mēs pieņemām lēmumu un atstājām viņiem 5 hektārus un aprīnka lauksaimniecības nodaļa mūsu lēmumu apstiprināja. Ēkas daļēli atstājām - vienu istabu un virtuvi. Bet pārējo zemi atdevām 2 jaunsaimniekiem vienam 10 ha, citam - 15."

KALNBĒRZIŅŠ: "Vai šie jaunsaimnieki nav viņa kalpi?"
 POSSE: "Nē. Viens ir no Latgales, bijušais Sarkanās armijas karavīrs. Viņš atbrauca ar atbilstošiem dokumentiem. Pie mums no Latgales ieradās divi tādi."

KALNBĒRZIŅŠ: "Jūsu pagastā, sastādot sarakstus, nekādu grūtību nebūs. Jums viss ir pārdomāts."

POSSE: "Vēl vajag pārdomāt."

KALNBĒRZIŅŠ: "Un sapulces nav vajadzīgas?"

POSSE: "Sapulces vajag [sasaukt] ar trūcīgajiem un aktīvu. Mēs aktīvu dažkārt pielietojam plaši. Tas [aktīvs] isteno mūsu līniju, kad mēs tam to iesakām, un tas veiks aģitāciju. Taču pilnīgi uzticēties šim aktīvam arī nevar. Ir izlases cilvēki, kuriem var uzticēties. Es pazīstu savu pagastu un runāju par savu aktīvu. Es izmantoju visus, kurus vien var. Cilvēki ir jāiepazīst, taču ne jau pa dienu vai divām cilvēku var iepazīt, bet ir vajadzīgs daudz ilgāks laiks. Vienu cilvēku var izmantot vienā lietā, bet citai nevar pat tuvumā pielaist."

KALNBĒRZIŅŠ: "Vienā jautājumā aktīvs ir vairāk noderīgs, bet citā nav - nav noderīgs. Jums nav taisnība."

ZICS (*Bauskas aprīnka finansu nodaļas vadītājs*): "Attiecībā uz kulaku pazīmju noteikšanu. Tās pazīmes, par kurām runāja b.Tabaks, pēc manām domām, aptver kulaka pazīmju galveno loku. Tās ir diezgan pilnīgas un, manuprāt, samazināt, sašaurināt šo loku nevajag, jo ar to mēs dotu pamatu, iemeslu dažādiem spriedumiem uz vietām, ka var [kulaku pazīmju] noteikšanu īstenot ar izkropļojumiem. Šī iemesla dēļ šajā jautājumā noteikta robeža ir jānosaka, lai

nedotu iemeslu sagrozījumiem. Manuprāt, sezonas [darba spēks], dienas algots [darba] spēks būtu jāņem vērā, tamdēļ, ka kulaks ekspluatē algotu darba spēku, bet to neregistrē. Mums nav pilnas reģistrācijas ne pagastu izpildu komitejās, ne ciemu padomēs. Kulaks tur pastāvīgu darba spēku kā apakširniekus, bet pēc būtības viņi ir visistākie algotie strādnieki. Tas ir pats ļaunprātīgākais ekspluatācijas veids. Kulakam atstrādā par dzīvokli. Viņš vēl iedos dažas simtdaļas [hektāra] zemes sakņu dārzam, bet viņš [strādnieks] pēc tam atstrādā mēnesi - divus un pat gadu. Tas ir algota darbaspēka izmantošanas visļaunprātīgākais raksturs. Tādējādi sezonas un dienas darba spēka izmantošanai tagad ir pasīva izplatīšana. Piereģistrēto pastāvīgo kalpu pie mums ir ļoti maz. Viss ir noslēpts. Kulaki meklē visvisādus ceļus, kā apiet padomju varas likumus.

KALNBĒRZIŅŠ: "Bet pagastos par to zina. Pagastu darbinieki kulakus pazīst, bet jūs viņiem maz prasāt padomu."

ZICS: "Bez šaubām, ka zina. Viņi zina visas ieejas un izejas, katras saimniecības visas manipulācijas. Pēc manām domām, viena no galvenajām ekspluatācijas pazīmēm ir istermiņa ekspluatācija - 120 darba dienas. Tā ir robeža, no kuras, bez šaubām, ir jāpieskaita kulaka saimniecībai. Taču šeit mums ir jāizdara daži izņēmumi. Lūk, kaut vai attiecībā uz tiem algotajiem darbiniekiem, kuri strādā padomju orgānos, kooperatīvajā sistēmā u.t.t., kuri izmanto sezonas darba spēku, jo ir aizņemti vēlētā amatā un ar nosacījumu, ka šī saimniecība agrāk nebija kulaku saimniecība. Bet, ja agrāk [tā] bija kulaku saimniecība, ja agrāk izmantoja algotu darba spēku un izmanto pašlaik, tad tā ir cita lieta. Bet, ja [tā] ir vidēja vai trūcīga saimniecība un algotu darba spēku izmanto tikai tamdēļ, ka saimnieks ir aizņemts algotā amatā, ja tas ir sezonas strādnieks, tad pieskaitīt [viņu] kulakiem nedrīkst.

Attiecībā uz veco saimniecību kategoriju, pret kurām divas reizes tika pielietota zemes reforma, kurām 1940.-1941.gadā piederēja 50-60 hektāri un vairāk zemes, kurām 1940.gadā zemi atgriezta, vācu

laikā viņš no savas zemes padzina trūcīgo vai kalpu, bet tagad, atkal pēc zemes reformas viņu vajag uzskatīt par kulaku.

Man liekas, ka tādas lielas saimniecības, bez šaubām, izmantoja algotu darba spēku. Izmantojot vācu okupāciju, viņš padzina jaunsaimnieku un paņēma zemi. Viņus vajag pieskaitīt kulaku saimniecībām. Viņu absolūtais vairākums arī tagad izmanto algotu darba spēku, jo viņi paši nav pieraduši strādāt un viņiem tagad ir sezonas un dienas darba spēks. Turēt pastāvīgu darba spēku nav izdevīgi, tas jāreģistrē, sezonas - arī, bet, ja ir dienas darba spēks - tas ir droši. Par to neviens nezinās, bet pēc būtības tā ir ekspluatācijas visļauņprātīgākā forma. Ņemsim 30-hektārnīeku. Mēs viņam zemi atgriezām [19] 40.-[19] 41.gadā. Pēc kara, 1944.-45. gadā otrreiz atgriezām zemi, atstājot viņam 5-8 hektārus. Okupācijas laikā viņam bija algots darba spēks. Viņš arī padzina bijušo saimnieku no savas zemes - tā ir viena un tā pati kategorija. Mēs spēsīm pašus ļauņprātīgākos kulakus pieskaitīt šai kategorijai - kulaku saimniecībām. No mums viņi nekur nespruks.

Protams, jautājums par kulaku saimniecību prasa noteikt pirmo norobežošanu, lai veiktu darbu ar trūcīgajiem - parādītu kalpiem, kas tas kulaks tāds ir un veiktu turpmāko darbu. Tas ir ārkārtīgi svarīgs jautājums, un šo darbu pirmie veiks mūsu vietējie darbinieki.

Priekš tā, lai pareizi pieietu šai lietai, mums vispirms ir jāapspriež [tā] ar mūsu padomju aktīvu pagastā, bet pēc tam mēs varam jau piesaistīt kalpu aktīvu, lai izvirzītu tam mērķi un iesaistītu to darbā.

Patlaban, pirmajā posmā mums tas nav nepieciešams, nav vajadzīgs. Daži baidījās, ka būs liels [kulaku saimniecību] procents. Tas ir nepareizi. Ja mēs pareizi rīkosimies, bet mums ir jārīkojas tikai pareizi, un mēs, bez šaubām, tā rīkosimies, tad pareizi apsvērsim tādas palīdzības daudzumu.

Pie mums, Bauskas apriņķi, pēc iepriekšējām ziņām objektu uzskaites laikā, kuri bija jāapliek ar

lauksaimniecības nodokli, nodarbojās ar to saimniecību atrašanās jautājumu, kuras ekspluatēja algotu [darba] spēku un saņēma bezstrādes ienākumus. Mums no desmitarpustūkstoš saimniecībām dažādos veidos un apmēros ir uzskaitītas 695 saimniecības. Vēl ir saimniecības, kuras mazākos apmēros izmanto [algotu darba spēku], kuras kulaku saimniecībām pieskaitīt nevar. Kulaku saimniecību skaits var sastādīt 5-8 procentus.

Vecajās republikās mums šo kulaku pazīmju loks bija ievērojami lielāks. Tur pie kulaku saimniecībām bija pieskaitīti kuļmašīnu un citu lauksaimniecības mašīnu īpašnieki, taču šeit, Latvijas PSR patreizējā posmā tā nav. Tie, kuriem pieder komplicētas kuļmašīnas ar mehānisko dzinēju, ar traktoru, lokomotīvi, mehanizēti agregāti vai viņiem ir vai nav algots darba spēks, viņi, bez šaubām, ir kulaki. Divos mēnešos ar kuļmašīnu, neskaitot to, ka viņš traktoru izmanto aršanai, viņš nopelna ne mazāk, kā 10 tonnas graudu. Tie nav darba ienākumi, kas iegūti, izmantojot savu mehānisko spēku. Ekspluatācijas ceļā tie [iegūti] citā saimniecībā. Biedrs DEGLAVS (*Valsts plāns*): "Es negribu rezumēt debates, bet gribu izteikt savu personīgo viedokli.

Ir labi, ka biedri šim jautājumam pieiet nopietni. Visi saprot, ka šis nav finanšu rakstura jautājums, bet ir jautājums, kurš tālu pārsniedz finanšu robežas. Tas ir sevišķi svarīgs politisks jautājums tamdēļ, ka, sastādot šos sarakstus un pieejot nepārdomāti, mēs varam izdarīt tik daudz kļūdu, ka pēc tam veselu gadu neizstrēbsim. Ar nepārdomātu pieeju mums var būt divu veidu briesmas - mēs varam samazināt kulaku daudzumu, arī tās ir lielas briesmas, un mēs varam pārspilēt. Mēs varam ieskaitīt kulakos 1/3 - 1/4 daļu no visām zemnieku saimniecībām. Tas arī būs nepareizi. Tamdēļ ir jāatrod šī principiālā, politiskā pieeja šī jautājuma atrisināšanai.

Tamdēļ es arī gribēju pateikt dažus vārdus par to, ka mums ir jārisina šis jautājums. Būtu rupja un nepiedodama kļūda, ja mēs būtu kulaka noteikšanai piegājuši pirms 5-10 gadiem, kad noteica

buržuāziskās Latvijas kulaku procentus un pazīmes. Valsts ekonomika ir izmainījusies. Pagājis karš un izdarījis lielas izmaiņas, iznīcinājis veselu rindu to saimniecību, kuras agrāk bija kulaku [saimniecības], tās ir izpostītas līdz sabrukumam. No otras puses, ir īstenota agrārā reforma. Tamdēļ būs vispareizāk, ja mēs kulaku saimniecību noteikšanai pieiesim, vadoties no šodienas ekonomikas. Tam ir jābūt pamatā kāda saimniecība ir šodien. Un tikai tad, kad vajag izsvērt, kad ir "par" un "pret", tad vajag ņemt vērā arī viņa pagātņi. Tas būtu nepareizi - atteikties. Bet pamatā ir jāliek šodienas.

Būtu muļķīgi zīlēt, kāds kulaku saimniecību daudzums būs republikā. Šis daudzums ļoti stipri svārstīsies katrā apriņķī un pagastā. Buržuāziskajā Latvijā mums bija apriņķi un pagasti, kur kulaku saimniecību daudzums sasniedza 30 procentus. To var dokumentāli pierādīt. Tagad tāda procenta nebūs. Bet svārstīsies no 5-10-15, bet dažos pagastos būs vairāk. Tagad ir grūti uzminēt tamdēļ, ka ir notikušas kolosālas izmaiņas. Kulaku saimniecību procents būs augstāks tajos apriņķos, kur agrāk bija vairāk kulaku saimniecību - Jelgavas, Bauskas, Madonas, Valmieras un citos [apriņķos]. Tur, protams, kulaku saimniecību būs vairāk nekā Latgales apriņķos. Taču uzminēt, cik procentu, ir grūti. Katrai saimniecībai ir jāpieiet konkrēti.

Kad apsprieda šī lēmuma projektu, es jau izteicos, un tie biedri, kuri uzstājās šodien, apstiprināja manu domu par to, ka šajā lēmumā nevajag uzskaitīt 10-15 pazīmes. Tas būs nepareizi. Galvenais ir tas, kā mēs izskaidrojam šos pamata punktus. Bet, pēc manām domām, galvenajiem punktiem ir jābūt diviem. Kas šodien raksturo kulaku saimniecību? Tā ir algota darba sistemātiska ekspluatācija. Ja tas ir algots, pastāvīgs darba spēks, tad bez jebkādam lielām grūtībām [saimniecību] var pieskaitīt kulaku saimniecībām. Ja tas ir sezonas darba spēks, tad katrai zemnieku saimniecībai ir jāpieiet individuāli. Neaizmirstiet,

ka pat miera apstākļos Ļeņins noteica, ka 1/3 vidējo saimniecību sistemātiski izmanto algotu darba spēku, galvenokārt - sezonas. Latvijā tam bija plaša izplatība. Mēs visai republikai noteicām 100 vai 105 dienas. To var nosaukt par rupju kļūdu. Var būt, ka dažām saimniecībām vajag apskatīt, kā [tās] izmanto sezonas darba spēku. Nevar pieiet ganam vienādi, ja viņš strādā pie vidējā zemnieka vai pie kulaka. Ja gans strādā pie kulaka, tad viņš skaitās algots darba spēks.

Otrs galvenais ceļš - tie ir bezstrādes ienākumi - vai nu no kuļmašīnas vai no traktora ekspluatācijas. Mans viedoklis ir tāds: ja viņš zemi apstrādā pats, ja viņam ir kuļmašīna un ja viņam vairāk nekā nav, kā šeit teica biedrs Lācis, ja viņš strādā par kalēju, tad vajag padomāt - aplikt viņu ar nodokli vai nē. Tas ir ļoti svarīgs jautājums. Bet, ja šis traktors ir kulaka saimniecībā, vai, ja tā ir tāda saimniecība, par kuru šī pazīme var noteikt - ir tā kulaka saimniecība vai nē - tad viņš, bez šaubām, ir jāapliek ar nodokli kā kulaks.

Tagad ņemiet dzirnavas.. (*Šeit stenogrammā teksts izlaists - J.R.*)

Lūk, visas šīs pazīmes var apspriest vienā punktā un atšifrēt vēstulē visu to, ko tas nozīmē. Protams, pieejot formāli. Visvairāk kulaku saimniecību jūs atradīsiet to veco saimniecību grupā, kurām [zemi] atgriezta 1940.-1941. gada zemes reformā, taču vajag arī pieiet konkrēti, un šeit ir lielas grūtības saimniecību noteikšanā tamdēļ, ka vajag izlemt jautājumu par to, ko darīt ar zemi. Mans viedoklis ir tāds, ka vajag izlemt jautājumu par to, ko darīt ar tiem cilvēkiem, kuri zemi neapstrādā. Atņemt viņiem to zemi vai nē, tamdēļ, ka neaplikt viņu ar nodokli, ja viņam ir zeme, nevar, bet aplikt ar nodokli, ja viņš zemi neapstrādā, nozīmē radīt neiedomājami lielu skaitu parādnieku. Vajag izlemt jautājumu par to, ko darīt ar to zemi, kuru mēs šai grupai atņemsim. Vajag izlemt jautājumu par to, kur mēs šo zemi liksim. Citas izejas mums nav.

Pēdējais jautājums - attiecībā par vāciešu

atbalstītājiem - 5-8 hektāru īpašniekiem. Mans viedoklis ir tāds, ka mēs nevaram paiet garām šim saimniecībām. Šīs grupas mums ir jāapliek ar nodokli kā kulaku saimniecības, tieši kā vācu okupācijas atbalstītājus. Mēs nevaram viņus apiet, izolēt no politiskā momenta. Bez politiskā momenta šeit ir skaidri redzamas arī ekonomiskās pazīmes - tām ir 100% aramzemes. Kam jūs vēl atradīsiet tādu ekonomisko pazīmi? Tā ir skaidri redzama ekonomiskā pazīme aplikšanai ar nodokli, bet, ja tās nav, vajag atrast politiskos apstākļus. Bet arī šai grupai nevar pieiet no vienas vietas, [uzskatīt], ka visi viņi ir kulaki. Šeit ir nepieciešams ņemt vērā to, kā saimniecība izturas pret padomju varu. Tas ir politisks moments - vai viņš ir padomju varas ienaidnieks, vai sabotē labības sagādi, vai viņš saprot un vai vismaz pakļaujas padomju likumiem. Tamdēļ es domāju, ka šeit svarīga ir ne tikai ekonomiskā puse. Šeit ekonomiskās pazīmes savijas ar politiskajiem momentiem.

Sarakstu sastādīšanu var veikt pa katru pagastu. Vajag izveidot cilvēku grupu ar partijas aprinča komitejas pārstāvjiem, ar vietējo partijas organizāciju, pagasta izpildu komitejas priekšsēdētāja un finansu aģenta piedalīšanos. Lai viņi vispirms noskaidro par katru saimniecību atsevišķi. Kad šī līnija viņiem būs tik skaidra, ka viņi varēs to aizstāvēt, tad vajag apspriesties ar trūcīgajiem un aktīvu. Var būt, ka ne ar visu aktīvu, bet savākt 15-20 cilvēkus - kalpus, trūcīgos, kuri dzīvoja šajā pagastā, kuri jau sen pazīst katru zemnieku. Ar viņiem ir jāapsprīžas un jākorģē šis saraksts. Bet tas ir nepieciešams tamdēļ, ka neviens gudrais tādu sarakstu sastādīt nevar, bet reizē ar to es uzskatu par pilnīgi nepareizu sasaukt pagasta kopsapulci. Tas būtu ne visai pareizi tamdēļ, ka mums par nožēlošanu atradīsies arī vairāki trūcīgie, kuri aizstāvēs kulaku saimniecības. Tur ir vissarežģītākais interešu savijums, Es uzskatu, ka tādā veidā sarakstus var sastādīt.

Protams, lēmumā vajag ierakstīt par CK un

Ministru Padomes kontroli, tamdēļ, ka tā lieta ir ļoti liela un ļoti nopietna."

KALNIŅŠ: "Es uzskatu, ka likuma projektam par kulaku saimniecību aplikšanu ar nodokli ir būtiski trūkumi. Mēs šeit neesam aizmirsuši par lauksaimniecības kooperāciju. Es īsumā izstāstīšu, kas te ir par lietu.

Patlaban mēs atrodamies lauku šķiriskās noslāņošanās priekšā, tas ir spiediens uz kulaku ar apzinātu nodokļu presi. Bet tas neizbēgami izsauks saimniecību pamešanu, galvenokārt lopkopībā, un mums tam kaut kas ir jāliek pretī. Bet mēs šajā ziņā neko nedarām. Ja mēs kulaku tagad ieskaitīsim kulaku sarakstos, viņš zinās, ka tagad - aplikšana ar nodokli, bet pēc tam - ekspropriācija. Tamdēļ tam kaut kas ir jāliek pretī, tamdēļ ir jānorāda, ka tiem lauksaimniecības kooperācijas biedriem, kuri piedalās sabiedriskās zemes apstrādāšanā, ir jābūt nodokļu atvieglojumiem. Tad mēs varēsim pretstatīt ekonomiskās izmaiņas mūsu kooperācijas izaugsmei, tamdēļ, ka mēs tagad nevaram rēķināties ar to, ka tagad mums radīsies simtiem kolhozu. Mums paveras lielas perspektīvas, taču nedrīkst aizmirst arī negatīvo faktoru. Mēs cietīsim dažus zaudējumus, kurus mums vajag aizpildīt. Ir vajadzīgs, lai lauksaimniecības biedrības biedriem, kuri nav kulaki, tur, kur ir sabiedriskie sējumi, lopkopības fermas, būtu atvieglojumi par lauksaimniecības nodokli. Tad viņš aktīvi piedalīsies saimniecības sabiedrisko formu veidošanā. Nākošais jautājums - attiecībā par kuļmašīnām. Šeit mums sāk jautāt kārtis. Šo punktu vajag izņemt. Es atbalstu atsevišķu biedru, piemēram, biedra Lāča, domas par to, ka mums ir atsevišķi zemnieki, amatnieki, kuriem ir 1-2 hektāri zemes, kurus nevar pieskaitīt kulakiem, viņus kā kulakus ar nodokli aplikāt nevar."

BARJAJEVŠ: "Šim jautājumam, bez šaubām, ir īpaši svarīga politiska nozīme. Es lūgšu CK, lai šo jautājumu izlemtu vienlaicīgi ar jautājumu par zemnieku saimniecību aplikšanu ar naturālajām piegādēm. Acīmredzot, šim nolūkam ir jāizveido komisija, autoritatīva, CK vai kāda CK sekretāra

vadībā un jāuzdod, lai tā iesniegtu atbilstošus priekšlikumus izskatīšanai CK un Ministru Padomē par to kārtību, kādā kulaku saimniecības jāapliek ar obligātajām piegādēm. Ko es teikšu sakarā ar kulaku saimniecību aplikšanu [ar nodokli]? Kā es domāju? Bez šaubām, ka nosakot kulaku pazīmes, jāņem vērā pats svarīgākais un pēc būtības - praktiskākais - tie ir saimniecību bezstrādes ienākumi, kuri saņemti ekspluatējot svešu darbu, mašīnas u.t.t., t.i., - kuras saņem bezstrādes ienākumus no savas saimniecības. Praksē mēs saskaramies ar daudzskaitlīgiem faktiem, un mums tuvākajā laikā tie kaut kādā veidā ir jāpadara likumīgi, jābūt kaut kādam likumam, kodeksam par zemi. Tā tomēr vēl nav. Nevajag baidīties, bet drošāk izlemt jautājumu par to, cik hektārus zemes atstāt. Līdz šim vairākos apriņķos šis jautājums nav izlemts, bet, tieši otrādi, tas ar katru mēnesi un gadu tik ļoti sarežģās, ka mums uz tā pamata ir ļoti daudz sūdzību.

Šajā gadā Ministru Padome precizēja, kāda būs zemes izmantošana pa apriņķiem. Taču vairākos apriņķos mums vēl arvien ir apriņķu izpildu komiteju lēmumi, kurus ir sankcionējušas partijas apriņķu komitejas pēc būtības pat tajos gadījumos, kad tas tieši virzīts uz oficiālo piegāžu samazināšanos. Es šeit domāju Valmieras, Kuldīgas, Jēkabpils un Jelgavas apriņķus. Kamdēļ to darīt? Vajag, acīmredzot, izlemt jautājumu un neizlaist no rokām zemes izmantošanas regulēšanas jautājumus, bet turēt tos tādā organizatoriskā stāvoklī, lai katrā atsevišķā gadījumā izlemtu - vai viņš atsakās no zemes, lai izbēgtu no aplikšanas ar nodokļiem, vai tamdēļ, ka viņš ir sapratis, ka viņa ienākumi no saimniecības iziet pāri darba robežām un ka sakarā ar to viņš pāriet kulaku grupā.

Šis jautājums attiecas uz to politisko nozīmi, par kuru pēc būtības ir runa. Protams, tajā gadījumā, kad tā ir novecojusies, kā saka, savu laiku nodzīvojusi saimniecība, tā pārstājusi algota darba ekspluatāciju, bet tai bezstrādes ienākumi ir pa citiem kanāliem, [vajag] tieši apjautāties, vai

viņš grib palikt šajā grupā un maksāt pēc paaugstinātas normas, vai nē. Lai viņš pasaka, un ciparu, kādu viņam atstāt. Lai apstrādā kā gados vecs cilvēks 2-3 hektārus."

NO VIETAS: "Bet, ja viņš pieprasīs 15 hektārus?"

BARJAJEVS: "Tas ir tā, kā noteiks CK, valdība, kādi būs zemes likumi. Bet pārējo zemi vajag atstāt valsts fondā vai forsēt šīs zemes apstrādi ar lauksaimniecības kooperācijas palīdzību.

Otrs jautājums, kurā arī vajag ienest skaidrību. Kulaks nebūs spējīgs norēķināties par obligātajām piegādēm. Nav šaubu, ka atsevišķas kulaku saimniecības savas saimniecības ir novedušas tādā stāvoklī, ka nekādā gadījumā tās nenorēķināsies un, acīmredzot, negatavojas norēķināties ar valsti. Viņi, acīmredzot, cer uz to, ka mēs visus kulakus pie kriminālatbildības nesauksim vai citādā veidā nesodīsim.

Vadoties no tā, nevajag taisīt kaut kādu norobežošanu, apgalvot, ka tā nav kulaku saimniecība, ka tā nav spējīga norēķināties ar valsti.

Pēc šīm pazīmēm noteikt kulaku saimniecību ir nepareizi. Ja viņam pēc visām pazīmēm ir citi ienākumi, ekspluatē darbu, tad viņam ir jāmaksā naturālā nodeva pēc paaugstinātām normām. Es domāju, ka tādu normu nosaukt nevajag. Vajag noteikt, ka šo jautājumu izstrādā attiecīga komisija un ziņo CK.

Attiecībā par vāciešu izpalīgiem. Vajag pieskaitīt aplikšanai ar paaugstinātām piegādēm kā lielās kulaku saimniecības. Ne pēc tām paaugstinātām normām, ar kādām apliekam 5.grupas zemnieku saimniecībās, bet pēc tām paaugstinātām normām, kuras tiks noteiktas tuvākajā laikā."

KRĒSLIŅŠ (*Madonas apriņķa Vējavas pagasts*): "Kas mani pamudināja uzstāties? Tieši pēdējā biedra uzstāšanās, kurš ieteica atbrīvot no zemes tos, kuri nevar [zemi] apstrādāt vai kuri vispār atteiksies no zemes. Mums, Vējavas pagastā, tādas ir 15 saimniecības, kuras labprāt atdos šo zemi. Mums ir daudz 30-hektārnieku - vecīšu, kuriem pietrūkst dažu gadu, lai viņus atbrīvotu no valsts nodokļa.

Saimniecībā ir tikai viena govys, bet zirga nav.

Pirms izlemt jautājumu, vai šīs saimniecības atbrīvot no zemes vai nē, ir jāizlemj jautājums par to, kā izveidot bāzi šīs zemes apstrādāšanai. Mums jau tagad ir 500 ha valsts fonda zemes. Bet ja vēl plus 15 saimniecības nodos zemi valsts fondā, tad ko mēs ar šo zemi darīsim? Par to vajag padomāt. Lauksaimniecības kooperācija mums arī ir, taču ja lauksaimniecības kooperācijai vēl dotu zemi kā [papildus] slodzi, nekā neiznāks.

Mūsu pagastā katrs zemnieks ir saistīts ar zemi, bet ja mums ir jāpieņem liels zemes fonds, tad mums jāpadomā par to, vai mēs spēsim to apstrādāt. Mans priekšlikums ir tāds, lai kopējiem spēkiem izlemtu jautājumu par to, kā šo zemi izmantot. Ja pagājušajā gadā bija 30 iesniegumi par atteikšanos no zemes. Viņi atdod zemi un mājas, bet paši aiziet pie radniekiem vai uz vēl kaut kurieni. Viens atdeva pat govī, cits - govī un zirgu, bet viņam atteica. Bet, ja mēs vņus atbrīvosim no zemes, tad vispirms ir jāsaprot jautājums, lai zeme nepaliktu tukša, bet kā to apstrādāt. Mūsu pagastā lauksaimniecības kooperācijai daudz zemi atdot nevar. Tos 25 hektārus, kurus tā paņēma, arī ar grūtībām apstrādāja, jo katram zeme ir.

Vēl viens jautājums man nav skaidrs. Šeit biedrs Lācis uzdeva jautājumu: 1940.-1941.gadā kulaku saimniecībām atgriezta zemi un tagad viņi ir palikuši uz šās zemes un labi izpilda valsts piegādes un tās nepieskaitīt kulaku saimniecībām.

Es nezinu, varbūt es kļūdos, citi mani palabos, taču es zinu, kā tas bija vecajās padomju republikās, ka vilks uzģērbj aitas ādu. Tā ir mana doma, pareiza, vai ne; tas, manuprāt būtu nepareizi. Ja šis kulaks vācu laikā savu zemi atpakaļ nesāņēma, tātad viņš paredzēja, ka viņš ilgi nenoturēsies, bet tas, kurš vācu laikā zemi atpakaļ paņēma, ne par ko nepadomāja. Viņš domāja tikai par to, lai palīdzētu vāciešiem.

Es, biedri, domāju, ka šo grupu mēs nevaram aukstasinīgi apiet un uzskatīt viņus visus par tādiem, ka viņi, ja izpilda labības piegādes, ir

mūsējie. Viņam vienalga ir vecais gars, ja viņam bija 50-60 hektāri un 3-4 strādnieki, bet tagad viņš ir attīrījies. Tas vēl nenozīmē, ka viņš ir mūsējais. Mūsu pagasts ir mazs. Mums tādu 8-hektārnieku ir tikai 8 cilvēki, un šeit viens biedrs pareizi teica, ka šiem 8-hektārniekiem dvēsele ir 120 reizes vairāk kulaciska nekā citam kulakam. Viņam ir jāpieiet stingrāk nekā jebkuram citam kulakam.

Es nezinu, kā citos aprīņos un pagastos, bet mūsu pagastā astoņhektārnieki ir tie, kuri vācu laikā bija isti galvugriezēji, [viņu] ģimenes locekļi ir notiesāti uz 10-15 gadiem.

Ir vēl viens jautājums. Man pagastā ir sarkanarmiete. Ja vadītos no tā, ko teica biedrs Staļins un kā pie mums bija kara laikā - ja bijī vainīgs, tiki nosūtīts uz fronti izpirkt savu vainu ar savām asinīm. Mums ir tādas sarkanarmiešu ģimenes. Pirms kara (? - J.R.) viņš tika notverts kā pārliecināts aizsargs, kurš nošāvis vairākus cilvēkus, mocījis karagūstekņus, taču iznāca tā, ka viņš aizgāja uz fronti un tur viņu nogalināja. Nesen viņa brāli notiesāja uz 10 gadiem. Šai sarkanarmieša ģimenei ir pēris zirgu, 8 govīs un tā mēģina tikt valā no valsts piegādēm. Kā uz šo sarkanarmieša ģimeni būtu jāskatās?"

LIECĪTIS (*Saudus (Saldus? - J.R.) pagasts*): "Šeit daudz tika runāts par kulaku saimniecībām. Zemes ir mazāk nekā lielajām saimniecībām, bet darba klausību nākas uzlikt darbaspējīgajām vienībām. Kulaku saimniecības, kuras savu saimniecību ir nolaidušas un uztur tikai vienu daļu, lai pavisam neaizietu, mūsu ražīgumu pazemina. No viņa neko nepaņemsi. Ne par labības piegādēm, ne par citiem piegāžu veidiem.

Ir atsevišķi trūcīgie, uz kuriem nevar paļauties. Uz viņiem var balstīties tikai kā uz ūdeni. Kad bandīti atnāca nogalināt manu ģimeni, trūcīgie sniedza viņiem palīdzību un parādīja, kur mana ģimene atrodas. Es ar savām asinīm norēķinājos pirms pusotra mēneša. Paļauties var tikai uz šauru aktīvu.

Bez šaubām, ja tas ir kulaks, tad labāk, kaut

uz laiku, labāk balstīties uz viņu. Kas viņam aiz ādas, tas, protams, nav zināms

Ja runājam par kulakiem, kādu grupu piemērot, tad ņemsim atsevišķas saimniecības, kuras palika uz 30 hektāriem, kā, piemēram, Ceķi, Angeri. Viņi apstrādāja ar savu darbu, mašīnas nodeva lauksaimniecības biedrībai. Citu mašīnu viņiem nav. Taču tie tomēr ir cilvēki, kuri agrāk ekspluatēja citus cilvēkus, ekspluatēja algotu darbu. Un tagad uzskatīt, ka viņš ir pilnīgi samierinājies, būtu nepareizi. Nevar tādu izlaist, jo viņš kulaks bija, paliek un būs. Viņš ir piedzimis kulaks.

Attiecībā par 8-hektārniekiem. Protams, privilēģiju iztaisījām - nodokļa [viņiem] nav. Pēc darba klaušām viņš dara gandrīz vai mazāk nekā jaunsaimnieks. Man nācās jaunsaimnieku aplikt [ar nodokļiem] divas reizes, bet viņš ir darba nespējīgs un sieva un viņš - darba nespējīgi. Kas atstrādās normu?

Lūk, kā nākas uz vietām, ņemot vērā apstākļus, rīkoties pārdomāti, bet nevis to darīt masveida kārtībā. Kaut kur izdodas masveidā izdarīt, bet kaut kur arī nē. Ir tādi cilvēki, kuri tikai uz to vien spiež - gan jau kaut kas arī būs.

Tagad 8-hektārnieki ir citi, bijušie policisti, kuri ieradās šajās dienās, pagājušajā gadā, šajā gadā. Viņi ir pieskaitāmi mazajām saimniecībām ar 12-15 hektāriem, taču viņi ir daudz bīstamāki. Viņš ir politiskais kulaks, bet tas - ekonomiskais - ,un uz viņu palauties nevar.

Iepriekšējais runātājs runāja par to, lai piespiestu pamest zemi. Kā lai piespiež? Pat 25-30 procenti [zemes] netiek apstrādāti. Viņš nokūla, nodeva graudus, taču ziemāji sējai viņam pietrūka. Viņam ir jānodod 2 tonnas, bet viņš nodeva 800 kilogramus. Bet vairāk viņam nav. Lūk, tādiem ir jāpieiet ar komisijām, ar aprinķu, pagastu, ciemu padomju un aktīva piedalīšanos. Vajadzēs pieiet katrai saimniecībai atsevišķi, ar katru aprunāties. Bet, ja mēs pieiesim tā, visiem vienādi, tad mēs likumu izkropļosim. Vajag izveidot stingru komisiju.

un pieiet katrai saimniecībai atsevišķi - kā, kas un kamdēļ?

KALNBĒRZIŅŠ: "Esam norunājuši. [Iztiksim] bez galavārda. Tā ir pirmā apspriede. Ar to punktu uz "i" likt nevaram. Es esmu ļoti apmierināts ar biedru uzstāšanos, kuri daudz ko pateica priekšā. Pēdējo vārdu teiks valdība un CK, kuras [likumu] galīgi noformulēs.

Šā jautājuma galīgo lēmumu noteikt ir vēl par maz. Nesteigsimies. Vajag padomāt uz vietām. Lai padomā vēl [partijas] sekretāri un izpildu komiteju priekšsēdētāji. Mūs gaida liels, ļoti nopietns un atbildīgs darbs, un šo jautājumu vajag izlemt tā, lai kļūdu būtu pēc iespējas mazāk, bet [varbūt], lai to nebūtu nemaz.

Pagaidām [to] apspriedīsim kā finansu jautājumu, lai pareizi apliktu ar lauksaimniecības nodokli un pagaidām vadīsimies no tā. Ja tā pareizi noteiksim, tad jums būs labāk redzams. Tos, kurus apliksim ar pieckārtīgu nodokli, vietējās padomēs ievēlēt nevar. Atvērsies acis arī uz veselu rindu citu jautājumu. Pats galvenais, lai darbu veiktu bez trokšņa, lai nenorautu labības sagādi, piena piegādi, citādi jūs varat aizrauties ar šo jautājumu, bet visu pārējo darbu pazaudēsiet un labuma vietā iznāks ļaunums.

Manuprāt, par šo jautājumu vajag trokšņot ļoti maz, bet tīri lietišķā veidā sākt šā darba veikšanu. Katrā pagastā var uzsākt tāda saraksta - melnraksta sastādīšanu. Tas ir pareizs priekšlikums. Ar piecinieku, trijnieku katrā pagastā var apspriesties, bet [sarakstu] melnrakstam jau pēc būtības ir jābūt, un tas ir. Šo darbu pamazām var uzsākt. Kulaku noteikšanas pazīmes tiks noformētas vēlāk. Par šo pazīmju noteikšanu mēs vēl apspriedīsimies."

LVA, PA - 101 f., 10. apr., 82.l., 71., 73., 74., 75., 76., 77., 78., 79., 80., 81., 82., 83., 84., 85., 86., 87., 88., 89., 90., 91., 92., 93., 94., 95., 96., 97., 98., 99., 100., 101., 102., 103., 104., 105., 106., 107., 108., 109., 110., 111., 112., 113., 114., 115., 116., 117., 118., 119., 120., 121., 122., 123., 124., 125., 126., 127.lpp. Oriģināls. Tulkojums.

Paskaidrojumi:

J. VORSLOVS - LK(b)P Jelgavas apriņķa komitejas sekretārs
 V. FREIBERGS - Cēsu apriņķa izpildu komitejas priekšsēdētājs
 BARANOVS - LK(b)P CK lauksaimniecības daļas vadītājs
 KALNIŅŠ - LPSR lauksaimniecības kooperācijas priekšsēdētājs
 BARJAJEVS - PSRS Sagādes ministrijas pilnvarotais Latvijā

**LPSR AUGSTĀKĀS PADOMES PREZIDIJA PRIEKŠSĒDĒTĀJA
 VIETNIEKA J.ROŅA 1947.GADA 29.AUGUSTA ZIŅOJUMS LK(b)P
 CK SEKRETĀRAM J.KALNBĒRZIŅAM UN LPSR MINISTRU
 PADOMES PRIEKŠSĒDĒTĀJAM V.LĀCIM PAR ZEMNIECĪBAS
 STĀVOKLI UN "KULAKU" SAIMNIECĪBU NOTEIKŠANAS
 KĀRTĪBU.**

Zemes reforma Latvijā nopietni ierobežoja kulaku zemnieku saimniecības, taču neizmainīja Latvijas lauku sīkburžuāzisko raksturu un nelikvidēja kulaku elementus. Tas redzams no tā, ka zemnieku saimniecību grupa ar zemes platību no 20-30 hektāriem pēc Lauksaimniecības ministrijas ziņām sastāda 44.000 saimniecību jeb 18 % no visām zemnieku saimniecībām, pie kam šajā saimniecību skaitā kulaku slānis ir ievērojams. Reizē ar šīm kulaku saimniecībām ir arī tāda zemnieku grupa, kurai zemes gabali ir mazāki par 20 hektāriem, un viņi tiek noteikti ne tik daudz pēc tā zemes daudzuma kāds atrodas viņu lietošanā, kā pēc tā produktīvā un darba lopu, komplicētu mašīnu un inventāra daudzuma, kāds atrodas šajās saimniecībās, kā arī pēc algota darba spēka sistemātiskas izmantošanas.

Sarežģīti politisks un saimniecisks jautājums republikā ir un paliek jautājums par zemes gabalu lielumu tajās zemnieku saimniecībās, kurām ir vairāk par 20 hektāriem. Nav pārtraukta tendence, ka šā zemnieku grupa atsakās no zemes, ko ir radījusi nodokļu likumju paaugstināšana darba spēka trūkuma apstākļos, kulaku saimniecību nespēja un nevēlēšanās

ar saviem spēkiem apstrādāt to zemi, kura atrodas viņu lietošanā.

Vēlēšanos atteikties no zemes izrāda ne tikai kulaku saimniecības, bet arī vidējie zemnieki, kuri grib pāriet zemākā [nodokļu] aplikšanas grupā.

Pēdējā pusotra gada laikā saimnieki ir iesnieguši 11.400 iesniegumus par pilnīgu vai daļēju atteikšanos no zemes. Ir jāsaka, ka ne mazāks iesniegumu skaits par zemnieku atteikšanos no zemes tika iesniegts uz vietām. Uz vietām, pagastos un apriņķos izskatītie zemnieku iesniegumi par pilnīgu vai daļēju atteikšanos no zemes kā likums netiek apmierināti un viņu lūgumiem atsaka. Tā rezultātā zemes gabalu izmēri neizmainījās, kas noveda pie apliekamo objektu straujas samazināšanās un brīvā zemes fonda palielināšanās.

Ir jāsaka, ka mūsu rīcībā nav nekādu likumu, kas noteiktu zemes piespiedu piestiprināšanu zemnieku saimniecībām, neapmierinot daudzu zemnieku saimniecību lūgumus un iesniegumus, kuras pēc būtības pašlikvidējas, tiek iznīcināti un izsaimniekoti lopi un inventārs, pilnīgi netiek veikti sējas darbi, valstij nenodod piegādes, izveidojas liels parāds, mēs pilnā mērā nesapņemam tos lauksaimniecības produktus, ar kuriem mēs rēķinājāmies un plānojām.

Jautājums par zemes gabalu lielumu, zemes saņemšanu no tām zemnieku saimniecībām, kuras, sakarā ar darba spēka trūkumu, nevar apstrādāt, ir jāizlemj tuvākajā laikā, kā arī jāizlemj jautājums par zemes, inventāra un ēku atņemšanu tām kulaku saimniecībām, kuras virza savas saimniecības uz pašlikvidēšanos.

Sakarā ar to Likuma ieviešanu par zemnieku saimniecību aplikšanu [ar nodokļiem], nodokļu palielināšana visiem zemniekiem vidēji par 90 procentiem un kulaku daļai 2-3 reizes republikā radīs saspringtu situāciju, palielinās vienas zemniecības daļas cenšanos atteikties no viņiem piestiprinātās zemes un lopiem kā aplikšanas objektiem.

Likuma par zemnieku aplikšanu ar nodokļiem

Istenošana dzīvē vēl lielākā mērā uzliek mums par pienākumu paātrināt lauksaimniecības kolektīvo formu ieviešanu, bet tādējādi arī to veicināšanu un labvēlīgu apstākļu radīšanu.

Tomēr Finanšu ministrijas iesniegtais projekts neparedz zemnieku apvienošanas kooperatīvo formu - lauksaimniecības un piensaimniecības kooperācijas, kuras republikā faktiski apvieno apmēram 100.000 zemnieku saimniecības, atbalstīšanu un atvieglojumu piešķiršanu.

Ir nepieciešams lūgt Savienības valdību, lai tā piešķir atvieglojumus tām zemnieku saimniecībām, kuras par 15-20 procentiem ir lauksaimniecības un piensaimniecības kooperācijas locekļi un kurām ir sabiedriskie sējumi, saimniecības, fermas u.t.t. (*izņemot kulaku saimniecības*).

Finanšu ministrijas lēmuma projektā kulaku saimniecību pazīmes ir noformulētas ne visai pareizi un daudznozīmīgi. Zem tām var pavilkt lielu lielu Latvijas zemniecības daļu.

Būtu nepieciešams, aprēķinot nodokli, pielietot pieskaitījumu 20 procentu apmērā zemnieku saimniecībām - vācu fašistisko okupantu atbalstītājām - , kurām tika atgriezta zeme un atstāti 5-8 hektāri. Šo saimniecību lielākais vairums bija kulaku saimniecības (*saimniecību skaits republikā - 4500*). Tām nav tiesību atrasties vienā nodokļu aplikšanas skalā ar trūcīgo zemniecību, sakarā ar to, ka tās atrodas uz daudz augstāka ekonomiskā līmeņa un arī pēc politiskām pazīmēm.

To zemnieku saimniecību, kuras zemi saņēma 1946.-1947.gadā, kā arī tām, kuras saņēma zemes piegriezumus, atbrīvošana no aplikšanas ar nodokļiem uz vienu gadu nevar būt vispārējā sakarā ar to, ka jaunsaimnieku grupā ir iekļuvusi liela zemnieku-rentnieku grupa, kurai šos atvieglojumus nav lietderīgi piešķirt.

Pagastu izpildu komiteju sastādītie un aprinķu izpildu komiteju apstiprinātie saraksti, dabiski, būs ne tikai pamats finansiālai aplikšanai, bet arī visās attieksmēs to personu saraksti, pret kurām ir jābūt noteiktai mūsu attieksmei kā pret kulaku

saimniecībām visos politiskās, kultūras un saimnieciskās dzīves jautājumos. Ir ārkārtīgi svarīgi, lai šie saraksti būtu sastādīti pareizi, kamdēļ ir jāuzdod šo sarakstu papildus izskatīšana Latvijas PSR Lauksaimniecības ministrijai un Finanšu ministrijai.

Precizējumu prasa arī jautājums par to, kā traktēt jautājumu par salīgtiem ganiem. Gans nevar skaitīties kā sistemātiski salīgts darba spēks vidējās un vēlēto personu saimniecībās, taču viņš nevar būt neuzskaitīts kā algots darba spēks kulaku saimniecībās.

Tie ienākumi no kulmašīnām, traktoriem un lauksaimniecības mašīnām, kurus saņem tie zemnieki, kuriem nav zemes, t.i., amatnieki, nevar tikt attiecināti uz kulaku saimniecībām. Tie darbarīku īpašnieki, kuri šīs mašīnas ir nodevuši kooperatīva lietošanā un paši atrodas kooperācijā, bet pagātnē nebija kulaki, nav jāapliek ar papildus uzskaitījumu pēc kulaku saimniecību pazīmēm.

Algota darbaspēka pielietošana vairāk par 100 cilvēkdienām nevar tikt uzskatīta par kulaku saimniecības pazīmi. Vajag, acīmredzot, formulēt: "Sistemātisks algots darbs" - un katrā gadījumā katru zemnieku saimniecību aplūkot individuāli.

Sakarā ar to, ka Latvijas PSR apstākļos kulaku saimniecību noteikšana ir visai sarežģīts jautājums un prasa precīzu pazīmju noformulēšanu, es lūdzu atļaut pievienoto projektu saskaņot ar partijas aprinķu komiteju sekretāriem un aprinķu izpildu komiteju priekšsēdētājiem un apmainīties domām ar kaimiņu republikām - Igauniju, Lietuvu.

Ronis.

29. augustā.

LVA, PA - 101.f., 10.apr., 82.l., 59., 60., 61., 62. lpp. *Origināls. Tulkojums.*

**LATVIJAS PSR FINANSU MINISTRA A.TABAKA 1947.GADA
4.SEPTEMBRA NORĀDĪJUMI APRINĶU IZPILDU KOMITEJU
PRIEKŠSĒDĒTĀJIEM LK(b)P APRINĶU KOMITEJU
SEKRETĀRIEM UN APRINĶU FINANSU NODAĻU VADĪTĀJIEM
PAR "KULAKU" SAIMNIECĪBU NOTEIKŠANU UN APLIKŠANU
AR LAUKSAIMNIECĪBAS NODOKLI.**

Alūksne

Latvijas PSR
Finansu ministrija
1947.gada 4.septembrī

No.04-392

Dienesta vajadzībām
Apstiprināta ar
Latvijas PSR
Ministru Padomes
1947.gada 27.augusta
likumu Nr.761

Aprinķa izpildu komitejas
priekšsēdētājam
biedram.....
Latvijas K(b)P aprinķa komitejas
sekretāram
biedram Čiepstam
Aprinķa finansu nodaļas vadītājam
biedram.....

Saskaņā ar Latvijas PSR Ministru Padomes
1947.gada 27.augusta lēmumu Nr.761 "Par kulaku
saimniecību pazīmēm un kārtību, kādā tās apliek ar
nodokļiem", Latvijas PSR Finansu ministrija uzdod,
apliegot 1947.gada kulaku saimniecības ar
lauksaimniecības nodokli, vadīties no sekojošā:

1.Lauksaimniecības nodokli ar pieskaitījumu pie
ienākuma individuālā kārtā aprēķina tikai kulaku
saimniecībām. Darba zemnieku saimniecībām tādā
kārtībā nodokli aprēķināt aizliegts.

2.Par kulaku saimniecībām uzskatīt tās saimniecības,
kurās pēc Latvijas PSR teritorijas atbrīvošanas no
vācu okupācijas bija viena no sekojošām pazīmēm:

a) kuras pielietojušas vai pielieto

lauksaimniecībā jeb rūpalā pastāvīgu algotu darba spēku;

b) kuras sistemātiski pielietojušas vai pielieto lauksaimniecībā jeb rūpalā algotus sezonas vai dienas strādniekus;

c) kuras sistemātiski izmantojušas izkalpināšanas nolūkā citu cilvēku darbu kā atstrādāšanu par viņiem izsniegtiem produktiem, sēklām, kā arī viņu lietošanā dotiem darba lopiem vai lauksaimniecības mašīnām;

d) sistemātiski saņēmušas ienākumus naudā vai graudā par komplicētu lauksaimniecības mašīnu izmantošanu citās saimniecībās (*traktoru, lokomobiļu, komplicētu un puskomplicētu kuļmašīnu*);

e) sistemātiski saņēmušas vai saņem ienākumus no dzirnavām, eļļas spiestuvēm, putraimu izstrādāšanas vai kāda cita uzņēmuma ar meānisku, ūdens vai tvaika dzinējspēku, kā arī minēto uzņēmumu iznomāšanas;

f) kurām bijuši vai ir ienākumi no uzpirkšanas un atpakaļpārdošanas jeb augļošanas.

3. Par kulaku saimniecībām uzskatīt arī tādās saimniecības, kuras Latvijas PSR teritorijas okupācijas periodā saņēmušas atpakaļ ar 1940.-1941. gados izvesto agrārreformu tām atņemto zemi vai mantu un pēc Latvijas PSR teritorijas atbrīvošanas no vācu okupācijas ir atkal bijušas pakļautas zemes reformai, kā arī aktīvo vācu fašistu okupantu atbalstītāju saimniecības.

4. Saimniecības, kuras nav jāuzskata kā kulaku saimniecības:

a) kuras vienīgā darba spējīgā ģimenes locekļa slimības gadījumā pielietojušas algotu darba spēku sējas un ražas novākšanas periodā, kā arī saimniecības, kurās vienīgais darba spējīgais ģimenes loceklis ieņem vēlētu amatu vai atrodas padomju armijā, ja ģimenē nav citu darba spējīgo;

b) saimniecības, kuras pielieto kā algotu darba spēku ne vairāk ka vienu palīgstrādnieku, ja viņas nodarbojas ar tādu rūpalu, kurā pēc viņa veida nepieciešams pielietot palīgstrādnieku (*kalēja un ritentaistāja rūpalā*);

c) kuras vasaras periodā vienīgi tikai lopu ganīšanai izmanto algotus ganus;

d) kurām ir zirgu kuļmašīnas, bet nav citu kulaku saimniecību pazīmju, kādas nostādītas šīs vēstules 2. un 3. punktos.

Vecajās republikās mums šo kulaku pazīmju loks bija ievērojami lielāks. Tur pie kulaku saimniecībām bija pieskaitīti kuļmašīnu un citu lauksaimniecības mašīnu īpašnieki, taču šeit, Latvijas PSR patreizējā posmā tā nav. Tie, kuriem pieder komplicētas kuļmašīnas ar mehānisko dzinēju, ar traktoru, lokomotīvi, mehanizēti agregāti vai viņiem ir vai nav algots darba spēks, viņi, bez šaubām, ir kulaki. Divos mēnešos ar kuļmašīnu, neskatot to, ka viņš traktoru izmanto aršanai, viņš nopelna ne mazāk, kā 10 tonnas graudu. Tie nav darba ienākumi, kas iegūti, izmantojot savu mehānisko spēku. Eksploatācijas ceļā tie [iegūti] citā saimniecībā.

5. Kulaku saimniecību sarakstu sastādīšanu un apstiprināšanu izdarīt sekojošā kārtībā:

a) pagasta izpildu komiteja, piedaloties trūcīgāko zemnieku un kalpu iedzīvotājiem, līdz 1947.gada 20.septembrim sastāda 3 eksemplāros kulaku saimniecību sarakstu, pievienojot tam par katru saimniecību individuālos raksturojumus (*saskaņā ar pievienoto veidlapu*). Sarakstus un individuālos raksturojumus paraksta izpildu komitejas priekšsēdētājs un sekretārs; pēc kam sarakstā visi eksemplāri kopā ar raksturojumiem un pagasta izpildu komitejas sēdes protokolu par kulaku saimniecību noteikšanu jānosūta apriņķa izpildu komitejai apstiprināšanai;

b) apriņķa izpildu komiteja sastādītos sarakstus pārbauda, pieņem lēmumu par katru saimniecību atsevišķi un šo lēmumu kopā ar saraksta vienu eksemplāru nosūta apriņķa finansu nodaļas vadītājam, lauksaimniecības nodokļa aprēķināšanai šīm saimniecībām, pielietojot noteiktos pieskaitījumus pie ienākuma un vienu saraksta eksemplāru nosūta pagasta izpildu komitejai.

6. Lai savlaicīgi un pilnīgi atklātu visas kulaku

saimniecības, aprinča izpildu komitejai un Latvijas K(b)P aprinča komitejai no atbildīgajiem darbiniekiem jānozīmē katram pagastam pilnvarotais, kurš vadītu un kontrolētu šī darba veikšanu.

7. Aprinča finansu nodaļa, saņemot no aprinča izpildu komitejas kulaku saimniecību skaitu, šīs saimniecības izslēdz no kopējiem saimniecību sarakstiem, kas sastādīti, veicot lauksaimniecības nodokļa maksājumu uzskaiti un ieraksta visus kulaku saimniecību datus atsevišķā saraksta veidlapā, kāda noteikta nodokļa maksātāju uzskaitē.

8. Ja kulaku saimniecību ģimenes locekļu sastāvā ir ordeņnesēji, Padomju Armijas virsnieki, Tēvijas kara invalīdi-pensionāri, bijuši partizāni jeb, ja kulaku saimniecība pieder Tēvijas kara frontēs vai cīņā ar latviešu tautas ienaidniekiem (bandītiem) kritušo personu atraitnēm un bāreņiem aprinča izpildu komiteja par tām saimniecībām pieņem atsevišķu lēmumu, dodot par katru saimniecību savu slēdzienu un kopā ar pagasta izpildu komitejas raksturojumu visu materiālu nosūta Latvijas PSR Ministru Padomes izlemšanai.

Latvijas PSR Ministru Padome, uz aprinča izpildu komitejas iesnieguma, izlemj par katru atsevišķu saimniecību un lēmumu nosūta aprinča izpildu komitejai.

Saņēmusi Latvijas PSR Ministru Padomes lēmumu par atsevišķu kulaku saimniecību aplikšanu, aprinča izpildu komiteja sastāda papildsarakstu divos eksemplāros, no kuriem vienu ar Latvijas PSR Ministru Padomes lēmuma norakstu nosūta aprinča finansu nodaļas vadītājam lauksaimniecības nodokļa aprēķināšanai šīm saimniecībām, pievienojot noteiktos pieskaitījumus pie ienākuma.

Atsevišķām kulaku saimniecībām, līdz to ieskaitīšanai un apstiprināšanai Latvijas PSR Ministru Padomē, lauksaimniecības nodokli neapņēma.

Saņemot Latvijas PSR Ministru Padomes lēmumu par atsevišķu kulaku saimniecību apstiprināšanu, aprinča finansu nodaļa šīs saimniecības izslēdz no kopējiem saimniecību sarakstiem, kas sastādīti

veicot lauksaimniecības nodokļa maksātāju uzskaiti, ieraksta tās kulaku saimniecību sarakstā, aprēķina nodokli, ņemot vērā pieskaitījumu pie ienākuma, izraksta maksāšanas paziņojumu, kuru nekavējoties izsniedz maksātājam.

9. Kulaku saimniecību sarakstā izdara apliekamā ienākuma aprēķinu, pielietojot noteiktos pieskaitījumus pie visiem ienākumiem (*ieskaitot arī nelauksaimnieciskās izpeļņas*) un izdara nodokļa aprēķinu.

10. Kulaku saimniecību apliekamā ienākumā ieskaitāmais ienākums no lauku saimniecības un nelauksaimnieciskās izpeļņas. Noteiktais pieskaitījums aprēķināms kopējam ienākumam (*no lauku saimniecības un nelauksaimnieciskiem ienākumiem*). Tā, piemēram:

Pirmais piemērs: "S" saimniecības apliekamais ienākums no lauku saimniecības pēc ieneses normām sastāda 5.000 rbļ. Pieskaitījums 20% vai 1.000 rbļ., bet viss apliekamais ienākums būs 6.000 rbļ., no kura lauksaimniecības nodokļa summa 80 rbļ.

Otrais piemērs: "P" saimniecības apliekamais ienākums no lauku saimniecības pēc ieneses normām sastāda 10.000 rbļ., pieskaitot ienākumu no kulmašinas 6.000 rbļ., pavisam 1.600 rbļ. Šinī gadījumā pieskaitījums pie ienākuma jāpiemēro 30% jeb 4.800 rbļ., viss apliekamais ienākums sastāda 20.800 rbļ., no kura lauksaimniecības nodokļa summa 2.625 rbļ.

Trešais piemērs: "E" saimniecības apliekamais ienākums no lauku saimniecības pēc ieneses normām sastāda 15.000 rbļ., pieskaitot ienākumu no rūpala 10.000 rbļ., pavisam 25.000 rbļ. Pieskaitījums pie ienākuma šinī gadījumā jāpiemēro 50% jeb 12.500 rbļ., bet viss apliekamais ienākums sastāda 37.500 rbļ., no kura lauksaimniecības nodokļa summa 10.855 rbļ.

11. Nekādi likumā par lauksaimniecības nodokli darba zemniekiem paredzētie atvieglojumi kulaku saimniecībām nav piešķirami.

12. Pilsētu apdzīvotās vietās, kulaku saimniecību un saimniecību, kurām ir rūpala raksturs, ienākumi no

lauksaimniecības avotiem, apliekami pēc PSRS Augstākās Padomes Prezidiņa 1943.gada 30.aprīļa dekrēta "Par ienākuma nodokli no iedzīvotājiem" 19.pantu, izejot no faktiski iegūtiem ienākumiem no šiem avotiem.

Pilsētu apdzīvotās vietās kulaku saimniecību un saimniecību, kurām ir rūpala raksturs, sarakstus sastāda: Rīgas pilsētā - rajonu izpildu komiteja; Liepājā, Daugavpilī, Jelgavā un Ventspilī - sastāda un arī apstiprina pilsētu izpildu komitejas, pārējās apriņķiem padotās pilsētās - sastāda pilsētu izpildu komitejas.

Ja šajās saimniecībās ir ģimenes locekļi, kas uzskaitīti 8. punktā, sarakstu apstiprināšanas kārtība paliek tāda, kāda tā noteikta 8. punktā.

13. Maksāšanas paziņojumus apriņķa finanšu nodaļa izraksta uz vispār noteiktās veidlapas un izsniedz maksātājam pret parakstu.

Maksāšanas paziņojumos uzrādāms viss apliekamā ienākuma aprēķins un pieskaitījums pie ienākuma, nodokļa summa, samaksas termiņi. Izdarīt citus ierakstus nav atļauts.

14. Piespiedu piedziņas gadījumos, ja nodokļu summa nav nomaksāta paredzētajos termiņos, kulaku saimniecībām nav jāpiemēro Latvijas PSR TKP 1945.gada 29.septembra 895.lēmums "Par papildu sarakstu īpašumam, kas nav aprakstāms pilsoņiem nodokļu un nenodokļu parādu dzēšanai".

15. Sūdzības par nepareizu ieskaitīšanu kulaku saimniecību skaitā iesniedzamas apriņķa izpildu komitejai mēneša laikā no maksāšanas paziņojuma izsniegšanas.

Apriņķa izpildu komiteja ne vēlāk par 15 dienām no sūdzības saņemšanas dienas izskata lietu pēc būtības un lēmuma rezultātus rakstiskā veidā paziņo sūdzētājam un apriņķa finanšu nodaļai.

Sūdzības par apriņķa izpildu komitejas nepareizu lēmumu var iesniegt Latvijas PSR Ministru Padomei viena mēneša laikā no apriņķa izpildu komitejas lēmuma izsniegšanas dienas sūdzētājam.

Kulaku saimniecību sūdzības, kuru sastāvā ietilpst ģimenes locekļi - ordeņnesēji, Padomju

armijas virsnieki, Tēvijas kara invalīdi, bijušie partizāni jeb, ja kulaku saimniecība pieder Tēvijas kara frontēs vai cīņā ar latviešu tautas ienaidniekiem (bandītiem) kritušo personu atraitnēm un bāreņiem, iesniedzamas mēneša laikā aprīņa izpildu komitejai, kura ne vēlāk par 15 dienām no sūdzības iesniegšanas nosūta sūdzību kopā ar savu sūdzību Latvijas PSR Ministru Padomei.

Latvijas PSR Ministru Padome mēneša laikā no lietas saņemšanas izskata sūdzību pēc būtības un savu lēmumu paziņo aprīņa izpildu komitejai un sūdzētājam.

16. Atskaites veidlapas par lauksaimniecības nodokļa izvešanas rezultātiem tiks paziņotas papildus.

Nemot vērā likuma par kulaku saimniecību aplikšanu milzīgo politisko nozīmi, Latvijas PSR Finanšu ministrija brīdina, ka, sastādot kulaku saimniecību sarakstus, nevar tikt pieļauta mehāniski - formāla pieeja.

Atklājot un noteicot kulaku saimniecības, jāņem vērā ne tikai to ekonomiskās pazīmes, bet arī dotās saimniecības ģimenes locekļu politiskā puse.

Nav pieļaujams, ka kulaku saimniecību sarakstā iekļūtu vidējo zemnieku saimniecības, kuru ienākumiem, kas nav iegūti darbā, ir gadījuma raksturs, vai kuras pielietojušas algotu darbu nelielos apmēros, vai amatniekam ar nelielu lauku saimniecību ir piederējusi komplicēta kuļmašīna, pie kuras strādājuši tikai paša ģimenes locekļi bez algota darba spēka, kā arī tajos gadījumos, kad vidējā vai trūcīgā zemnieka saimniecība uz paju noteikumiem skaitās kā kuļgarnitūras līdzīpašniece, ja saimniecībai no kuļgarnitūras izmantošanas nav ienākumu, kas nav iegūti darbā.

Tajā pašā laikā tiks pieļauta liela politiska kļūda, ja kulaku saimniecību sarakstos nebūs ieviesti kulaki, sveša darba ekspluatatori, aktīvi vācu okupantu un latviešu nacionālistu atbalstītāji.

Pievēršot jūsu uzmanību uz jaunā likuma sevišķi svarīgo nozīmi lauku apvidos, Latvijas PSR Finanšu ministrija uzdod nodrošināt operatīvu vadību un kontroli, lai pareizi tiktu īstenots dzīvē

Latvijas PSR Ministru Padomes lēmums, un brīdina aprinķu izpildu komitejas priekšsēdētājus un aprinķa finansu nodaļas vadītājus, ka par pieļautajiem izkropļojumiem šajā jauājumā viņi ir augstākā mērā atbildīgi.

Latvijas PSR finansu ministrs

A. Tabaks

LVA, PA - 134.f., 2.apr., 8.l., 61., 62., 63., 64., 65., 66.lp. Originals.

Latvijas PSR Ministru Padome, kas ir
amatsveicināta ar šādu lēmumu: uz
finansu nodarbošanos veikt ar
finansu nodarbošanos veikt ar
finansu nodarbošanos veikt ar

Latvijas PSR Finanšu ministrs

A. Tolsts

LVA PA-1115, lap. 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87. Oriģināls.

MEINIE SARAKSTI

LPSR FINANSU MINISTRA A.TABAKA INFORMĀCIJA PAR LIKUMA "PAR KULAKU SAIMNIECĪBU APLIKŠANU AR NODOKĻIEM LATVIJAS PSR" IZPILDES DARBA GAITA

1947.gada septembris.

Latvijas PSR Finanšu ministrijas pilnvarotie par likuma "Par kulaku saimniecību aplikšanu ar nodokļiem" izpildi ir nozīmēti 14 apriņķos no 20 un viņi izbrauca uz vietām š.g. 8.septembrī. Ar viņiem ir nosūtīti norādījumi apriņķu finanšu nodaļām par likuma izpildes kārtību, kā arī vēstule par šo jautājumu uz [partijas] apriņķu komiteju sekretāru un apriņķu izpildu komiteju priekšsēdētāju vārda.

Pēc saņemtajām ziņām visas apriņķu komitejas un apriņķu izpildu komitejas ir informētas par gaidāmo darbu un tām vienlaicīgi ir iesniegta Latvijas PSR Ministru Padomes apstiprināta vēstule. Apspriedes ar pagastu izpildu komiteju priekšsēdētājiem un partorgiem Daugavpils, Rīgas, Madonas, Liepājas, Ventspils, Cēsu, Ludzas un Kuldīgas apriņķos notika š.g. 11.septembrī. Valkas, Ilūkstes, Aizputes, Bauskas, Rēzeknes apriņķos notiek š.g.12.septembrī. Jelgavas apriņķī tā ir nolikta uz 1947.gada 14.septembri. Viļakas apriņķī, Tukuma, Talsu apriņķī apspriedes vēl nav sasauktas.

Kulaku saimniecību sarakstu sastādīšana vēl nav uzsākta, taču pēc ziņām no Valkas, Daugavpils, Ilūkstes, Aizputes un Madonas šis darbs tiek uzsākts 1947.gada13. septembrī.

Sakarā ar jaunā likuma "Par kulaku saimniecību aplikšanu ar nodokļiem" īstenošanu ir radušies šādi jautājumi:

1.jautājums:

Madonas apriņķī pēc iepriekšējām ziņām 5.000 saimniecības jeb 25% no kopējā apriņķa saimniecību skaita, kuras pēc tām pazīmēm, kuras paredzētas Latvijas PSR Ministru Padomes 1947.gada 27.augustā lēmumā Nr.761 "Par kulaku saimniecību pazīmēm un kārtību to aplikšanai ar nodokļiem" 2.punktā ir paredzētas iekļaušanai kulaku saimniecību sarakstos, jo to lielākā daļa pēc teritorijas atbrīvošanas no

vācu okupantiem no jauna tika pakļauta zemes reformai, bet daļa bija aktīvas vācu okupantu atbalstītājas. Tiek jautāts - kā rīkoties šajā gadījumā?

2. jautājums:

Ventspils apriņķī tādu saimniecību, kā norādīts pirmajā jautājumā, ir 960 jeb 15% no kopējā saimniecību skaita. 960 saimniecību skaitā daudz ir tādu saimniecību, kuras pēc vācu varas "pavēles" bija spiestas apstrādāt tos zemes gabalus, kurus viņiem atgriezta agrāk, 1940.-1941. gada zemes reformas kārtībā un kuras no jauna tika pakļautas zemes reformai vai pārstāja šos zemes gabalus apstrādāt.

3. jautājums:

Ventspils apriņķī ir tādas saimniecības, kuru ģimenes locekļi [dēli] ir krituši Tēvijas kara frontēs. Tiek jautāts - vai tādu saimniecību saraksti ir jānosūta apstiprināšanai uz Latvijas PSR Ministru Padomi saskaņā ar Latvijas PSR Ministru Padomes 1947.gada 27.augusta lēmuma Nr. 761 8.punkta vai arī tos galīgā veidā apstiprina apriņķu izpildu komitejas, jo lēmuma 8.punktā paredzēta sarakstu obligāta nosūtīšana apstiprināšanai Ministru Padomē tikai tajā gadījumā, ja kulaku saimniecība pieder to personu atraitnēm un bāreņiem, kuras kritušas Tēvijas kara frontēs.

4. jautājums:

Jelgavas apriņķis izvirza jautājumu, kā rīkoties tajos gadījumos, kad pēc pazīmēm [algota darba esamība] kulaku saimniecību sarakstos nokļūst saimniecība, kura pieder Latvijas PSR Augstākās Padomes deputātam. Vai uz tādām saimniecībām ir attiecināms lēmuma 8.punkts, vai arī šo saimniecību sarakstus galīgā veidā apstiprina apriņķa izpildu komiteja.

A. Tabaks

LVA, PA - 101.f., 10.apr., 82.l., 69., 70., 71., lpp. Origināls. Tulkojums.

Atzīmes dokumentā:

Lasiju.

15.9.47. Kalnbērziņš.

IZVILKUMS NO LATVIJAS PSR FINANSU DARBINIEKU 1947.GADA 10.OKTOBRA REPUBLIKĀNISKĀS APSPIEDES PROTOKOLA

..REINBERGS (*Kuldīgas apriņķa finansu nodaļas vadītājs*): " ..Kulaku saimniecību saraksti neapmierina. Nodokļi nevienā pagastā nav aprēķināti. Partorgus, pagastu izpildu komiteju priekšsēdētājus sasaukt neizdevās - nepiekrita vadošās apriņķa organizācijas. Saraksti nepilnīgi, jādod atpakaļ. Partija, izpildu komiteja šim jautājumam piegriež maz vērības. Lietas izšķiršanu nodevušas finansu nodaļas vadītājam. Sēdēs apskata tikai tādas lietas, kuras nevar izšķirt finansu nodaļas vadītājs, par ko ziņots ministram. Saraksti ienākuši no 15 pagastiem, daļa atdota atpakaļ. Pavirši aizpildīti. Nav atzīmes - kulaku pazīmes. Bieži lietota atzīme "izvesta zemes reforma". Sākot ar 9.oktobri lietas skatīs izpildu komiteja. Līdz šim apstiprināti 4 saraksti."

GRAVE (*Aizputes apriņķa finansu nodaļa*): ".Jautājumā par kulaku saimniecību sarakstiem 14.septembrī notikusi apriņķa sanāksme, kurā piedalījās partorgi, pagastu izpildu komiteju priekšsēdētāji, partijas apriņķa komitejas pilnvarotie. Šajā sanāksmē pret parakstu tika izsniegtas finansu ministra aizzīmogotas vēstules. Uzstājās 1.sekretārs un partijas CK pārstāvis. Izpildu komiteju priekšsēdētāji visus materiālus turēja pie sevis. Izpildu komiteju sekretārus, kuri sarakstus sastādīja, ar tiem neiepazīstināja [turēja slepenībā], tamdēļ sarakstos kulaku pazīmes nav atspoguļotas. Daudz muļķību. Sastopami apzīmējumi "vācu okupantu izpalīgs", "kaitnieks" u.c. Sarakstos skaidrību iegūt grūti, no pagastiem izsauktie pārstāvji uz jautājumiem nevarēja atbildēt, tamdēļ 21. un 22.septembrī tika noorganizēta pagastu apbraukāšana, lai papildinātu sarakstus un informētu aktīvu.."

..HRUSTAĻEVS (*Viļakas apriņķa finansu nodaļas vadītājs*): " ..jautājumā par kulaku saimniecību

aplikšanu ar nodokli pagasta izpildu komiteju priekšsēdētājus neizdevās sasaukt (apriņķa izpildu komiteja neļāva atraut no darba). Izmantota partorgu apspriede (jautājumam par kulaku saimniecībām veltītas 30-40 minūtes). Vadījās no ministrijas vēstules. Sarakstus sāka sastādīt no 10.septembra, bet pabeidza 5.oktobrī. Saraksti ir apstiprināti. Bija izbraukumi uz vietām. No iesniegtajām 320 saimniecībām atstātas 190 saimniecības (1.6%) ..Sarakstu lielais vairākums dod saimniecību politisko raksturojumu, kulaku elementus nosaka pēc bandītu pazīmēm, ja citu nav.."

..JEVSTIGNEJEVS (Ilūkstes apriņķa finanšu nodaļas vadītājs): ".Jautājumā par kulaku saimniecību noskaidrošanu vēstule saņemta 9.septembrī. 12.septembrī sasauktajā partijas apriņķa komitejas un apriņķa izpildu komitejas pārstāvju un pagastu izpildu komiteju partorgu sanāksmē piedalījās vairāk nekā 50 cilvēki. Sanāksme ilga 4 stundas. Pagastu izpildu komiteju priekšsēdētājiem tika uzdots tieši nodarboties ar šo jautājumu. Kulaku saimniecību sarakstu sastādīšana pabeigta 26.septembrī ..tajā pašā dienā tika aprēķināti nodokļa maksājumi.. Atrastas 428 kulaku saimniecības (4% no kopējā skaita). Darbs vēl nav pabeigts, tas turpinās. Direktīvās organizācijas ir saņēmušas neepieciešamos norādījumus. Doti norādījumi uz vietām par piespiedu piedzišanas pasākumu pielietošanu. Ir vairāki īpašuma aprakstīšanas fakti. No kulakiem saņemtas 64 sūdzības.."

..MANOILLO (ministra vietnieks): "...Kas attiecas uz Ministru Padomes lēmuma izpildi par kulaku saimniecību sarakstu sastādīšanu, tad šajā lietā apriņķu finanšu nodaļu vadītājiem ir tikai jāpalīdz apriņķa izpildu komitejām. Praksē viss notiek citādi. Vadītāji nesaprot savu lomu. Kuldīgas apriņķa finanšu nodaļas vadītājs ir kulaku likteņa izlēmējs. Apriņķa izpildu komiteja visu atbildību novēla uz viņu, lai likuma izkropļošanas gadījumā galvu norautu viņam. Slikts stāvoklis ir Cēsis. Apriņķa izpildu komitejas priekšsēdētājs kulaku jautājumu uzskata par atšķirīgu. Šo lietu viņš

uzdeva b. Daņilovam, iedeva viņam palīgā 2 jaunkundzes, kuriem tad arī ir jāizlemj jautājums, kurš ir kulaks un kurš - nē. Daļa vadītāju gaida gatavus materiālus, neuzskatot par vajadzīgu pateikt priekšā, ko uzskatīt par kulaku, neizmanto aprinķu finansu nodaļās esošo materiālu, neraugoties uz to, ka vairākās vietās ir novērojama liberāla attieksme pret kulakiem. Ir jau saņemti ģenerālprokurora norādījumi par to, ka nevajadzīgais liberālisms tiks novērtēts kā valsts noziegums, kā arī solījums palīdzēt sodu uzlikšanā. Vajag pārkārtot pieeju šim darbam. Ar kulaku jārūnā likuma valodā. Kulakam ir uzrakstīti termiņi. Viņš ir jābrīdina. No viņa ir jāprasa. Nevajag dot viņam iespēju izsaimniekot mantu. Par liberālismu liecina Daugavpils aprinķa finansu nodaļas ziņas (0.5% kulaku saimniecību no visu saimniecību skaita), Valmieras, vienā no visturīgākajiem aprinķiem (3.6%), Bauskas aprinķī - republikas maizes klētī, kur daudzas saimniecības ar 100-150 ha zemes divas reizes tika pakļautas zemes reformai (3.4%).. Patlaban notiek CK plēnums. Uz to ir uzaicināti partijas aprinķu komiteju sekretāri, [izpildu komiteju] priekšsēdētāji. Dažiem no viņiem "iztīrīs smadzenes". Finansu orgānu vadītājiem ir jāveic pasākumi, lai likvidētu trūkumus kulaku jautājumā.."

..CEPURĪTIS (*Ventspils aprinķa finansu nodaļas vadītājs*): "Darbs ar kulaku pazīmju noteikšanu ievilcies. Ievadīts labi. Bija saziņoti pagastu izpildu komiteju priekšsēdētāji, partorgi. Doti sīki norādījumi. Nākas saskarties ar "draugu būšanu" uz vietām, jo kulakus izvirza ciemu padomes. Pārpratumi ar pazīmēm. Ne vienmēr ir skaidrs, kas ir kulaks. Pieved kā pazīmes - "tribunāla spriedums", "bandītisms" u.c.."

..ROTČEVŠ (*nodokļu un nodevu pārvaldes priekšnieks*): "Liberāla attieksme pret kulaku elementiem, viņu neieklāšana sarakstos - tas ir tiešs noziegums pret tautu, padomju likumiem, tas novedīs pie tā, ka atsevišķi finansu darbinieki sēdēs kopā ar kulakiem uz viena apsūdzēto sola.."

LPSR FINANSU MINISTRIJAS IZZIŅA PAR "KULAKU"
SAIMNIECĪBU SADALI PĒC PAZĪMĒM 1947.GADA RUDENĪ

N.p. k.	Kulaku saimniecību pazīmes	Daudzums	% pret kopējo skaitu
1.	Pastāvīga algota darba spēka pielietošana lauksaimniecībā jeb rūpālā	2857	27.4
2.	Sezonas algotā darba sistemātiska pielietošana lauksaimniecībā	1695	16.2
3.	Citu zemnieku darba sistemātiska izmantošana kā atstrādāšana par viņu lietošanā dotiem darba lopiem, sēklām, produktiem vai lauksaimniecības mašīnām	127	1.2
4.	Sistemātiska ienākumu saņemšana naudā vai graudā par komplicētu lauksaimniecības mašīnu izmantošanu	312	7.3
5.	Sistemātiska ienākumu saņemšana no 48 dzirnavām, eļļas spiestuvēm, putrainu izstrāšanas vai kartupeļu, augļu un dārzeņu kaltēm u.c. uzņēmumiem, kā arī no norādīto uzņēmumu nodošanas rentē	48	0.5
6.	Citas pazīmes	4893 *	46.9
	KOPĀ:	10.432	100.0

* Tajā skaitā divreiz pakļautas zemes reformai - 2714
un vācu okupantu aktīvie palīgi - 2179

LVA, 327.f., 7.apr., 154.l., 98. lp. *Origināls. Tulkojums.*

**LPSR FINANSU MINISTRA VIETNIEKA F. MANOILLO 1948. GADA
16. MARTA IZZIŅA PAR SAIMNIECĪBU IZSLĒGŠANU NO
"KULAKU" SARAKSTIEM**

Sakarā ar to, ka aprinķu izpildu komitejas, izskatot sūdzības, no kulaku saimniecību sarakstiem masveidīgi izslēdza tās saimniecības, kuras agrāk tika apstiprinātas kā kulaku saimniecības (*no 1948.gada 1.janvāra līdz 1948. gada 10. aprīlim bija izslēgtas 1759 saimniecības*). Latvijas PSR Finanšu ministrija pārbaudīja Gulbenes aprinķa izpildu komitejas, kura bija izslēgusi 187 saimniecības, izslēgšanas pareizību.

1948. gada martā izdarītā pārbaude parādīja, ka aprinķa izpildu komiteja pret ienākušo kulaku saimniecību sūdzībām ir izturējusies formāli, kulaku iesniegtos papildus dokumentus neanalizēja un nepārbaudīja un pieļāva kulaku saimniecību pazīmju brīvu skaidrošanu, kā rezultātā no kulaku saimniecību saraksta izslēdza tādas saimniecības, kurām nešaubīgi bija kulaku saimniecību pazīmes. Tas, cik apolītiski Gulbenes aprinķa izpildu komiteja piegājusi kulaku iesniegumu izskatīšanai, ir redzams no zemāk teiktā:

1948.gada 15.martā aprinķa izpildu komiteja sēdē izskatīja 72 iesniegumus un no kulaku saraksta izslēdza 38 saimniecības.

Izslēgto saimniecību skaitā ir Vecgulbenes pagastā esošā A.Krūmiņa saimniecība "Veicmuižas", kura sarakstā bija iekļauta kā divas reizes pakļauta zemes reformai (*bija 50 ha zemes*) un kā aktīva vācu okupantu atbalstītāja saimniecība (*vīrs bija šucmanis, notiesāts uz 10 gadiem, saimniecībai zeme nogriezta līdz 8 ha*).

Aprinķa izpildu komiteja nolēma šo saimniecību izslēgt no kulaku saraksta, bet atstāt aktīvo okupantu atbalstītāju sarakstos.

Umura saimniecība "Jaunpurīnas" kulaku sarakstos bija iekļauta kā divreiz pakļauta zemes reformai (*1941.gadā bija 55 ha zemes, 1942.gadā atpēma zemi jaunsaimniekam Šteinam*), bet aprinķa

izpildu komiteja izslēdza no kulaku saimniecību saraksta saimniecību, kura algotu darbaspēku neizmanto.

Analoģiskus nepareizus lēmumus par izslēgšanu no kulaku saimniecību saraksta aprinča izpildu komiteja pieņēma par Bašlera, Beniņa, Lapiņa, Kalniņa, Priedīša, Certeļa, Strazdiņa un Krama saimniecībām.

Analoģiski signāli par nepareizu izslēgšanu no kulaku saimniecību saraksta ir saņemti no Kuldīgas un Cēsu aprinča.

Sakarā ar lieliem politiskiem izkropļojumiem, kurus, izskatot kulaku saimniecību sūdzības, pielāvusi Gulbenes aprinča izpildu komiteju un lielo izslēgto saimniecību skaitu kopumā pa republiku, Latvijas PSR Finanšu ministrija 1948.gada 8.aprīlī par atklātajiem izkropļojumiem ziņoja LPSR Ministru Padomei un lūdza dot norādījumu aprinču izpildu komiteju priekšsēdētājiem, lai pārskatītu visus aprinču izpildu komiteju pieņemtus lēmumus par saimniecību izslēgšanu no kulaku saraksta un par kulaku saimniecību papildus sameklēšanu.

Latvijas PSR Ministru Padome 15.maijā deva norādījumu visiem aprinču izpildu komiteju priekšsēdētājiem, nekavējoties pārskatīt visus lēmumus par kulaku saimniecību izslēgšanu, izskatot sūdzības un par darba veikšanu, lai papildus sameklētu kulaku saimniecības.

1948.gada 2.jūnijā LPSR Ministru Padome sarīkoja apspriedi ar visiem izpildu komiteju priekšsēdētājiem, kurā vēlreiz tika apspriestas kulaku saimniecību pazīmes un doti norādījumi par nekavējošu darba veikšanu, lai pagastos papildus atrastu kulaku saimniecības.

Analoģiskus norādījumus ir devis Latvijas K(b)P CK sekretārs Latvijas komunistiskās (bolševiku) partijas aprinču komiteju sekretāriem.

Patreizējā laika posmā aprinčos tiek veikts darbs, lai papildus atrastu kulaku saimniecības.

Pēc aprinču finanšu nodaļu vadītāju telefona informācijas var cerēt, ka papildus tika atrastas vismaz 1500 kulaku saimniecības.

Latvijas PSR finansu ministra vietnieks

(F. Manoilo)

LVA, 327.f., 7.apr., 154.l., 165.lp. *Origināls. Tulkojums.*

ZIŅAS PAR KULAKU SAIMNIECĪBU SKAITU UZ 1949.GADA 1.JANVĀRI

Apriņķis	Pavisam bija 1948.g.	1948.gads		% no kopēja zemnieku saimniecību skaita	Palika uz 1949.g.1.01.	
		Izslēdza pēc sūdzībām apriņķa iz. komit.	valdības komisija		Pavisam	t.sk. neapliktas apliekamo objektu trūkuma dēļ
Aizputes	464	7	-	6.6	457	36
Alūksnes	334	72	7	3.0	255	17
Bauskas	447	55	1	3.9	391	32
Valkas	507	104	9	5.6	394	16
Valmieras	542	79	-	5.1	463	9
Ventspils	549	53	3	5.5	493	7
Vījakas	216	59	-	1.2	157	3
Vīļānu	182	22	13	1.8	147	-
Gulbenes	291	31	-	3.6	200	-
Daugavpils	321	73	-	1.5	248	5
Jekabpils	244	4	1	1.8	239	24
Jelgavas	806	93	13	4.5	700	101
Ilūkstes	427	149	4	2.6	274	22
Krāslavas	205	28	2	1.8	135	6
Kuldīgas	631	173	17	4.0	441	27
Liepājas	400	45	-	3.2	355	4
Līmbažu	413	41	5	4.6	367	-
Ludzas	648	87	-	3.7	561	-
Madonas	450	47	-	4.6	403	9
Ogres	350	49	11	2.9	290	-
Rēzeknes	367	28	32	1.5	307	9
Rīgas	522	56	5	3.9	461	14
Talsu	502	28	3	4.6	471	4
Tukuma	440	39	-	4.2	401	16
Cēsu	593	43	17	4.2	533	47
Kopā:	10911	1465	143	3.4	9303	408

LVA, 327. f., 1.s. apr., 68.l., 3. lp. *Origināls. Tulkojums.*

**IZVILKUMS NO LATVIJAS KOMUNISTISKĀS (BOĻŠEVIKU)
PARTIJAS CENTRĀLĀS KOMITEJAS XXII PLĒNUMA
STENOGRAMMAS.***Pilnīgi slepeni*

1949.gada 11.janvārī

..KALNBĒRZIŅŠ: "Dienas kārtībā ir viens jautājums - Latvijas K(b)P CK atskaites ziņojuma apspriešana partijas X kongresam. Papildinājumu, piezīmju nav? Pāreju pie CK atskaites ziņojuma izklāsta Latvijas K(b)P kongresam. (*Izklāsta CK atskaites ziņojumu partijas kongresam*). Ziņojums paredzēts uz 2.5 stundām ar pātraukumu. Kam ir kādas piezīmes vai papildinājumi ziņojumam? Lūdzu izteikties."

..AUGUSTE: "..Daudzos apriņķos mums ir ne mazums īstu kulaku saimniecību, taču kādos apriņķos un kamdēļ viņi līdz šim ir, tas konkrēti nav pateikts. Vai mēs varam norādīt, kamdēļ tā iznāk, vai arī šo jautājumu mēs neesam izpētījuši. Pastāv tādi uzskati, ka pašreizējā republikas lauksaimniecības attīstības posmā mēs nemaz neesam iecerējuši visus kulakus ierakstīt sarakstos, bet tikai daļu no viņiem. Tādas runas bija Cēsu, Aizputes apriņķos un par to runāja daži mūsu komunisti."

..AMĒRIKS: "Es uzskatu, ka ziņojums pareizi parāda to cīņu, kuru vadīja Centrālā komiteja, parāda visus tos ceļa posmus, pa kuru esam gājuši. Protams, bija arī virkne trūkumu, taču arī tie ziņojumā ir parādīti.

Man ir tikai viena piezīme. Ziņojumā ir teikts, ka vairākos apriņķos partijas un padomju orgāni ir pieļāvuši nopietnas politiskas kļūdas, nosakot kulaku saimniecības. Man liekas, ka šeit vainīgi ir ne tikai partijas un padomju orgāni apriņķos, bet vainīga ir tā valdības komisija, kura pastāv pie Ministru Padomes un kura ir pieļāvusi veselu virkni kļūdu, izslēdzot kulakus no kulaku saimniecību sarakstiem, kura neorientējās un nevadījās no tiem materiāliem, kuri tika saņemti no vietām. Iznāk tā, ka šajā komisijā uzklusēja tikai kulakus un viņu lieciniekus, bet nevis vietējos

orgānus. kuri pazīst šos kulakus labāk nekā komisija."

..ĻEBEDEVŠ: "Biedri Amērik. Šā komisija, kā nelikumīgi piedzimusi, tagad tiek likvidēta un visas lietas tiek nodotas uz vietām. "

LVA, PA-101.f., 12.apr., 8.l., 1., 2., 3 lp. Origināls. Tulkojums.

Paskaidrojumi:

E. AMĒRIKS - LPSR kinematogrāfijas ministrs

I. ĻEBEDEVŠ - L(b)P CK sekretārs

"KULAKU"
SAIMNIECĪBU
SAGRAUŠANA UN
SODĪŠANA

LPSR FINANSU MINISTRA VIETNIENA F.MANOĪLO 1956.GADA
24.SEPTEMBRA ZĒSĀJUMS PAR LIETU SKAITU KURAS
NODOTAS TIESAI UN PROKURORAM PAR "KULAKIEM"
PARĀDNIEMIEM

N. Aprūpa P.K.nosaukums	Tiesai nodota lietu skaits	Prokuroram nodota lietu skaits, no kuras saukta pieprasījuma izstrādība
1. Aizpute	30	13
2. Alūksne	93	13
3. Bauska	136	16
4. Valka	65	47
5. Valmiera	76	76
6. Ventspils	94	22
7. Vīļaka	-	12
8. Vīļona	48	36
9. Gulbene	48	12
10. Daugavpils	120	61
11. Pilsdala	73	5
12. Jelgava	28	5
13. Jūrmala	57	5
14. Krāslava	28	5
15. Līvoni	28	5
16. Limbaži	-	40
17. Ludza	42	31
18. Mēdona	14	9
19. Kuldīga	76	76
20. Ogres	89	25
21. Rēzekne	112	25
22. Rīga	37	4
23. Talsi	-	131
24. Tukuma	46	20
25. Cēsi	132	160
KOPĀ:	1492	943

"KULAKU"
SAIMNIECĪBU
SAGRAUŠANA UN
SODĪŠANA

"KULAKU"
SAIMNIECĪBU
SAGRAUŠANA UN
SODĪŠANA

LPSR FINANSU MINISTRA VIETNIEKA F.MANOILO 1948.GADA
24.SEPTEMBRA ZIŅOJUMS PAR LIETU SKAITU, KURAS
NODOTAS TIESAI UN PROKURORAM PAR "KULAKIEM"
PARĀDNIEKIEM

N. Aprīņa P.K.nosaukums	Tiesai nodoto lietu skaits	Prokuroram nodoto lietu skaits, lai kulakus sauktu pie kriminālbildības
1. Aizputes	30	13
2. Alūksnes	95	13
3. Bauskas	136	16
4. Valkas	45	47
5. Valmieras	76	76
6. Ventspils	94	22
7. Viļakas	-	12
8. Viļānu	48	36
9. Gulbenes	48	12
10.Daugavpils	120	61
11.Jēkabpils	73	5
12.Jelgavas	26	4
13.Ilūkstes	57	12
14.Krāslavas	74	-
15.Liepājas	28	6
16.Limbažu	-	40
17.Ludzas	42	31
18.Madonas	14	9
19.Kuldīgas	76	76
20.Ogres	89	25
21.Rēzeknes	112	25
22.Rīgas	57	46
23.Talsu	-	131
24.Tukuma	46	20
25.Cēsu	152	160
KOPĀ:	1492	943

LVA, 327.f., 7.apr., 155.l., 84.lp., *Origināls. Tulkojums.*

LPSR MINISTRU PADOMES PILNVAROTĀ J.DĪMAŅA 1948.GADA
5.OKTOBRA ZIŅOJUMS LK(b)P CK SEKRETĀRAM
I.LĒBEDEVAM PAR "KULAKU" SAIMNIECĪBU IZPUTINĀŠANU
VALKAS APRIŅĶĪ

LPSR Ministru Padomes uzdevumā es šajās dienās apmeklēju Valkas apriņķi, kurš ļoti atpaliek lauksaimniecības nodokļa ievākšanā, it īpaši kulaku saimniecību grupā. Šai grupai nodoklis ir noteikts 9 miljonu rubļu apmērā. Ja tam vēl pieskaita pagājušā gada parādu - 1,5 miljonus rubļu - , tad kopējā summa sasniedz 10,5 miljonus rubļu. Par nodokļa nenomaksāšanu pirmajā termiņā ir aprakstītas apmēram 300 kulaku saimniecības - pa 20, 30 un pat 57 saimniecībām (*Trikātas pagastā*) katrā pagastā. Visu šo aprakstīto saimniecību vērtība ir aprēķināta par 3,5 miljoniem rubļu.

Aprēķinot ienākumu no kulaku saimniecībām, tas tiek palielināts par 50, 75 un 100%, t.i., tiek uzskatīts, ka kulaka aramzemes hektārs dod divas reizes lielāku ražu, ka kulaka govš dod divas reizes vairāk piena, ka kulaka cūka dod divas reizes vairāk gaļas u.t.t. Apmēram 65% no brīvi noteiktā ienākuma tiek paņemti kā nodoklis.

Līdz šim tika uzskatīts, ka nodokļu politika ir iedarbīgs līdzeklis kolektivizācijas stimulēšanai, līdzeklis kulaku ierobežošanai, atsevišķas kulaku daļas izstumšanai.

Kā tiešs kulaku kā šķiras likvidācijas līdzeklis, cik man tas ir zināms, nodokļu politika nevienā padomju republikā nav tikusi pielietota.

Kas tad pie mums īstenībā notiek?

1. Uzlikuši kulakam nodokli, kurš ir ievērojami lielāks par viņa ienākumiem un mantas vērtību, mēs republikā esam mākslīgi radījuši nodokļu parādu.
2. Mēs esam sajaukuši, apgrūtinājuši jautājumu, kā juridiski noformēt parādu piedzišanu no kulaku grupas, t.i., kā juridiski noformēt šīs grupas likvidāciju.

Valkas apriņķī finansu darbinieki pieprasa 200 cilvēkus saukt pie kriminālatbildības un 100 sodīt

civilā kārtā. Prokuratūra grib katrā pagastā noorganizēt pa vienam "paraugprocesam". Vajadzētu izlemt, vai ir politiski pareizi vairākus desmitus cilvēku katrā pagastā publiski sodīt, vienalga - kriminālā vai civilā kārtā - , ja katram ir labi zināms, ka mantas, ar ko samaksāt nodokli apsūdzētajam nav, un, ja arī tāda būtu, apsūdzētajam nav tiesību to pārdot, lai norēķinātos ar valsti.

3. Mēs faktiski esam uzsākuši lielas kulaku saimniecību grupas likvidāciju, neizlemjot, ko ar visiem šiem cilvēkiem darīt, kur viņiem palikt, kā dzīvot. Lielumlielais vairums no viņiem ir gados veci cilvēki (60 gadu un vairāk). Tagad viņiem atņem visu, līdz pat vecam pulkstenim un koka gultai ar blaktīm. Ja viņus pārceltu uz kādu citu vietu, tad tomēr arī saimniekošanai jaunā vietā kaut kas būtu jāatstāj.

4. Mēs faktiski esam uzsākuši kulaku grupas likvidāciju, neradot apstākļus, lai kulaku ražošanu nomainītu ar kolhoziem. Kolhozi daudzos apriņķos nevarēs izvietot kulaku lopus, nerunājot nemaz par kulaku zemes apstrādi.

Lūk, kādi nopietni jautājumi mums ir palikuši neizlemti tamdēļ, ka finansu orgāni mūs ir nostādījuši notikuša fakta priekšā, uzsākot kulaku likvidāciju savā tekošo parādu piedzišanas darbā.

LVA, PA - 101.f., 11.apr., 73.l., 117.lp. Oriģināls. Tulkojums.

LPSR FINANSU MINISTRIJAS ZIŅAS PAR 1948.GADĀ "KULAKU" SAIMNIECĪBĀS UZSKAITĪTIEM UN AR TIESAS LĒMUMU ATŅEMTIEM LOPIEM

Kulaku saimniecību skaits - 9545

Tām atņemti:

zirgi - 13403

buļļi - 363

govis - 23651

āitas un kazas - 18386

cūkas - 6864

Kulaku saimniecību skaits, kuras apliktas ar lauksaimniecības nodokli uz 1949.gada 1.janvāri - 8894.

Parādnieku skaits uz 1948.gada 1.decembri - 6412.

Kulaku saimniecību skaits, kurām 1948.gada 4.kvartālā atņemts īpašums - 4296.

% pret kulaku saimniecību kopskaitu - 45,0.

Tām atņemti:

zirgi - 4444

govis - 6282

citi lopi - 10578

Vēl jāatņem pēc tiesas lēmumiem:

saimniecību skaits - 1063

zirgi - 644

govis - 998

citi lopi - 1560

Kulaku lietu skaits, kuras vēl jāizskata tiesās - 1516

LVA, 327.f., 1.s.apr., 68., 11.lp. Oriģināls. Tulkojums.

LPSR FINANSU MINISTRIJAS ZIŅAS PAR PARĀDU PIEDZĪŠANU NO "KULAKU" SAIMNIECĪBĀM UZ 1949.GADA JANVĀRI

1. Kulaku saimniecību skaits, kurām jāmaksā lauksaimniecības nodoklis par 1948.gadu (t.sk., ņemot vērā saraksta precizēšanu uz 1949.gada 1.janvāri) - 8895.

2. No tām iekasētā lauksaimniecības nodokļa summa par 1948.gadu - 12295,9 tūkst. rbļ.

3. Bez tam vajadzēja piedzīt par iepriekšējo gadu parādiem un par pieskaitījumiem maksājumiem par 1947.gadu - 12926,4 tūkst.rbļ.

4. Pavisam bija paredzēts piedzīt - 135222,3 tūkst.rbļ.

5. Piedzīts 1948.gadā:

a) nodokļa aplikums par 1948.gadu - 47360,5 tūkst.rbļ;

b) iepriekšējo gadu parādi un maksājumu

pieskaitījumi 1948.gadā par 1947.gadu - 5649,5 tūkst.rbl;

c) pavisam piedzīti - 53010,0 tūkst.rbl;

6. Pārgāja parāds uz 1949.gadu - 82212,3 tūkst.rbl.
7. Saimniecību skaits, kurām skaitās parāds - 4776.
8. Saimniecību skaits, kurām atņemts, bet vēl nerealizēts īpašums - 2058.
9. Parādu summa, kuru sedz nodrošinātais, bet vēl nerealizētais īpašums - 37660 tūkst.rbl.
10. Tajā skaitā parāds segts un dzēsts ar ēkām, kuras bez maksas nodotas pagastu izpildu komitejām līdz 1949.gada 1.februārim - 29000 tūkst.rbl.
11. Parādu summa, kuru nenodrošina izņemtais īpašums - 44552 tūkst.rbl.

LVA, 327.f., 7.apr., 156.l., 151.lp. Origināls. Tulkojums.

LPSR FINANSU MINISTRIJAS ZIŅAS PAR "KULAKIEM", KURI PAR NODOKĻU PARĀDIEM SODĪTI LĪDZ 1949.GADA 1.FEBRUĀRIM

Līdz 1949.gada 1.janvārim ar lauksaimniecības nodokli bija apliktas 8895 kulaku saimniecības, t.sk., 4709 saimniecības, pret kurām tika pielietoti piespiedu piedzīšanas līdzekļi.

Tām uzskaitīta:

aramzeme - 58902 ha;
siena pļavas - 27339 ha.

Par 1948.gadu un iepriekšējo gadu parādiem uzliktā lauksaimniecības nodokļa summa (tūkst.rbl.) - 112022,8.

Samaksāts naudā (tūkst.rbl.) - 9422,7.

Segts ar ieņemtiem lopiem un īpašumu (izņemot ēkas) (tūkst.rbl.) - 2437,5.

Norakstīts uz pagastu izpildu komitejām nodoto ēku rēķina (tūkst. rbl.) - 31299,3

Nedzēstā parāda atlikums uz 1949.gada 1.februāri (tūkst.rbl.) - 48504,1

Kulaku skaits, kuri tiesāti kriminālā kārtā - 713, t.sk., pa aprinķiem: Aizputes - 31; Alūksnes -

30; Bauskas - 33; Valkas - 33; Valmieras - 71; Ventspils - 33; Viļakas - 9; Viļānu - 13; Gulbenes - 19; Daugavpils - 17; Jēkabpils - 31; Jelgavas - 13; Ilūkstes - 23; Krāslavas - 15; Kuldīgas - 46; Liepājas - 49; Limbažu - 25; Ludzas - 21; Madonas - 44; Ogres - 6; Rēzeknes - 20; Rīgas - 13; Talsu - 21; Tukuma - 42; Cēsu - 55.

LVA, 327.f., 1.s.apr., 69.l., 1.lp., Oriģināls. Tulkojums.

LPSR FINANSU MINISTRIJAS ZIŅAS PAR NODOKĻU PIEDZIŅU UZ 1949.GADA 1.APRĪLI

z 1949.gada 1.janvāri tiesās atrodošos lietu skaits - 32,

t.sk., par kulakiem - 1522.

Aprinķu finansu nodokļu neizpildītie lēmumi - 2574,

t.sk., par kulakiem - 1068.

Tiesās nodotās lietas pēc 1949.gada 1.janvāra - 4452,

t.sk., par kulakiem - 1749.

Saņemti tiesu lēmumi pēc 1949.gada 1.janvāra - 4879,

t.sk., par kulakiem - 2433.

Izpildīti tiesu lēmumi pēc 1949.gada 1.janvāra - 5238,

t.sk., par kulakiem - 2669.

Tajā skaitā par īpašuma izņemšanu - 4061,

t.sk., kulakiem - 2637.

Izņemtā īpašuma vērtība (tūkst.rbl.) - 10 437

t.sk., kulakiem - 8789.

Izņemti:

zirgi - 2038,

t.sk., kulakiem - 1244;

govis - 2871,

t.sk., kulakiem - 1959;

pārējie lopi - 3561,

t.sk., kulakiem - 2435;

Uz 1949.gada 1.aprīli palika neizpildīti tiesu lēmumi - 2215,

t.sk.kulakiem - 832.

LVA,327.f.,1.s.apr., 68.l., 24.lp. Oriģināls. Tulkojums.

28

30; Bauskas - 33; Valmiera - 41; Valmieras - 71;
Ventspils - 33; Valmieras - 41; Valmieras - 13; Gulbenes -
19; Daugavpils - 17; Rēzekne - 20; Jelgavas - 13;
Ilūkste - 23; Rēzekne - 20; Rēzekne - 46;
Liepāja - 43; Liepāja - 25; Liepāja - 21; Madonas -
44; Ogres - 5; Rēzekne - 20; Rēzekne - 13; Talsu -
21; Tukuma - 42; Cēsu - 55.

LVA 327 f, 1. s. apr. 601, 1. l. p. Oriģināls, rēķuns

LPSR FINANSU MINISTRUJAS ZĪNAS PAR NODOKĻU PEEZĪNĀ UZ 1949.GADA 1.APRĪLI

z 1949.gada 1.janvārī tiesā atrodas lieta
skaits - 32,

t.sk., par kulkāim - 1522.

Aprēķinātais nodokļu maksājums
2574,

z 1949.gada 1.janvārī tiesā atrodas lieta
skaits - 4452,

z 1949.gada 1.janvārī tiesā atrodas lieta
skaits - 4879,

t.sk., par kulkāim - 7433.

Aprēķinātais nodokļu maksājums
- 5238,

t.sk., par kulkāim - 1669.

Tajā skaitā par īpašuma izņemšanu - 4001,
t.sk., kulkāim - 2637.

Izņemto īpašumu vērtība (tūkst.rub.) - 12 437
t.sk., kulkāim - 8789.

Izņemti:
zirņi - 2035,

t.sk., kulkāim - 1244;

govis - 2871,
t.sk., kulkāim - 1959;

pārējie lopī - 3561,
t.sk., kulkāim - 2485;

z 1949.gada 1.aprīlī tiesā atrodas lieta
skaits - 2415,

t.sk., kulkāim - 1244.

LVA 327 f, 1. s. apr. 601, 24. l. p. Oriģināls, rēķuns

Lai gan pašos pirmajos pēckara gados runas par zemnieku saimniecību piespiedu kolektivizāciju visādā veidā tika noliegtas, taču arī šajā laikā daudz tika darīts, lai arī Latvijā uzsāktu kolhozu organizēšanu. 1930.gada martā apstiprināto lauksaimniecības arteļa Paraugstatūtu 7.pants noteica, ka "kulakus kolhozos uzņemt nedrīkst" (*Cīņa, 1948.g., 12.nov.*). Uz to savā 1947.gada 4.decembra vēstulē visām LK(b)P apriņķu komitejām norādīja arī J.Kalnberziņš: "Visnoteiktākajā veidā ir jāaizkavē kulaku, zagļu, slaistu un klaidoņu uzņemšana kolhozos" (*LVA, PA - 122.f., 5.apr., 328.l., 108.lp.*).

Sakarā ar kolhozu dibināšanu vietējie varasvīri izvirzīja jautājumu: "Ko darīt ar tām "kulaku" saimniecībām, kuras atradās kolhozu teritorijā?" 1947.gada oktobrī notikušajā kolhozu priekšsēdētāju un LK(b)P apriņķu komiteju sekretāru apspriedē LPSR Valsts plāna komitejas priekšsēdētājs F.Degļavs ieteica šādu variantu, kurš patiesībā nozīmēja "kulaku" ģimeņu deportācijas sākumu: "Jau tagad vairāki kolhozi izvirza jautājumu par kulaku pārvietošanu. Protams, šis jautājums ir jārisina, un tie, kuri patiešām traucē kolhoziem, ir jāpārvieto. Pagaidām šis jautājums ir jārisina apriņķa ietvaros." (*LVA, PA-101.f., 10.apr., 51.l., 194.*)

Katras "kulaku" saimniecības pārvietošanu ārpus kolhozu teritorijas izlēma LPSR Ministru Padome un Lauksaimniecības Ministrija. Tā, piemēram, lauksaimniecības ministra vietnieks V.Grumslijs savā 1947.gada 7.oktobra ziņojumā LPSR Ministru Padomei norādīja:

"Lai radītu daudz kompaktākus zemes masīvus, novērstu kulaku saimniecību iespiešanos lauksaimniecības arteļu zemes platībās un radītu daudz piemērotākus apstākļus plašai mehanizācijas pielietošanai, Latvijas PSR Lauksaimniecības ministrija uzskata par nepieciešamu pārvietot ārpus kolhozu zemes platībām šādas kulaku saimniecības:

1.Jelgavas apriņķa Tērvetes pagasta lauksaimniecības artelī "Tērvete":

a)"Riekstiņu" mājās dzīvo kulaks Arnolds Burģelis, bijušais aizsargs. Viņam piederēja kuļmašīna un traktors...

b)"Grantskalnu" mājās dzīvo kulaks J.Grantmanis. Viņa dēls ir bijušās vācu armijas brīvprātīgais. Līdz 1947.gadam viņš savā saimniecībā izmantoja 1 kalpu.

c)"Ulmaņu" mājās dzīvo kulaks Teodors Ulmanis. Viņš izplata provokatoriskas baumas par gaidāmo karu.

d) Ivans Maslovskis - bijušais aizsargs un šucmanis..."

Šajā ziņojumā V.Grumsliis nosauca vēl daudzas "kulaku" ģimenes no Daugavpils apriņķa Višķu pagasta, Jēkabpils apriņķa Sēlpils pagasta, Jelgavas apriņķa Šķībes pagasta, Ludzas apriņķa Ciblas pagasta, kā arī no vairākām citām vietām (*LVA, 270.f., 2.apr., 5095.l., 70.lp.*).

Kulaku ģimeņu pārvietošana ārpus jaunorganizējamo kolhozu teritorijas ieguva arvien plašākus apjomus. Pavisam līdz 1947.gada janvārim tika pārvietotas vairāk nekā 200 "kulaku" ģimenes. Saskaņā ar LPSR Ministru Padomes 1949.gada 17.februāra lēmumu, jautājuma izlemšana par šāda veida "kulaku" ģimeņu pārvietošanu tika nodota apriņķu izpildu komitejām (*LVA, 270.f., 2.apr., 832.l., 135.lp.*).

Uzsākot Latvijas zemnieku saimniecību kolektivizēšanu, pret "kulaku" saimniecībām tika gatavoti arī daudz briesmīgāki pasākumi. Runas par gaidāmo "kulaku" izsūtīšanu uz Sibīriju tolaik nenoklusa nevienā Latvijas pagasta. Tautas sapulcēs, vēlēšanu kampaņu laikā, dažādās sanāksmēs un apspriedēs nemitīgi tika izvirzīts jautājums: "Kas ar kulakiem notiks tālāk?" Kolhozos viņus neuzņēma. Visiem bija skaidrs, ka, uzsākot "vienlaidu kolektivizāciju", "kulakiem" pagastos vietas vairs nebūs. Tieši tamdēļ daudzi "kulakos" ieskaitītie bija spiesti pamest savas lauku saimniecības un meklēt patvērumu pilsetās, mežsaimniecībās vai vēl kaut kur citur.

LK(b)P Ilūkstes apriņķa komitejas sekretārs Basilovs savā 1947.gada decembra ziņojumā LK(b)P CK norādīja:

"Sakarā ar pasākumiem par kulaku saimniecību aplikšanu ar papildnodokļiem Ilūkstes apriņķa iedzīvotāju vidū plašos apjomos ir izplatījušās baumas par "latviešu drīzu izvešanu no Latvijas uz Sibīriju". Sakarā ar to atsevišķi zemnieki pamet darbu un paziņo, ka tagad strādāt vairs neesot nekādas jēgas, jo tā vai tā drīz būšot jābrauc prom. Prodienes pagasta zemnieks Osvalds Auziņš, kurš kā kulaku saimniecības īpašnieks ir aplikts ar papildnodokli, sarunā ar zemniekiem paziņoja: "Man nav briesmīgi nomaksāt nodokli, taču es visvairāk baidos no izsūtīšanas uz Sibīriju, jo visi runā, ka tie, kuri ir ierakstīti kulaku sarakstos, tikšot izsūtīti." Zemnieks Rukins izteicās, ka Ilūkstē jau esot sastādīti izvešanas saraksti, kuros arī viņš esot ierakstīts. Rukins tamdēļ ir pārtraucis savu

ēku remontu. Pilskalnes pagasta desmitsētu pilnvarotā M.Kaminska (viņas vīrs ir apcietināts) apstaigā mājas un izplata baumas par to, ka Pilskalnes pagastā jau esot sastādīts saraksts latviešu izvešanai uz Sibīriju. Tādas pat baumas izplatās arī Dvietē, Bebreņē, Salas, kā arī citos pagastos. Tamdēļ daudzi zemnieki pamet laukus un pārceļas uz pilsētām vai citām vietām." (*LVA, PA -101.f., 10.apr., 61.l., 10.lp.*)

Savukārt J.Kalnberziņš 1947.gada 27.decembra ziņojumā VK(b)P CK partijas orgānu pārvaldes priekšnieka vietniekam N.Pegovam rakstīja, ka "Bauskas, Cēsu, Ilūkstes, Jelgavas, Viļakas un citos apriņķos ir izplatītas baumas par to, ka tos zemniekus, kuri neiestāties kolhozos, izsūtīšot uz Sibīriju." (*LVA, PA - 101.f., 10.apr., 2.l., 61.l., 124.lp.*)

Tas, diemžēl, nebija tikai baumas. 1949.gada janvāra beigās notikušais LK(b)P X kongress, atkārtojot Staļina tēzi, norādīja, ka "lidz ar sociālisma pieaugumu un lauksaimniecības kolektīvizācijas panākumiem šķiru ciņa Latvijā tuvākajos gados paasināsies" (*LVA, PA - 101.f., 12.apr., 2.l., 272.lp.*). Tas faktiski nozīmēja jaunu, plašu represiju izvēršanu arī pret daudzām "kulaku" ģimenēm. Patiesībā šīs represijas jau tika izvērstas.

1949.gada 29.janvārī PSRS Ministru Padome pieņēma slepenu lēmumu Nr.390-138 par masveida deportācijām Baltijas republikās. Saskaņā ar šo dokumentu, pirmām kārtām deportācijai bija pakļauti "kulaki" un viņu ģimenes locekļi.

LPSR Valsts drošības ministrijas darbinieki izsūtīšanas dokumentus sagatavoja 1949.gada februārī un martā. Lai sameklētu pēc iespējas lielāku "kulaku" ģimeņu skaitu, plaši tika izmantoti ne tikai t.s. oficiālie "kulaku" saraksti, kurus sastādīja 1947./1948. gadā, bet arī LPSR Valsts vēstures arhīva izziņas par zemnieku saimniecību stāvokli Latvijas republikas laikā. Izsūtīšanas saraksti tika sastādīti, galvenokārt par pamatu ņemot 1939.gada lauksaimniecības skaitīšanas datus. Īpaša izziņā, kura tika pievienota izsūtāmā "kulaka" lietai, bija norādīts, cik 1939.gadā zemnieka saimniecībai ir bijis zemes, lopu, lauksaimniecības mašīnu, algota darba spēka u.t.t.

Tieši balstoties uz šiem datiem, kā arī uz ziņām par pakļaušanu zemes reformai, "kulaka" ģimeni ierakstīja izsūtāmo sarakstos. Tās izmaiņas, kuras pēc 1939.gada ar zemnieka saimniecību bija notikušas, verā netika ņemtas.

1949.gada 17.martā LPSR Ministru Padome pieņēma slepenu lēmumu Nr.282 "Par kulaku ģimeņu izsūtīšanu ārpus Latvijas PSR". Tajā norādīts:

"Saskaņā ar PSR Savienības Ministru Padomes 1949.gada 9.janvāra lēmumu Nr.390-138 Latvijas PSR Ministru Padome nolemj:

1. Izsūtīt ārpus Latvijas PSR uz attālām Padomju Savienības vietām specnometinājumā 10 000 kulaku ģimenes.

2. Apstiprināt aprīņu darbaļaužu deputātu padomju izpildu komiteju iesniegtos izsūtīšanai paredzēto kulaku ģimeņu sarakstus.

3. Kulaku ģimeņu izsūtīšanu uzdot Latvijas PSR Valsts drošības ministrijai.

Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājs

V.Lācis.

Latvijas PSR Ministru Padomes lietu pārvaldnieks

I.Bastins."

(LVA, 270.f., 1.s.apr., 406.l., 188.lp. Oriģināls. Tulkojums.)

1949.gadā no 25. līdz 29.martam no Latvijas kā "kulakus" izsūtīja 9.147 ģimenes ar kopēju cilvēku skaitu - 29.252. Kā nacionālisti tika izsūtīti 3.841 ģimene ar kopējo cilvēku skaitu 12.881. Deportētie specnometinājumā tika nosūtīti "uz mūžīgiem aikiem". Katra izsūtītā ģimene varēja ņemt līdzi viņai piederošo mantu (*apģērbu, traukus, sīko lauksaimniecības un mājamatniecības inventāru*) un pārtikas produktus, bet viss palikušais īpašums tika konfiscēts. Pēc oficiālo iestāžu norādījumiem izsūtīto saimniecībās palikusi labība bija jānodod valstij, kartupeļus vajadzēja realizēt finansu orgāniem, bet personīgās mantas pārdeva vietējo patērētāju biedrības veikalos. Daudzi "kulaku" saimniecības palikušie lopi un lauksaimniecības inventārs bez atlidzības tika nodots kolhoziem, bet daļa mantas tika paņemta nenomaksāto parādu dzēšanai.

1949.gada 14.martā Igaunijas PSR Ministru Padome pieņēma lēmumu "Par kulaku un viņu ģimeņu izsūtīšanu no Igaunijas PSR", bet 1949.gada 19.martā Lietuvas PSR Ministru Padome izdeva lēmumu "Par kulaku izsūtīšanu no Lietuvas PSR teritorijas". Pavisam šajā laikā no Baltijas izsūtīja 142.543 cilvēkus, tajā skaitā, no Lietuvas - 83.000 (*aptuvenos skaitļos*).

No Igaunijas deportācijai bija pakļautas 3.962 "kulaku" ģimenes. Vēl līdz izsūtīšanas operācijai dažādu apstākļu dēļ izsvītvoja 174 ģimenes, palika 3.788 ģimenes jeb 12.525 cilvēki. No tām pilnā sastāvā deportēja 1.360 ģimeņu, daļēji - 1.361 ģimēni. Pavisam tajā laikā no Igaunijas kā

"kulaku" ģimenes locekļus deportēja 7.201 cilvēku, bet kā "banditus", "banditu atbalstītājus" un "nacionālistus" - 13.501 cilvēku. Pēc nepilnīgām ziņām, 1949.gada martā no Igaunijas tika deportēti 20.702 cilvēki (*skat. X.Лиги. Это было в марте 1949.года., Советская Эстония, 25.03.1980.г.*) LK(b)P CK birojs 1949.gada 29.martā, izskatījis savā sēdē jautājumu "Par kulaku un viņu ģimeņu, banditu un nacionālistu ģimeņu izsūtīšanas operācijas rezultātiem", nolēma:

1. Atzīt, ka Latvijas PSR Valsts drošības ministrija ar PSRS Valsts drošības ministrijas palīdzību sagatavoja un izpildīja kulaku un viņu ģimeņu izsūtīšanu.

PSR Savienības valdības un Latvijas PSR Ministru Padomes lēmums šajā punktā ir izpildīti.

2. Atzīmēt republikas partijas organizācijas, komjaunatnes un padomju aktīva aktīvo piedalīšanos izsūtīšanas akcijas izvešanā." (*LVA, PA - 101.f., 1.apr., 6.l., 3.lp.*)

1949.gada 25.marta "kulaku" deportācija lielā mērā tika iecerēta un realizēta zemnieku saimniecības kolektīvizācijas paātrināšanas dēļ. Baiļu un neziņas atmosfērā, baidoties no jaunām deportācijām, zemnieki burtiski sabēga kolhozos. Iestāšanās kolhozā tika uzskatīta par galveno lojalitātes izpausmi pret pastāvošo varu. Lūk, kamdēļ zemnieki pat tajos pagastos, kur agrāk nebija nevienas kolektīvās saimniecības, 1949.gada martā/aprīlī masveidīgi sastājās kolhozos.

Latvijā no 1949.gada 27.marta līdz 6.aprīlim tika noorganizēti 1740 jauni kolhozi, t.i., vidēji 245 kolhozi vienā dienā!

Daudzu zemnieku saimniecību ierakstīšana "kulaku" sarakstos, lauksaimniecības kolektīvizācijas uzsākšana Latvijas laukiem, it īpaši lopkopībai nodarīja milzīgu ļaunumu. No 1946.gada līdz 1949.gadam likvidēto liellopu skaits sasniedza apmēram 60.000 govju un 95.000 cūku. Savukārt 1949.gada 25.marta izsūtītajam "kulaku" saimniecībām konfiscēja 1886 zirgus, 23 195 govīs, 10 655 cūkas, 22530 aitas un kazas (*LVA, 270.f., 1.apr., 440.l., 11.lp.*)

Pats galvenais zaudējums tomēr bija tas, ka uz Sibīriju bija deportēti vairāk nekā 13 tūkstoši Latvijas iedzīvotāju ģimeņu, sievietes, bērņus un vecišus ieskaitot.

Katrs 1949.gada 25.martā uz Sibīriju izsūtītais Latvijas pilsonis pēc aizvešanas uz t.s. "specnometinājuma" vietu bija spiests parakstīt dažāda veida paverdzināšanas dokumentus. Citu vidū arī tādu:

"Man, izsūtītajam latvietim (latvietei) ... ir paziņots, ka es pēc PSRS augstāko varas orgānu rīkojuma esmu izsūtīts (-ta) uz Padomju Savienības attāliem rajoniem uz mūžīgiem laikiem bez tiesībām atgriezties iepriekšējā dzīves vietā. Man arī ir paziņots, ka man bez Iekšlietu ministrijas vietējo orgānu atļaujas nav tiesību no šejienes izbraukt, kaut uz laiku mainīt dzīves un darba vietu. Es arī zinu, ka šī paraksta pārkāpšanas gadījumā mani, saskaņā ar PSRS Augstākās Padomes Prezidija 1948.gada 26.novembra lēmumu, sauks pie atbildības un notiesās katorgas darbos uz 20 gadiem. Ar 1948.gada 26.novembra lēmumu es esmu iepazīstināts (-ta)."

Izsūtītajam bija jāparakstās arī par to, ka viņš ir iepazīstināts arī ar PSRS Tautas komisāru padomes 1945.gada 8.janvāra lēmumu par "izsūtītā tiesisko stāvokli" kā arī citiem "slepeniem" dokumentiem, kuri noteica izsūtītā beztiesisko stāvokli un ļoti bargas sankcijas par tā neievērošanu.

Kā liecina arhīva dokumenti, ar tiem 1949.gada ziemā - tātad isi pirms lielās deportācijas akcijas - rūpīgi iepazīsinies gan LPSR Ministru Padome, gan LPSR Valsts drošības ministrija. Tā, piemēram, 1949.gada 11.janvārī LPSR Valsts drošības ministrijas sekretariāta priekšnieks Tverdohļevovs nosūtījis atpakaļ uz LPSR Ministru Padomes slepeno nodaļu PSRS Augstākās Padomes Prezidija dekretu "Par to personu, kuras Tēvijas kara periodā izsūtītas uz Padomju Savienības attāliem rajoniem, kriminālo atbildību par bēgšanu no obligātām un pastāvīgām nometinājuma vietām". Uz šā dokumenta uzrakstīta atzīme: *"Dekrēta kopija - 1 eksemplārs - iznīcināta uz vietas"*.

Tomēr, kā izrādījās nedaudz vēlāk, gan šis, gan citi "pilnīgi slepeni" dokumenti atkal tika meklēti rokā, lai, pamatojoties uz tiem, lietotu dažādas soda sankcijas gan pret tiem, kuri no "specnometinājuma" vietām bija mēģinājuši "aizbēgt", gan arī pret tiem, kuri šos "bēgšanas" mēģinājumus bija veicinājuši.

1949.gada 8.decembrī LPSR iekšlietu ministrs ģenerālmajors A.Eglītis ziņoja V.Lācim, ka esot konstatēti gadījumi, ka 1949.gada 25.martā izsūtītie mēģinājuši "aizbēgt" un ka pie viņiem atrastas vietējo izpildu komiteju izsniegtās izziņas. A.Eglītis vēl V.Lācim paskaidroja, ka, saskaņā ar PSRS Augstākās Padomes Prezidija 1948.gada 26.novembra dekretu, tie pilsoņi, kuri izsūtītajiem izsnieguši izziņas, esot saucami pie kriminālatbildības un kā "bēgšanas līdzdalībnieki" notiesājami uz 5 gadiem.

Kam tad tolaik Latvijā šāds bargs sods draudēja?

Viens no tiem bija Ventspils apriņķa Dundagas pagasta izpildu komitejas priekšsēdētājs Fricsons, kurš 1949. gada 27. jūlijā bija sagatavojis šādu izziņu:

"Dundagas pagasta izpildu komiteja ar šo apliecina, ka LPSR pilsonē Alvīne Kārļa meita Vandzberga, dzimusi 1875.gada 18.oktobrī Dundagas pagastā un no 1876.gada līdz 1949.gadam dzīvoja Dundagas pagasta Vitolos.

Dundagas pagasta izpildu komitejai nav iebildumu, ka LPSR pilsonē Alvīne Kārļa meita Vandzberga atgrieztos savā dzimtenē un dzīvotu "Būvmeistaru" mājās. Izziņa izdota, lai viņa saņemtu atļauju izbraukt no Omskas apgabala." (LVA, 270.f., 1.s.apr., 439.l., 329.lp. Kopija. Tulkojums.).

Savukārt Cēsu apriņķa Jaunraunas pagasta izpildu komitejas priekšsēdētājs Mušpežts 1949.gada 21.augustā rakstīja:

"Latvijas PSR Cēsu apriņķa Jaunraunas pagasta izpildu komiteja ar šo apliecina, ka šā gada martā uz Omskas apgabalu izsūtītā Klāra Kārļa meita Bluķe, dzimusi 1905. gadā, pēdējos gados slimoja un nekur sliktā nav ievērota, un tamdēļ no pagasta izpildu komitejas nekādu iebildumu pret viņas un tās 13-gadīgās meitas Dainas atgriešanos nav. Minētā atsauksme izsūtīta Klārai Bluķei, lai to iesniegtu Omskas apgabala Kačanovičeskā rajona Krasnojarskas ciema Iekšlietu ministrijas nodaļas priekšniekam majoram Nefedovam" (LVA, 270.f., 1.s.apr., 439.l., 329.lp. Kopija. Tulkojums.).

Acimredzot, 1949.gada 25.martā izsūtīto pilsoņu sarakste ar tuviniekiem Latvijā, kā arī ar dažādām iestādēm tikusi stingri uzraudzīta un rūpīgi izkontrolēta, lai savāktu pēc iespējas plašāku informāciju par izsūtīto noskaņojumu, lai novērstu jebkāda veida "bēgšanas mēģinājumus".

Tam pašam nolūkam arī LPSR Ministru Padome 1949.gada 16.decembrī izdeva šādu slepenu rīkojumu:

"1. Ir konstatēti gadījumi, kad, mēģinot izdarīt bēgšanu no obligātā nometinājuma vietām, pie

1949.gada 25.martā no Latvijas PSR izsūtītajām personām tiek atrastas darbaļaužu deputātu padomju izpildu komiteju izziņas.

Tā, piemēram, pie izsūtītās Vandzbergas ir atrasta izziņa, kuru izdevis Ventspils apriņķa Dundagas pagasta darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētājs, bet pie izsūtītās Blukes - Cēsu apriņķa Jaunraunas pagasta darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja izdotā izziņa.

2. Lai novērstu šādus gadījumus, uzdot apriņķu un pilsētu (*republikas pakļautības*) darbaļaužu deputātu padomju izpildu komiteju priekšsēdētājiem:

a) aizliegt vietējo darbaļaužu deputātu padomju izpildu komiteju priekšsēdētājiem jebkāda veida izziņu un atsauksmju izsniegšanu personām, kuras 1949.gada 25.martā izūtītas no Latvijas PSR teritorijas;

b) izskaidrot pagastu un ciemu darbaļaužu deputātu padomju izpildu komiteju priekšsēdētājiem, ka par jebkāda veida izziņu un atsauksmju izsniegšanu personām, kuras ir izsūtītas no Latvijas PSR teritorijas, viņi, pamatojoties uz PSRS Augstākās Padomes Prezidija 1948.gada 26.novembra dekrētu, ir jāsauc pie kriminālatbildības kā bēgšanas līdzdalībnieki.

Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājs

V.Lācis.

LVA, 270.f., 1.s.apr., 430.l., 330.lp. Oriģināls. Tulkojums.

Atzīmes dokumentā:

V.Lācis uz šā dokumenta savu parakstu ir nosvītrojis un uzrakstījis šāda satura rezolūciju:

"Vajag par to apriņķu izpildu komiteju priekšsēdētājiem izskaidrot mutiski, lai viņi pēc tam to paziņotu pagastu padomēm.

V.Lācis.1949.g.16.XII".

"Darīts zināms apriņķu un pilsētu izpildu komiteju specnodaļu vadītājiem 1949.g.26. decembrī."

Paraksts - nesalasāms.

1949.gada 25.martā kopā ar t.s. operatīvajām grupām pagastos ieradās arī republikānisko un apriņķu iestāžu pilnvarotie, kuriem bija uzdots organizēt izvesto ģimeņu palikušās mantas uzskaiti un aprakstīšanu.

LK(b)P Cēsu apriņķa komitejas un izpildu komitejas pilnvarotais Kūduma pagastā M.Eglītis atskaitē par savu līdzdalību deportācijas akcijā rakstīja:

"Kūduma pagastā es iebraucu 1949.gada 25.martā pulksten 3.30 no rīta un tūdaļ stājos sakaros ar pagasta partorgu un karaspēka operatīvās grupas virsniekiem, lai saskaņotu un panāktu uzdevuma vienlaicīgu un sekmīgu izpildi. Pēc saņemtajiem norādījumiem man bija ar aktīvu jāveic izskaidrošanas darbs un jādod norādījumi par aizvesto kulaku saimniecību aprakstīšanu, bet šeit es nepanācu vienošanos. Operatīvās grupas virsnieki ar kapteini Tarasovu priekšgalā man aizliedza izdarīt šādu kopēju instruktāžu. Es varēju noinstruēt tikai tos aktīvistus, kuri bija piekomandēti katrai grupai atsevišķi, kad viņi izgāja izpildīt savu uzdevumu. Saņemtos norādījumus par saimniecību vienlaicīgu aprakstīšanu šie aktīvistu nebija izpildījuši, jo karaspēka grupas vadība pēc uzdevuma izpildīšanas viņus vienkārši bija vadījusi sev līdzi. Tamdēļ aizvesto kulaku saimniecības mēs varējām aprakstīt tikai pēc tam, kad karaspēka grupa savu uzdevumu bija izpildījusi.

Lai nodrošinātu palikušo mantu no izlaupīšanas, mēs nosūtījām divas komisijas, kuras uzsāka aprakstīšanu. Pēc saņemtajiem norādījumiem mums bija jāapraksta 11 saimniecības, bet mēs aprakstījām 9 saimniecības. Divas saimniecības nevarējām aprakstīt, jo no šīm saimniecībām visa manta jau bija izņemta 1948.gada rudenī." (LVA, PA - 115.f., 5.apr., 20.l., 1., 2.lp. *Origināls. Tulkojums.*)

MANTU APRAKSTĪŠANAS AKTS.

1949.gada 25.martā komisija, kurā ietilpst šādi Laudonas ciema padomes pagasta izpildu komitejas pārstāvji: b.b.Zariņš M., Ciemiņš P., Uberts E. un Resnis L. - aprakstījuši mantas, kas pieder Jursiņš Pēterim Pētera d. ar dzīves vietu Laudonas pagasta Zvanītājos.

PRIEKŠMETA NOSAUKUMS UN RAKSTUROJUMS SKAITS
ĒKAS (VEIDS UN STĀVOKLIS)

Lopi (kādi lopi un kādas to galvenās pazīmes):

Govis - slaucamas, brūnas	2
Zirgs - ruds	1
Aita - balta	1
Jērs - balts	1
Cūka - 5 mēnešus	1
Vistas - dažādas	9
Trusis - pelēks	1

Lauksaimniecības inventārs (priekšmetu nosaukums un stāvoklis):

Vāģi - dzelzasu - galda	1
Ragavas - bez kurvja	1
Aizjūga komplekts	1
Zāles plāvējs	1
Arkli (spīļu, divjūgu, vienjūga)	3
Zig-zag ecēšas	1

Mājturības priekšmeti (to nosaukums un lietošanas derīgums):

Gultas (dzeltena, brūna)	2
Skapis -" -	1
Gultiņas bērnu (koka un dzelzs)	2
Galds brūns, vienu atvilkni	1
Ratiņš - gaišs	1
Virtuves skapīts (zaļā krāsā)	1
Velosipēds - vīriešu	1

Krēsli - dažādi	2
Piena separators (darba kārtībā)	1
Transporta kannas	2
Spainītis skārda	3
Katli alumīniņa	2
Kāstuve	1

Kultūru sējumi:

Ziemāji - ha, citas kultūras - ha

Lauksaimniecības produkti:

Graudi:

Kvieši - 70 kg, mieži, auzas - 150 kg,
linsēklas - kg, kartupeļi - 1500kg, milti lopbarības
- 30 kg, citas kultūras - putrami - 5kg.

Šis akts sastādīts 2 eksemplāros

Komisijas locekļi: (*paraksti*)

Aktā minētās mantas nodotas pils. Resnis glabāšanā.

(L.Resnis) (*paraksts*)

Noraksts pareizs.

Valsts ieņēmumu vec. inspektore

A.Kodols.

LVA, 270.f., 1.s.apr., 1032.l., 234., 235.lp. Noraksts.

Noraksts.

MANTU NOVĒRTĒJUMA UN NODOŠANAS AKTS

1949.gada 5.aprīlī komisija, kurā ietilpst šādi pārstāvji: no Madonas apr. Ļaudonas pagasta izpildu komitejas b. Beļusovs Terentijs, no finansu nodaļas b.sagādes aģents Kalniņš Jūlijs un no tās organizācijas, kas pieņēmusi mantas, b.Asmus, pieņēma un novērtēja mantas, kas pieder Jursiņš Pēterim ar dzīves vietu: Zvanītājos un nodeva pārstāvim: kolhozam "Molotovs".

Uzņēmums vai organizācija, kam mantas nodotas,

b. Iesalnieks

Mantas vai lopu nosaukums (līdz ar katra priekšmeta raksturojumu)	Lietošanas derīgums	Mantas novērtējums
	Skaitis	
Zirgs	1	600
Govs	2.p.	420
Govs	3.p.	448
Cūka (zem vidējā)	80 kg	160
Aita ar jēru	28 kg	28
Skapis	1 gab. 10%	10
Galds	1 gab. -	-
Gultiņas bērnu	2 gab. -	-
Matracis	1 gab. 5%	5
Galdiņš - virtuves	1 gab. 10%	5
Virtuves katli	5 gab. 5%	6
Graudu attīrījumi	200 kg -	-
Milti lopbarība	50 kg -	-
KOPĀ:		1682.-

Pavisam pēc šā akta nodoti un pieņemti _____ priekšmeti kopsummā par vienu tūkstoti seši simti astoņdesmit rubļiem.

Akts sastādīts 2 eksemplāros:

Mantas nodeva: Tās komisijas loceklis, kura aprakstījusi mantas saimniecībā

(paraksts)

Mantas pieņēma: Kolhoza (lauku patērētāju biedrības priekšsēdētājs)

(paraksts)

Komisijas locekļi: Pagasta izpildu komitejas pārstāvis (paraksts)

Finanču nodaļas pārstāvis (paraksts)

Tās organizācijas pārstāvis, kura paņēmusi mantas -
Noraksts pareizs

Valsts ieņēmumu vec. inspektore

Ā.Kodols

Nr.843

Noraksts

AKTS

Sastādīts 1949.g. 5.aprīlī, piedaloties komisijas locekļiem Ļaudonas pag. izp. kom. pr-tājs: b.Beļusovs, valsts sagādes aģents. Kalniņš un pat. b-bas sag. aģents b.Asmus pieņēma zemāk minētās mantas no "Zvanītāju" mājām.

1. Divritenis vīriešu	derīgums 10%	Rbļ. 70.-
2. Vistas 3 gab.	-	Rbļ. 9.-
3. Fotoaparāts 1 gab.	3%	Rbļ. 5.-
4. Spogulītis 1 gab.	2%	Rbļ. 1.-
5. Dažādi virtuves trauki (galda)	10%	Rbļ. 9.-

KOPĀ:

Rbļ. 94.-

Summā par rbļ. deviņdesmit četri
 Nodeva (*paraksts*)
 Pieņēma (*paraksts*)
 Komisijas locekļi (*paraksts*)
 (*paraksts*)

Noraksts pareizs

Valsts ieņēmumu vec. inspektore

A.Kodols.

 LVA, 270.f., 1.s.apr., 1032.l., 237.lp. Noraksts.

"RAGANU MEDĪBU"
TURPINĀJUMS

"RAGANU MEDĪBU"
TURPINĀJUMS

ZIŅAS PAR KULAKU SKAITU UZ 1949.GADA 15.JŪNIJU

Pavisam uz 1949.gada 1.aprīli oficiāli bija noteiktas 9422 "kulaku" saimniecības. Izsūtīta - 4001 kulaku saimniecība. Palika pēc izsūtīšanas 5421 "kulaku" saimniecība. Uz 1949.gada 15.jūniju, neskaitot izsūtītās, pašlikvidētās un no sarakstiem izsvītrotās, bija palikušas 2393 "kulaku" saimniecības. Piemēram, pa apriņķiem:

APRIŅĶIS	Bija uz 1949.g. 1.aprīli	Izsūtītas	Palika	Ir uz 1949. 15.jūn.
Aizputes	395	147	248	81
Alūksnes	243	99	144	50
Bauskas	404	146	258	50
Valkas	378	227	151	43
Valmieras	446	275	191	123
Ventspils	479	326	153	90
Viļakas	144	67	77	55
Viļānu	154	56	98	97
Gulbenes	272	98	174	53
Daugavpils	271	157	114	55
Jekabpils	429	160	269	82
Jelgavas	701	303	398	145
Ilūkstes	261	37	224	135
Krāslavas	229	74	155	128
Kuldīgas	447	120	327	75
Liepājas	374	155	219	89
Limbažu	384	228	153	51
Ludzas	537	88	449	438
Madonas	404	238	166	78
Ogres	272	116	156	71
Rēzeknes	308	94	214	110
Rīgas	406	356	110	102
Talsu	471	132	339	63
Tukuma	401	172	229	48
Cēsu	535	130	405	81
KOPĀ:	9422	4001	5421	2393

LVA, 327.f., 1.s.apr., 71.l., 14.lp. *Origināls. Tulkojums.*

ZIŅAS PAR "KULAKU" SAIMNIECĪBĀM UZ 1949.GADA 15.JŪNIJU

Palikušo kulaku saimniecību skaits - 2393.

Pēc kulaku saimniecību pazīmēm:

- bija pakļautas Zemes reformai - 530;
- izmantoja algotu darba spēku - 529;
- piederēja kuļmašīnas - 98;
- politiskās pazīmes - 1156;
- citas pazīmes - 80;

Īpašums kulaku saimniecībās:

1050 zirgi, 1924 govis, 58 cūkas, 67 aitas, 1985 siklopi, aramzeme - 13 974 ha, pļavas - 6991 ha.

Parādi:

Saimniecību skaits - 806;

Parādu summa - 8 127 352 rbļ.

Aramzemes platība kulakiem -parādniekiem - 6744 ha

LVA, 327.f., 1.s.apr., 68.l., 30.lp. *Origināls. Tulkojums.*

Piezīme:

Uz 1949.gada 1.februāri pavisam "kulaku" sarakstos bija ierakstītas 9422 saimniecības. Par nenomaksātiem parādiem bija notiesāti 849 "kulaki". 1949.gada 25.martā tika deportēta 4001 saimniecība. Uz 1950.gada 1.jūniju Latvijā oficiāli bija reģistrētas 1227 "kulaku" saimniecības. Par parādu nenomaksāšanu 849 "kulaki" tika notiesāti uz 1-2 gadiem, daži - uz 5-7 gadiem. Pašlikvidētajās saimniecībās finansu iestāžu darbinieki izņēma lopus un inventāru (*par parādiem*), bet ēkas nodeva ciemu padomēm.

**JĒKABPILS APRINĶA FINANSU NODAĻAS VADĪTĀJA
N.ZAICEVA UN NODOKĻU SEKTORA PRIEKŠNIEKA
V.KĻAVIŅA 1949.GADA 1.JŪNIJA ZIŅOJUMS LPSR FINANSU
MINISTRIJAI**

Paskaidrojam, ka, sastādot aprinķī esošo kulaku saimniecību sarakstu pēc stāvokļa uz š.g.

1.jūniju, aprinča finansu nodaļa balstījās uz pagastu izpildu komiteju piestādītajām pārliedzēm, pēc kurām ir redzams, ka aprinči atrodas tikai 82 kulaku saimniecības, kurām ir īpašumi, vai viņu ģimenes locekļi tās nav pametuši. Pārējie 187 kulaki savas saimniecības ir atstājuši un viņu tagadējā dzīves vieta nav zināma.

LVA 327.f., 1.6.apr., 7.I.I., 1.lp. Originals. Tulkojums.

IZRAKSTS NO LPSR FINANSU MINISTRIJAS CIRKULĀRA

Latvijas PSR Finansu
ministrija
1949.gada 29.jūlijā
04-392

Daugavpils aprinča finansu nodaļas vadītājam
b.Šilovam
Par lauksaimniecības nodokli 1949.gadā.

Saskaņā ar PSRS Ministru Padomes 1949.gada 16.jūlija Lēmumu Nr.3144 "Par lauksaimniecības nodokli Lietuvas PSR, Latvijas PSR un Igaunijas PSR 1949.gadā" un Latvijas PSR Ministru Padomes 1949.gada 27.jūlija lēmumu Nr.795 LPSR Finansu ministrija paziņo:

...II Ministru Padome ir uzlikusi par pienākumu darbaļaužu deputātu padomju aprinču izpildu komitejām:

a) nodrošināt pilnu to kulaku saimniecību atrašanu, kurām ir Latvijas PSR Ministru Padomes 1947.gada 27.augusta lēmumā Nr.761 noteiktās pazīmes un kulaku saimniecību sarakstu un saimniecību raksturojumu sastādīšanu un apstiprināšanu pabeigt ne vēlāk kā līdz 1949.gada 1.augustam.

Tās kulaku saimniecības, kuras ir apstiprinātas aplikšanai ar lauksaimniecības nodokli ar paaugstionājumu 1948.gadā, kuras, izskatot sūdzības, nav izslēgtas no saraksta un kuras nav aizbraukušas no aprinča, tiek iekļautas kulaku

saimniecību sarakstos un apstiprinātas aprinķu izpildu komitejās aplikšanai ar lauksaimniecības nodokli ar palielinājumu 1949.gadā, sastādot jaunus raksturojumus." (*LVA, PA-116.f., 8.apr., 85.l., 4.lp. Origināls. Tulkojums.*)

"Kulaku" saimniecībām pie ienākumiem no visu veidu avotiem noteica šādus pieskaitījumus:

- pie ienākumiem līdz 15 000 rbļ. - 50%;
- pie ienākumiem lielākiem par 15 000 līdz 20 000rbļ. - 75%;
- pie ienākumiem virs 20 000 rbļ. - 100%.

Atbildība par pilnīgu un "pareizu" kulaku saimniecību uzskaiti tika uzlikta aprinķu izpildu komiteju priekšsēdētājiem. LK(b)P CK birojs 1949.gada 26.jūlijā, izskatot jautājumu "Par pasākumiem lauksaimniecības nodokļa iekasešanā 1949.gadā", nolēma:

"Noteikt personālu kontroli par lauksaimniecības nodokļa nomaksāšanu kulaku saimniecībās, bet pēc maksājumu termiņu izbeigšanās nekavējoties pielietot visus likumā paredzētos piespiedu līdzekļus. Tos, kuri izvairās no nodokļu nomaksas, saukt pie kriminālatbildības." (*LVA, PA - 101.f., 12.apr., 8.l., 162.lp.*)

1950.gada 9.maijā lauksaimniecības nodokļa summa individuālo zemnieku saimniecībām tika palielināta vēl par 50 procentiem, bet "kulaku" saimniecībām - par 100 procentiem (*LVA, 270.f., 2.apr., 1984.l., 230.lp.*).

Tiem zemniekiem, kuri bija ierakstīti "kulaku" sarakstos, no tiem laukā tikt bija tikpat kā neiespējami. To apliecina arī zemāk publicētie dokumenti.

LPSR MINISTRU PADOMES LĒMUMS PAR IŠALAMAGINA ATSTĀŠANU KULAKU SARAKSTOS

Lēmums 1369-s

1949.gada 28.decembrī

Latvijas PSR Ministru Padome nolemj:

Latvijas PSR valdības komisijas 1948.gada 19.marta lēmumu par Ignata Konstantīna dēla

Šalamagina, kurš dzīvo Ludzas apriņķa Šķaunes pagasta Aizviju sādžā, izslēgšanu no kulaku saimniecību sarakstiem atcēlt un atstāt I.K.Šalamaginu kulaku saimniecību sarakstos, jo viņa ģimenes locekļi ir aktīvi palīdzējuši vācu fašistiskajiem okupantiem.

Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājs

V.Lācis

Latvijas PSR Ministru Padomes lietu pārvaldnieks

I.Bastins

LVA, 270.f., 1.s. apr., 406.l., 187.lp. Oriģināls. Tulkojums.

LK(b)P CK INSTRUKTORA PUMPĀNA, LK(b)P CK PARTIJAS KOLĒĢIJAS LOCEKĻA PALĪGA TJUŠEVA, LPSR VDM IZMEKLĒŠANAS DAĻAS PRIEKŠNIEKA JASSONA UN LPSR MINISTRU PADOMES ORGINSTRUKTORU NODAĻAS INSTRUKTORA BITENIEKA IZZIŅA J.KALNBĒRZIŅAM PAR JĒKABPILS APRINĶA IZPILDU KOMITEJAS NEPAMATOTO "KULAKU" IZSLĒGŠANU NO "KULAKU" SAIMNIECĪBU SARAKSTIEM.

1950.gads

Biedrs A.F.Golubevs savos 1950.gada 1.jūnija nopratināšanas protokola paziņojumos ziņo par to, ka Jēkabpils apriņķa izpildu komiteja 1948.gada pirmajā kvartālā nepamatoti izslēdza no kulaku saimniecību sarakstiem vairāk nekā 100 saimniecību, kuras bija kulaku saimniecības. Biedrs Golubevs uzskata, ka šo saimniecību nepamatotās izslēgšanas no kulaku sarakstiem galvenais vaininieks ir bijušais Jēkabpils apriņķa izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieks, bet tagad - Jēkabpils apriņķa izpildu komitejas priekšsēdētājs b.Plavnieks un Iekšlietu ministrijas Jēkabpils apriņķa nodaļas priekšnieks b.Kiršbaums.

Bez tam b.Golubevs paziņoja, ka līdz arestam, t.i., līdz 1948.gada 22.jūnijam, apriņķa izpildu komitejā nebija izskatīti apmēram 500 saimniecību saraksti ar kulaku pazīmēm, kurus bija sastādījusi

Jēkabpils aprinča finansu nodaļa.

Pārbaudē ir noskaidrots, ka 1947.gada beigās Jēkabpils aprinča izpildu komiteja patiešām ir pieļāvusi šķiriskās līnijas izkropļojumus attiecībā pret kulaku, un no kulaku sarakstiem izslēgtas vairāk nekā 100 saimniecības ar tiešām kulaku pazīmēm, kādas norādītas Latvijas PSR Ministru Padomes 1947.gada 27.augusta lēmumā Nr.761.

Aprinča izpildu komiteja šīs saimniecības no kulaku sarakstiem izslēdza, pamatojoties tikai uz kulaku sūdzībām, nepārbaudot tās un pat nepieprasot pārbaudes materiālus no pagastu izpildu komitejām. No kulaku saimniecību sarakstiem izslēgto saimniecību vidū ir tādi kulaki, kuri savās sūdzībās nenoliedza, ka viņu saimniecībām ir kulaku pazīmes un nelūdza izslēgt viņus no kulaku sarakstiem, bet tikai lūdza samazināt nodokļa summu (*piemēram, A.J.Dardiks, Jānis Rudzītis*). Daži kulaki savās sūdzībās lūgumu par izslēgšanu no kulaku sarakstiem motivēja izsmejoši. Piemēram, Mārtiņš Lūsis lūdza viņu izslēgt no kulaku sarakstiem, lai viņam būtu iespēja iestāties kolhozā... A.A.Rullis savā sūdzībā norāda, ka viņš savā saimniecībā padomju karagūstekņus izmantojis aiz līdztūtības, lai viņi nenomirtu bada nāvē.

Izskatot visus materiālus rajona izpildu komitejā par tām saimniecībām, kuras izslēgtas no kulaku sarakstiem, ir konstatēts, ka 21 ģimene ir izsūtīta no Latvijas 1949.gada martā kā kulaki, divas izsūtīšanai paredzētās ģimenes ir paslēpušās, bet valsts drošības orgāni kā bandītu atbalstītājus ir arestējuši 6 cilvēkus.

Izbraucot uz vietām, komisija pārbaudīja 15 ģimenes, pie kam tās ziņas par kulaku saimniecību pazīmēm, kuras atradās aprinča izpildu komitejā viņu izslēgšanas brīdī no kulaku sarakstiem, apstiprinājās: patreizējā laikā 10 ģimenes no tām atrodas kolhozos. Šīs saimniecības raksturojas ar šādiem datiem:

J.V.Sauliša saimniecība 2 reizes tika pakļauta zemes reformai, tai piederēja komplicēta kuļmašina, lokomobile, kokzāģētava, tā sistemātiski izmantoja

algotu darba spēku. Patlaban viņš ir kolhoza "Līdums" biedrs un strādā ar agrāk viņam piederējušām mašīnām, kuras viņš 1947.gada vasarā nodeva kolhozam.

(Šajā izziņā vēl bija nosaukti B.Kaufmanis no kolhoza "Daugava", M.Kalups no "Staburaga", M.Raviņš no "Pilskalna", J.Jaunais no "Biržiem", A.Rublis no "Tērauda", J.Vagulāns no "Mežvidiem", M.Lācītis no "Pilskalna", P.Ziedāns no "Uzvaras" un M.Znotiņš no kolhoza "Pilskalns" - J.R.).

5 no 15 uz vietām pārbaudītajām ģimenēm 1949.gada februārī no kolhoza tika izslēgtas kā kulaki. Pārējās, apmēram 60 saimniecības, kuras arī bija nepamatoti izslēgtas no kulaku sarakstiem, līdz šim brīdim mēs neesam pārbaudījuši uz vietām un daudzas no tām, acīmredzot, patlaban atrodas kolhozos.

Daudzas apriņu izpildu komitejas sēdes, kurās kulaku saimniecības tika izslēgtas no kulaku sarakstiem, notika bez LK(b)P apriņa komitejas sekretāra līdzdalības, 4-5 apriņa izpildkomitejas locekļu sastāvā. Gandrīz visus lēmumus par kulaku saimniecību izslēgšanu no kulaku saimniecību sarakstiem ir parakstījis bijušais apriņa izpildu komitejas priekšsēdētājs, tagadējais Latvijas PSR Ministru Padomes orginstruktoru nodaļas priekšnieka vietnieks b.Liekniņš un bijušais apriņa izpildu komitejas sekretārs, tagadējais Jēkabpils rajona izpildu komitejas saimniecības nodaļas vadītājs Pureņš..

..1947.gada novembrī/decembrī Jēkabpils apriņa finansu nodaļa apriņa izpildu komitejai iesniedza izskatīšanai papildsarakstus par vairāk nekā 300 zemnieku saimniecībām ar norādījumu par kulaku saimniecību pazīmēm. Šajā gadījumā ir jāsaka, ka apriņa finansu nodaļa iesniedza lielu zemnieku saimniecību skaitu kā kulaku saimniecības pilnīgi nepamatoti, tikai tamdēļ, ka 1947.gadā tās algotu darba spēku izmantoja 7-10-15 dienas.

..Komisija uzskata par nepieciešamu ieteikt Jēkabpils, Krustpils, Pļaviņu, Jaunjelgavas, Neretas un Aknīstes rajonu partijas komitejām un šo rajonu izpildu komitejām mēneša laikā rūpīgi pārbaudīt uz

vietām visas tās saimniecības, kuras Jēkabpils apriņķa izpildu komiteja 1947.gada beigās izslēdza no kulaku sarakstiem un jautājumu par tām, kuras patlaban atrodas kolhozos vai ir viensētnieki, pārskatīt rajonu izpildu komiteju sēdēs un izslēgt kulakus no kolhoziem, bet kulakus - viensētniekus aplikt ar atbilstošu nodokli..*

LVA, PA-101.f., 13.apr., 85.l., 108., 109., 110., 111., 112., 113., 114., 115.lp. Oriģināls. Tulkojums.

** Šajā dokumentā nav atklāta ne A.Golubeva personība, ne iemesls, kamdēļ viņš ticis apcietināts.*

**IZVILKUMS NO JĒKABPILS RAJONA DREĢU CIEMA
"AUGŠKALNU" MĀJU IEDZĪVOTĀJAS ERNAS AUGŠKALNES
IESNIEGUMA LPSR MINISTRU PADOMES PRIEKŠSĒDĒTĀJAM
V.LĀCIM**

1953.gada 31.oktobrī

..Tā kā sakarā ar Arteļu pagaidu statūtu 7.punkta piezīmi ir atļauts ievestos kulaku sarakstos pēc trim gadiem izslēgt no kulaku sarakstiem un uzņemt arteļos, tad arī es, kura.. esmu visus šos trīs gadus strādājusi lauksaimniecības artelī, pie kam arī mani mazgadīgie bērni trešo gadu ir strādājuši minētajā artelī par ganiem, esmu ar 1953.gada 7.septembrī iesniegto pieteikumu griezusies Jēkabpils rajona izpildu komitejā ar lūgumu izslēgt mani no kulaku saimniecību sarakstiem, bet, kā tas redzams no pielikuma Izpildu komitejas š.g. 9.oktobra raksta zem Nr.30/104, šis mans lūgums ir nepamatoti noraidīts.

Jēkabpils rajona darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komiteja

Nr.30/104

1953.gada 9.oktobrī

Pilsonei Augškalns Ernai Andreja m.,
dzīvo Dreģu ciema "Augškalnos"

Jēkabpils rajona darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja, izskatījusi Jūsu iesniegumu no š.g. 7.septembra par izslēgšanu no kulaku sarakstiem, noraida to kā nepamatotu.

Jēkabpils rajona darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētājs

P.Reinolds

LATVIJAS PSR MINISTRU PADOMES LIETU PĀRVALDNIKA J.KACĒNA PAZIŅOJUMS E.AUGŠKALNEI

Latvijas PSR Ministru Padomes Lietu pārvalde paziņo, ka LPSR Ministru Padome, izskatījusi iesniegto lūgumu par izslēgšanu no kulaku sarakstiem, paskaidro, ka sakarā ar jauno lauksaimniecības nodokļa likumu, Jūsu lūgums ir zaudējis nozīmi.

LVA, 270.f., 2.apr., 6469. l., 1., 2., 3., 6., lp. Origināls. Tulkojums.

Piezīme:

Pēc 1953.gada 1.jūlija likuma par lauksaimniecības nodokli paaugstināts lauksaimniecības nodoklis (*ar kādu daudzus gadus bija apliktas "kulaku" saimniecības*) vairs nebija paredzēts. Šī iemesla dēļ arī E.Augškalnes lūgums tika uzskatīts par bezpriekšmetisku.

Faktiski ar šo laiku arī beidzās "kulaku" meklēšana un viņu saimniecību ekonomiskā sagraušana. 1949.gada 25.martā izsūtīto "kulaku" ģimenes Latvija vareja atgriezties piecdesmito gadu vidū. No t.s. specnometinājuma atbrīvotajiem deportācijas laikā konfiscētā īpašuma atdošana nebija paredzēta...

Pielikums

**CĒSU APRINĶA NODOKĻU SEKTORA PRIEKŠNIEKA (paraksts -
nesalasāms - J.R.) UN LPSR VALSTS DROŠĪBAS MINISTRIJAS
CĒSU APRINĶA DAĻAS PRIEKŠNIEKA APAKŠPULKVEŽA
KORŅEJEVA 1949.GADA 1.JŪLIJĀ SASTĀDĪTAIS PĀRVIETOTO
UN AIZBĒGUŠO "KULAKU" SARAKSTS.**

N. Uzvārds, vārds, p. tēva vārds k.	Dzīves vieta	Kas noticis ar kulaku
1	2	3

BAIŽKALNA PAGASTS

1. Lapiņš Jūlijs, Pētera d.	Ziediņos	notiesāts
2. Murāne Alvīne	J.Irbītes	aizbēgusi
3. Ruka Karlīne	Upesličos	aizbēgusi
4. Vidriķis Jūlijs	M.Stuķos	pārvietots

CĒSU PAGASTS

5. Jansons Vilhelms	J.Bumburos	pārvietots
6. Kļaviņa Emīlija	Olupos	notiesāta
7. Karupe Nagežda	K.Kreiļos	aizbēgusi
8. Smatnieka Anna	Muskās	pārvietota
9. Kneža Jānis	Skudrās	pārvietots
10. Vitola Kristīne	Lāčos	aizbēgusi
11. Berholda Artūrs	K.Dāvās	aizbēdzis

DRABEŠU PAGASTS

12. Kupce Zelma	Sautiņos	notiesāta
13. Lauģe Otilija	L.Vartiņos	aizbēgusi
14. Soste Anna	L.Paliesās	aizbēgusi
15. Rube Kristīne	K.Lielmārcos	pārvietota
16. Miķelsone Zelma	Apsītēs	notiesāta
17. Endzeļiņa Paulīna	Dadžos	pārvietota
18. Zīraks Mārcis	L.Vilkašās	notiesāts
19. Ventere Zelma	L.Melderos	notiesāta
20. Bērziņš Dāvis	V.Žagaros	aizbēdzis
21. Kurmīts Mārtiņš	L.Daukavītēs	aizbēdzis
22. Silis Mārcis	Kurmiņās (?)	pārvietots
23. Zīraks Dāvis	Vilkašās	notiesāts
24. Zaicītis Ernests	L.Velmeros	miris

DRUSTU PAGASTS

1

2

3

25. Valdmāne Biruta
26. Gulbis Pēteris
27. Puķīte Angelika
28. Lāsmānis Jānis
29. Lācis Valdis
30. Gusāre Elza
31. Ķersele Mīle
32. Vadze Marija
33. Loļēna Malvīne
34. Bērziņš Augusts
35. Sestule Lūcija
36. Karkliņš Jānis
37. Džindža Lillija
38. Markvarte Ilze
39. Duļķe Anna
40. Brigadiere Anna
41. Silamedne Lidija

- M.Ķenči
Jeružos
Spinduļos
Muižniekos
Ķeveros
Ozoliņos
Žagaros
Slūdžos
Jaunzemos
Brimģos
Gauduļos
Skripstos
Ligstavās
Seisumos
Lieberi
Krstos
Rudiņos

- notiesāta
aizbēdzis
aizbēgusi
aizbēdzis
aizbēdzis
apcietināta
aizbēgusi
aizbēgusi
aizbēdzis
apcietināta
apcietināts
aizbēgusi
aizbēgusi
apcietināta
apcietināta
aizbēgusi

DRUVIENAS PAGASTS

42. Ozoliņa Vilhelmine
43. Ozols Augusts
44. Raize Pēteris
45. Kronīšs Ernests
46. Saliņa Anna
47. Guitāne Marta
48. Ešots Kārlis
49. Lazdiņš Pēteris

- Mežkalnos
Tirumkleivās
Mežalāskumos
Rožuličos
Meldros
Ziemeļos
Silmačos
Ziemeļos

- aizbēgusi
aizbēdzis
pārvietots
pārvietots
aizbēgusi
pārvietots
aizbēdzis
aizbēdzis

DZĒRBENES PAGASTS

50. Lāsmānis Pēteris
51. Radziņš Jānis
52. Seisuma Emma
53. Silmskis Krišjānis
54. Sproģis Paulis
55. Amatnieka Emma
56. Brauers Jānis
57. Zālīte Emma
58. Lācis Jānis
59. Vēveris Kārlis
60. Skujiņš Pēteris
61. Skribe Alma

- Gavaros
L.Kaupenos
L.Dolēs
Mailēs
Upmaļos
Spreķi
Krustiņos
Strautiņos
Vērišos
Kaupēnos
Stādiņos
Siltumēnos

- pārvietots
pārvietots
aizbēgusi
miris
aizbēdzis
pārvietota
pārvietots
apcietināta
pārvietots
apcietināts
aizbēdzis
aizbēgusi

ĒRĢĻU PAGASTS

62. Blūms Juris
63. Ozoliņš Jānis

- Igauņos
Krimutos

- pārvietots
pārvietots

64. Porīte Maija	I.Liburi	pārvietota
65. Skribers Jānis	Spēliņos	aizbēdzis
66. Boboļko Emma	Augstkalnos	pārvietota
67. Pētersons Pēteris	Zaķu sala	aizbēdzis
68. Blaua Alma	Dzelzskalējos	aizbēgusi
69. Lielā Zelma	Rikšēnos	aizbēgusi
70. Lūsis Pēteris	Āpšalās	aizbēdzis
71. Kincaļa Marija	K.Justieņos (?)	pārvietota
72. Pļaviņš Jānis	K.Ruģēnos	aizbēdzis

GATARTAS PAGASTS

73. Zadiņa Marija	Ličkalnos	aizbēgusi
74. Lāce Velta	Naučos	aizbēgusi
75. Leitēna Kristīne	Liepkalnos	aizbēgusi
76. Pariģa Zelma	Brūžos	pārvietota
77. Skrastīņa Marta	Sīmaņos	pārvietota
78. Reizuma Karlina	Rozās	aizbēgusi
79. Kurzemiece Emilija	Avot(?)kalnā	apcietināta

JAUNPIEBALGAS PAGASTS

80. Apine Marija	Lej.Abrupos	pārvietota
81. Banders Eduards	J.Lielmežā(?)	aizbēdzis
82. Bedecis Jānis	V.Skrāgos	pārvietots
83. Cers Antons	Cepļeniekos	aizbēdzis
84. Cers Jānis	M.Skrāgos	pārvietots
85. Krūmiņa Anna	J.Kreģos(?)	pārvietota
86. Iršis(?) Elmārs	Zaļmežā	aizbēdzis
87. Teriška Jānis	L.Skrāgos	pārvietots
88. Bruks Oskars	Zeltiņos	pārvietots
89. Graudiņš Jānis	Lāčplēšos	pārvietots
90. Strazdiņš Jānis	Strazdos	aizbēdzis
91. Mūrniece Anna	Naukšēnos	pārvietota
92. Plošis Pēteris	Baltiņos	pārvietots
93. Ozoliņš Jānis	Ozoliņos	pārvietots
94. Ķikeris Hermanis	Lej.Viņķos	pārvietots
95. Knāķis Kārlis	Lej.Zīdiņos	pārvietots
96. Pinnis Pēteris	K.Viņķos	pārvietots
97. Klapars Pēteris	M.Pemjās	pārvietots
98. Jumbergs Jānis	Lej.Melnbāržos	pārvietots
99. Paeglītis Rūdolfs	"-	pārvietots
100. Spoļītis Jānis	M.Jaunzemos	pārvietots
101. Jaunups Ernests	Strupiņos	aizbēdzis
102. Bite Lote	Lej.Jaunzemos	pārvietota
103. Ieviņš Pēteris	Birzmalās	pārvietots
104. Venteva Liene	V.Naudelās	pārvietota
105. Papēdis Osvalds	Ķediņos	pārvietots

1

2

3

106. Resnā Marta	L. Naukšēnos	pārvietota
107. Kikens Pēteris	Silaknizēs	pārvietots
108. Slaidiņa Alvine	V. Kaņepos	aizbēgusi
109. Skreitāls Ēriks	Strautniekos	pārvietots
110. Bērziņš Pēteris	Skriveros	aizbēdzis
111. Kopmanis Kārlis	J. Seviķi	pārvietots
112. Krūmiņa Alvine	Ilzēnos	pārvietota
113. Pabērza Liene(?)	Putapampos(?)	pārvietota
114. Resnais Jānis	J. Naukšēnos	pārvietots

JAUNRAUNAS PAGASTS

115. Norvēle Marta	Norvēļos	notiesāta
116. Zīme Antonija	Stalvi	aizbēgusi
117. Savčenko Grigorijs	Priekūnās	pārvietots

JUMURDAS PAGASTS

118. Reiznieks Jānis Reiņa d.	Mālkalnos	aizbēdzis
119. Paegļite Rita Jaņa m.	Veclumpēni	pārvietota
120. Strazdiņa Marta	Burtniekos	pārvietota
121. Bitīte Milda Pētera m.	L. Bitēni	aizbēgusi
122. Balode Marta	Salmās	aizbēgusi
123. Stopāne Ieva	Siļos	pārvietota

KĀRLIŅU PAGASTS

124. Vilnīte Berta	Amatos	pārvietota
125. Bibīte Minna	Stūkos	mirusi
126. Mieriņa Milda	Lej. Svarki	mirusi

KOSAS PAGASTS

127. Āzītis Pēteris	Veģos	aizbēdzis
128. Vigants Aleksandrs	Veģos	aizbēdzis
129. Jansone Milda	Ķēveni	aizbēgusi
130. Vilka Berta	-"	aizbēgusi
131. Dreimane Lillija	Burukalnā(?)	aizbēgusi
132. Kalniņa Nellija	Lauļenos	aizbēgusi
133. Zosulis Dāvis	Perkoni	apcietināts
134. Libertē Anna	Riekstiņos	aizbēgusi
135. Bērziņa Zelma	Algāņos	apcietināta
136. Melkerte Anna	-"	aizbēgusi
137. Brence Milda	Aizupjos	aizbēgusi
138. Putniņa Anna	Reinās	aizbēgusi
139. Lāce Valentīna	-"	aizbēgusi
140. Zīda Alvine	Libiešos	aizbēgusi
141. Zosule Millija	Ziemeļos	aizbēgusi
142. Cimza Jānis	Sarkaņos	aizbēdzis

KŪDUMA PAGASTS

143. Kalniņš Mārtiņš	Emerkoss	aizbēdzis
144. Jansone Vilma	Kaibās	aizbēgusi
145. Buša Irēna	J.Vārnās	aizbēgusi
146. Zunde Austra	Salenieki	parvietota
147. Stirna Alida	Āžos	parvietota
148. Riekstiņa Emma	Riekstiņos	aizbēgusi
149. Rudzite Zelma	Vārpātās	apcietināta
150. Videga Anna	Koderos	aizbēgusi
151. Putniņš Jānis	Kečos	apcietināts
152. Dzimis Jānis	Čieļos	miris
153. Drave Augusts	Kalnozolos	aizbēdzis
154. Kalēja Alvine	V.Cepurnieki	aizbēgusi
155. Grabe Alvine	Švēkās	aizbēgusi
156. Ozoliņš Jānis	Klētniekos	apcietināts
157. Mieriņš Voldemārs	Vaibēnos	aizbēdzis

LAUKKALNES PAGASTS

158. Ozols Jānis	Knābjos	aizbēdzis
159. Cirule Kristīne	L.Žiguri	aizbēgusi
160. Miķis Jānis	Baložos	apcietināts
161. Kūlis Dāvis	J.Kūļos	aizbēdzis
162. Kūlis Indriķis	Lej.Kūļos	aizbēdzis
163. Pētersone Marianna	K.Piparos	parvietota
164. Miezītis Ernests	Puriņos	parvietots
165. Kļaviņa Zelma	Kažokos	parvietota
166. Kazāka Vilhelmine	J.Viķīši	aizbēgusi
167. Skrāpcis Kārlis	Lej.Kūļos	parvietots

LENČU PAGASTS

168. Plamšs Mārtiņš	K.Kripēni	aizbēdzis
169. Trīte Velta	Kaudzēs	aizbēgusi
170. Bērziņš Pēteris	K.Cēli	
171. Cēlis Pēteris	L.Cēlos	aizbēdzis
172. Balodis Mārtiņš	K.Gaidēni	aizbēdzis
173. Spilvers Mārcis	Audrēni	aizbēdzis
174. Kūltītis Jānis	Laiviņas	aizbēdzis
175. Cinis Kārlis	K.Celpi	aizbēdzis
176. Mieriņš Pēteris	Upmaļos	aizbēdzis
177. Šteinbergs Jānis	K.Krieviņi	aizbēdzis
178. Krieviņa Marija	Stalji	aizbēgusi
179. Funka Alfrēds	L.Gaidēni	aizbēdzis

LIELSTRAUPES PAGASTS

1

2

3

180. Pilikopa Marta
 181. Zariņa Rozālija
 182. Kumelūša Minna
 183. Lejnieka Alma
 185. Beņķe Berta
 186. Martinsone Berta

Drankas
 Miškās
 Ručos
 Burnieki
 Purgaiļos
 Viesturos

aizbēgusi
 apcietināta
 pārvietota
 pārvietota
 pārvietota
 pārvietota

LIEPAS PAGASTS

187. Skraстиņš Osvalds
 188. Britāla Hilda
 189. Erkule Natalija
 190. Stūpnieks Jānis
 191. Krūze Alma
 192. Kugala Pramīma
 193. Eriņa Kristīne
 194. Rence Emma
 195. Šteinberga Ērika
 196. Baiza Karlīne
 197. Cekule Zelma
 198. Pilpis Paulis
 199. Reķe Marija
 200. Šmits Peteris

Braslās
 Lieltomēnos
 J.Rekšnos
 K.Penderi
 Eicēnos
 Kugalos
 Lej.Ozolos
 Salasbērziņos
 Rozītēs
 Dārzniekos
 J.Bikumos
 J.Ročos
 Zvejniekos
 Bumšos

aizbēdzis
 aizbēgusi

 aizbēgusi

 aizbēgusi
 aizbēdzis
 pārvietots

LIZUMA PAGASTS

201. Saltupa Anna
 202. Reinholde Emma
 203. Tebece Velta
 204. Lūsis Jānis
 205. Slempers Jānis
 206. Mencena Marta
 207. Upatnieka Amālija
 208. Dambrova Anna
 209. Maldupa Anna
 210. Eiklova Emīlija
 211. Asare Alvīna
 212. Veiss Krišjānis
 213. Bauma Kārlis
 214. Garkšķe Olga

Ārēs
 Lejušos
 Pļavniekos
 Strēlniekos
 Lāčumēros
 Kubulniekos
 Degumos
 Kolangos
 Elstēs
 Mežsētās
 Grimkaužos
 Beķeros
 Zirgubirzē
 Virsaišos

apcietināta
 aizbēgusi
 aizbēgusi
 aizbēdzis
 apcietināts
 aizbēgusi
 aizbēgusi
 aizbēgusi
 aizbēgusi
 aizbēdzis
 pārvietots
 aizbēgusi

MĀRSNĒNU PAGASTS

215. Bite Melita
 216. Bērziņa Elza
 217. Palmaha Mirdza
 218. Zaķe Emīlija
 219. Ozols Eduards

Leimaņos
 N.Klabēs
 Salās
 Klabēs
 Piekēpas

aizbēgusi
 aizbēgusi
 pārvietota
 aizbēgusi
 aizbēdzis

220. Grigora Ludmila
 221. Puriņa Kristīne
 222. Dreimanis Jānis
 223. Ābola Anna
 224. Rēķe Marta
 225. Odiņa Milda
 226. Ozola Velta
 227. Cielēna Natālija
 228. Valdiņa Emilija
 229. Kriķis Jānis
 230. Kampenus Jānis

Kūlišos
 Sakamos - ?
 K. Ceros
 Simaņos
 K. Rēķos
 Lembos
 Dauguļos
 Enkēnos
 K. Ozolos
 Zariņos
 Vairogos

aizbēgusi
 aizbēgusi
 pārvietots
 aizbēgusi
 aizbēgusi
 aizbēgusi
 pārvietota
 aizbēdzis
 aizbēdzis
 aizbēdzis

MAZSTRAUPES PAGASTS

231. Priedite Marta
 232. Ozola Karlīne
 233. Ratnieka Emma
 234. Grosbergs Jānis
 235. Milleere Marta
 236. Grosbergs Ernests
 237. Freimane Milda
 238. Cirulis Pēteris
 239. Legzdiņa Alma
 240. Reinhards Jānis
 241. Abzalons Mārtiņš
 242. Egļite Alma

Rotas
 Krūzēs
 V. Skrambās
 Ķišos
 Vecumguri
 Straumēnos
 Veģos
 Vējiņos
 Dzervēs
 Zeltiņos
 Ziediņos
 Krieviņos

apcietināta
 pārvietots
 pārvietota
 pārvietots
 pārvietota
 pārvietots
 apcietināta
 aizbēdzis
 pārvietota
 pārvietots
 pārvietots
 apcietināta

OGRES PAGASTS

243. Lagziņš Reinis
 244. Petersons Jānis
 245. Petersons Pēteris
 246. Bangerskis Augusts

Indulēnos
 Plakaņos
 Jakšos
 Skroderos

aizbēdzis
 pārvietots
 pārvietots
 pārvietots

PRIEKUĻU PAGASTS

247. Pope Mārtiņš
 248. Karupe Antonija
 249. Štokmane Emilija
 250. Kuncē Milda
 251. Upmane Anna
 252. Melgaile Antonija
 253. Rjabovs Jānis
 254. Vandere Erna
 255. Ozola Irma
 256. Valtenberga Elza
 257. Lanģe Irma
 258. Sūrote Alma

K. Karupās
 Norveļos
 J. Mežmaļos
 L. Lustēs
 Silarājos
 K. Lustēs
 K. Kunči
 Vanderēs
 Gibolās
 Kunčos
 L. Kunčos
 L. Virskūnās

pārvietots
 aizbēgusi
 mirusi
 aizbēgusi
 apcietināta
 aizbēgusi
 apcietināts
 apcietināta
 aizbēgusi
 pārvietota
 apcietināta
 aizbēgusi

1

2

3

259. Zvirgzds Mārtiņš
 260. Cerkaša Katrīna
 261. Eizenberga Kristīne
 262. Pope Berta
 263. Barisa Milda
 264. Siliņa Anna
 265. Peiča Berta
 266. Palēns Augusts
 267. Grinberga Milda
 268. Melnbārde Anna

L. Miļšos
 Dadzos
 Lej. Indriķos
 Sala stūrītēs(?)
 K. Klētniekos
 G. Mežciemās
 K. Inkuļos
 L. Palēnos
 L. Podiņos
 Pilās

aizbēdzis
 aizbēgusi
 aizbēgusi
 aizbēgusi
 pārvietota
 notiesāta
 aizbēgusi
 aizbēdzis
 aizbēgusi
 aizbēgusi

RAISKUMA PAGASTS

269. Derums Jānis
 270. Birznīks Emīlis
 271. Bērziņš Pēteris
 272. Rode Jānis
 273. Eglītis Kārlis
 274. Kārkliņš Jānis

Dimdās
 Žagatās
 J. Ropažos
 Mazložās
 Lazdukalnos
 Bāļos

aizbēdzis
 pārvietots
 pārvietots
 aizbēdzis
 pārvietots
 pārvietots

RĀMUĻU PAGASTS

275. Aboliņa Anna
 276. Zaļaiskalna Marija
 277. Ziediņa Emma
 278. Dzegūze Voldemārs
 279. Slavieša Paulīne
 280. Odiņš Jānis
 281. Skujiņa Olga
 282. Pīce Anna
 283. Daudzītis Pēteris

L. Dzeltnos
 Ķesās
 Ziediņos
 J. Liehnaņi
 Ķesās
 M. Obežās
 K. Zīlūšos
 Stīlboš

aizbēgusi
 mirusi
 pārvietota
 apcietināts
 pārvietota
 pārvietots
 pārvietota
 pārvietota
 aizbēdzis

RAUNAS PAGASTS

284. Vintere Berta
 285. Skoste Kārlis
 286. Stākdere Mirdza
 287. Simsons Arvīds
 288. Drieža Toms
 289. Bērziņš Jekabs
 290. Aldere Anna
 291. Robergs Jānis
 292. Norvele Vera
 293. Kalniņš Kārlis
 294. Jaunzems Auggusts
 295. Rimša Kristīne
 296. Cuberģs Miķelis
 297. Bērziņa Velta

Tirmstabos
 Lisā
 L. Kapmas
 K. Gaiļos
 Imantos
 L. Liekipēs
 Alejās
 Kaķišos
 K. Daugas
 Krastiņos
 L. Desmitos
 Ulpos
 T. Mākoņos
 L. Baidiņos

aizbēgusi
 aizbēdzis
 aizbēgusi
 aizbēdzis
 pārvietots
 aizbēdzis
 aizbēgusi
 aizbēdzis
 pārvietota
 aizbēdzis
 pārvietots
 aizbēgusi
 pārvietots
 aizbēgusi

298. Sērmūksle Kristīne
299. Prauliņš Jānis
300. Grinvalds Jānis
301. Elsiņa Mīle
302. Braultmane Emma

L. Lidačos
Prauliņš
K. Lidačos
Baidiņš
Reziņš

mirusi
aizbēdzis
pārvietots
aizbēgusi
aizbēgusi

RANKAS PAGASTS

303. Vējiņa Anna
304. Uzāre Berta
305. Līgere Olga
306. Loze Berta
307. Dinga Kristīne
308. Puzulis Jānis
309. Puga Emma
310. Lagziņa Rasma
311. Krone Lonija
312. Miška Elza
313. Jaunzems Aleksandrs
314. Lazdiņa Erna
315. Ķirsēlis Antons
316. Miška Alfons
317. Dūce Milda
318. Lelle Emma
319. Asare(?) Elīna
320. Sulmeistare Anna
321. Zīle Anna
322. Ludzenieka Monika
323. Segle Berta
324. Viganta Anna
325. Diezēlis Laimons
326. Čirulis Augusts
327. Elka Emma
328. Palāta Alīna
329. Runce Alvīne
330. Celinskis Pēteris
331. Čirule Marta
332. Akmentiņš Emīlis
333. Galiņa Matilde

Strēbeles
Strēbelēs
Lejiesos
K. Sakāmos
K. Cepļi
Lielsijatās
Savās
Zemgales
Dārziņos
Braritos
Lācišos
Pabērzos
M. Zilādžos
Brantos
L. Kolavcos
K. Kalanci
K. Janeļos
Luķēs
Zilādži
Zilādži
Sauleskalnā
Vecbirzuļi
V. Branti
Savās

apcietināta
aizbēgusi
aizbēgusi
apcietināta
aizbēgusi
aizbēdzis
aizbēgusi
pārvietota
aizbēgusi
aizbēgusi
pārvietots
pārvietota
pārvietots
apcietināts
apcietināta
pārvietota
pārvietota
pārvietota
aizbēgusi
pārvietota
aizbēgusi
pārvietots
pārvietots
pārvietota
pārvietota
apcietināts
aizbēgusi
aizbēdzis
pārvietota

Kārklīņos
K. Plūksi

ROZULAS PAGASTS

334. Alberinga Emma
335. Kītele Velta
336. Landsmanis Jānis
337. Medne Nannija
338. Ozoliņš Pēteris
339. Freimane Anna

Nauditenos
Slejās
Ozolkalnā
Straumēnos
Ābelītēs
Šmitēs (?)

pārvietota
pārvietota
aizbēdzis
apcietināta
pārvietots
parvietota

340. Adamsone Marija	Dzirnavās	aizbēgusi
341. Medne Hermīne	Jaunpili	apcietināta
342. Bērziņa Skaidrite	Pēterkalnos	pārvietota
343. Brakša Alma	Ozolkalnos	pārvietota
344. Cimbēna Milda	Straumēnos	aizbēgusi
345. Straume Zelma	Jaņsetā	aizbēgusi
346. Gulbis Jānis	Prīšņicās	aizbēdzis
347. Sprancis Jānis	Aizupes	aizbēdzis
348. Kalniņa Alma	Kalejos	pārvietota
349. Ābele Natālija	Augstkalnos	pārvietota
350. Ķepīte Anna	Birzniekos	aizbēgusi
351. Auziņš Eduards	Āzliči	apcietināts
352. Magone Anna	Ciruļkalni	aizbēgusi
353. Lazdiņa Helēna		aizbēgusi

SKUJENES PAGASTS

354. Ābele Olga	V. Sauzdeni	apcietināta
355. Bērziņa Elza	Mājos	apcietināta
356. Oša Vera	Muilēnos	aizbēgusi
357. Gaigale Veronika	Vilēni	apcietināta
358. Akmeņe Emīlija	Bīrenos	aizbēgusi
359. Rudzītis Pēteris	Medņos	pārvietots
360. Trakša Kristīne	Okķi	aizbēgusi
361. Zariņa Paulīna	Auskiņās	aizbēgusi
362. Kārklīņa Vilhelmīne	Lej. Niezītēs	aizbēgusi
363. Bucīņa Alvīne	(nesalasāmi-J.R.)	pārvietots
364. Rīza Alvīne	Audrēni	aizbēgusi
365. Ozola Antonija	Oškālni	apcietināta
266. Bērziņš Pēteris	Vicēnos	apcietināts
367. Vītiņš Jēkabs	Taumpos	aizbēdzis
368. Kalpiņš Augusts	Ceku kalnā	aizbēdzis
369. Frinvalda Alvīne	Šrēberi	pārvietota

STALBES PAGASTS

370. Sarkane Kornelija	Ceplišos	pārvietota
371. Freimanis Mārtiņš	Ciruļos	pārvietots
372. Kittelis Ernests	Ķingās	pārvietots
373. Timmermane Emma	Milmenos	apcietināta
374. Teterē Marta	Teteros	pārvietots
375. Teterē Milda	Kārklīņos	pārvietota
376. Bedrite Amālija	Ropēnos	pārvietota

TAURENES PAGASTS

377. Urjāne Erna	Mežrijas	aizbēgusi
378. Bagātā Elizabete	J. Puriņi	aizbēgusi

379. Skrastiņš Pēteris	Purgaiļi	aizbēdzis
380. Šmits Voldemārs	Kires	aizbēdzis
381. Kļaviņš Peteris		apcietināts
382. Mellēna Alma	L. Keizari	aizbēgusi
383. Pālēna Elza	Brežģi	pārvietota
384. Pālēna Olga	Andrēni	aizbēgusi
385. Zuika Paulis	Žuburos	aizbēdzis
386. Seisuma Elza	Dabari	aizbēgusi
387. Plenka Hermīne		aizbēgusi
388. Elsiņš Jānis	Lūdās	pārvietots
389. Līze Arvids		aizbēdzis
390. Melnbārde Olga	V. Baltiņos	aizbēgusi

VAIVES PAGASTS

391. Zariņa Berta	Veņģeri	aizbēgusi
392. Amatnieka Malvine		apcietināta
393. Bērziņa Oulija		pārvietota
394. Kronberga Beate		aizbēgusi
395. Krieviņš Kārlis		pārvietots
396. Marauska Minna		aizbēgusi
397. Ozoliņš Adolfs		pārvietots
398. Spāre Berta		aizbēgusi
399. Krūmiņš Jānis		aizbēdzis

VECPĪEBALGAS PAGASTS

400. Zālīte Olga	Kainažos	aizbēgusi
401. Zeltiņš Andžs	Griškas	miris
402. Ziberis Augusts	Taškēnos	aizbēdzis
403. Brencē Alvine	Silķēnos	aizbēgusi
404. Melnbārde Antonija	Vindecēs	aizbēgusi
405. Ezerlice Elza	Jukānos	aizbēgusi
406. Grintāls Jēkabs	Vindecēs	miris
407. Dāvida Alma	Ketelēs	aizbēgusi
408. Bertiņš Jānis	Bertiņos	aizbēdzis
409. Stiprā Eteļvine	Rogažās	apcietināta
410. Veidmanis Emīls	Rozēnos	apcietināts
411. Avena Marija	Griveros	pārvietota
412. Hirs Antons	Keļkos	aizbēdzis
413. Jēriņa Elina	Orikēnos	pārvietota
414. Kalniņa Ede	Lībiešos	aizbēgusi
415. Krišberga Helēna	Gibuļos	aizbēgusi
416. Galiņš Pēteris	Kubuliņos	apcietināts
417. Rugājs Rūdolfs	Lāciši	apcietināts
418. Bērziņa Ida	Pavāros	aizbēgusi
419. Smilga Milda	Mietiņos	pārvietota
420. Šķebers Pēteris	Remeicēnos	apcietināts
421. Širona Antons	Alaukstā	pārvietots

1	2	3
422. Tobijs Jānis	Kūrenos	pārvietots
423. Zīrne Helēna	Kaikažos	aizbēgusi
424. Prūse Erna	Plaužos	apcietināta
425. Kalniņa Alvine	Gibuļos	aizbēgusi

VELĶŪ PAGASTS

426. Vorakšs Jānis	J. Brekstos	aizbēdzis
427. Priedīte Marija	Augstlīči	aizbēgusi
428. Putniņa Lūcija	Vientieši	pārvietota
429. Ivankalns Alberts		aizbēdzis

VESELAVAS PAGASTS

430. Mežaka Elza	Puņģos	aizbēgusi
431. Leite Anna	L. Ķekuros	pārvietota
432. Likters Dāvis	Gurskāš	apcietināts
433. Līberis Jānis	Bērskalnos	pārvietots
434. Liepiņa Elza	Rabanas	pārvietota
435. Lutens Eduards	Mežpavilos	apcietināts
436. Breida Kristīna	Upītes	pārvietota
437. Zirģelis Kārlis	Puķes	apcietināts
438. Biernis Pēteris	Pakodes	pārvietots

Nodokļu sektora priekšnieks

Lauksaimniecības nodoklis rbļ.: 733 722
Ienākuma nodoklis -": 104 604

KOPĀ: Rbļ. 838 328

LVA, 327. f., 1. s. apr., 71. l., 2., 2. a., 3., 3. a., 4., 4. a., 5., 5. a., 6., 6. a., 7., 7. a., 8., 8. a., 9., 9. a., 10. lp.

Kā šķiet, šis saraksts ticis sastādīts par tiem "kulakiem", kuriem ir bijuši nodokļu parādi, jo iepretī dažiem uzvārdiem ir nosacītas arī naudas summas. Iespējams, ka šajā sarakstā daudzu cilvēku vārdi, uzvārdi un māju nosaukumi ir uzrādīti neprecīzi, jo oriģināldokumentā tie ir uzrakstīti visai neskaidri un nesaprotami.

Ailītē "Kas noticis ar kulaku" par daudziem zemniekiem teikts "pārvietots". Tas nozīmē, ka šā zemnieka ģimene izsūtīta uz Sibīriju, kaut arī, kā tas parādīts arī šeit publicētajos dokumentos, atsevišķas zemnieku ģimenes 1947.-1948. gadā no savām ierastajām, dzimtajām mājām tika

"pārvietotas" uz citu vietu tā paša pagasta robežās. Savukārt par daudziem cietim zemniekiem šajā ailītē teikts, ka viņi ir "aizbēguši". Tas, acīmredzot, domāts par tiem zemniekiem, kuri, glābdamies no milzīgajām lauksaimniecības produktu sagādes normām un praktiski nesamaksājamiem nodokļiem, par ko parādniekiem draudēja bargs sods, pameta savas dzimtās mājas un devās uz pilsētām, mežrūpniecības saimniecībām vai vēl uz kādu citu vietu. Pavisam šādā veidā līdz 1949.gada martam savas saimniecības bija spiestas atstāt apmēram 5000 zemnieku ģimenes.

SATURA RĀDĪTĀJS

Priekšvārds	<i>Lpp.</i> 3
Staļina karš pret turīgākajiem zemniekiem	5
Neoficiālie "kulaki" Latvijā	11
"Kulaku" taisīšana 1947. gada augustā	15
Melnie saraksti	67
"Kulaku" saimniecību sagraušana un sodīšana	81
"Kulaku" deportācija 1949. gada 25. martā	89
"Raganu medību" turpinājums	105
Pielikums	116

PAMANĪTĀS KĻŪDAS

<i>lpp.</i>	Novietojums tekstā	Iespiests	Jābūt
59.	13.r. no augšas	likumu	lēmumu
	12.r. no augšas	No.	Nr.
	17.r. no apakšas	Čiepstam	Čiepstam
88.	11.r. no augšas	z	Uz
	12.r. no augšas	skaitis - 32,	skaitis - 3269,
91.	18.r. no augšas	194.	194.lp.
97.	8.r. no augšas	Vitolos	"Vitolos"
98.	10.r. no augšas	izzīpa	atsauksme
	10.r. no apakšas	430.l.	439.l.

Vāks izgatavots un
grāmata iesieta

tālr. 7320008

PAMĀNĪTAS KĻŪDAS

lpp.	Novietojums tekstā	Iespēja	Absol.
59.	13.z. no augšas	likums	Yāncun
	12.z. no augšas	Nā.	Nā.
	17.z. no apakšas	Čiepatam	Čiepatam
88.	11.z. no augšas	z	Uz
	17.z. no augšas	skaitis - 32.	skaitis - 3269.
91.	18.z. no augšas	194.	194.lp.
97.	8.z. no augšas	Viholas	"Viholas"
98.	10.z. no augšas	uzrīpa	skaidrums
	10.z. no apakšas	4391.	4391.

lāfr. 7320008

Vārs izgatavots no
atbilstoši izvērtētiem

Kontroleksemplārs

1.30

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0303042180

96-3

L 625